

	I	EES-STOFNANIR	
	1.	EES-ráðið	
	2.	Sameiginlega EES-nefndin	
	3.	Sameiginlega EES-þingmannanefndin	
	4.	Ráðgjafarnefnd EES	
	II	EFTA-STOFNANIR	
	1.	Fastanefnd EFTA-ríkjanna	
	2.	Eftirlitsstofnun EFTA	
2004/EES/64/01		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 225/04/COL frá 9. september 2004 um að útnefna strandlengju Noregs í heild sem viðurkennt svæði með tilliti til <i>Bonamia ostreae</i> og <i>Marteilia refringens</i>	1
2004/EES/64/02		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 226/04/COL frá 9. september 2004 um samþykkt áætlunar norskra stjórnvalda um að fjarlægja allan fisk úr norskum eldisstöðvum sem hafa smitast af blóðþorra.	3
2004/EES/64/03		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 227/04/COL frá 9. september 2004 um stöðu Íslands með tilliti til fisksjúkdómanna veirublæðis og iðradreps	5
2004/EES/64/04		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 21/04/COL frá 25. febrúar 2004 um alþjóðleg viðskiptafélög (Ísland)	7
2004/EES/64/05		Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 148/04/COL frá 30. júní 2004 um umhverfisskatta (Noregur)	17
2004/EES/64/06		Auglýst eftir athugasemdum í samræmi við 2. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól í tengslum við ríkisaðstoð í mynd undanþágu frá stimpilgjöldum og skráningargjöldum sem kveðið er á um í tengslum við stofnun norska fyrirtækisins Entra Eiendom AS	46
	3.	EFTA-dómstóllinn	
2004/EES/64/07		Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 31. ágúst 2004 af hálfu Fesil ASA og Finnfjord Smelteverk AS – Mál E-5/04	61

2004/EES/64/08	Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 31. ágúst 2004 af hálfu Prosessindustriens Landsforening, Borregaard, Elkem ASA, Norsk Hydro ASA, Eramet Norway AS, Norske Skogindustrier ASA, Södra Cell Folla AS, Tinfos Titan & Iron KS og Yara International ASA – Mál E-6/04.	62
2004/EES/64/09	Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 1. september 2004 af hálfu Konungsríkisins Noregs – Mál E-7/04	63
III	EB-STOFNANIR	
1.	Ráðið	
2.	Framkvæmdastjórnin	
2004/EES/64/10	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.3519 – Electra/ThyssenKrupp Fahrzeugguss).	64
2004/EES/64/11	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.3641 – BT/Infonet)	65
2004/EES/64/12	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.3662 – Xstrata/WMC)	66
2004/EES/64/13	Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja (mál COMP/M.3671 – De Raekt/ING/VGG)	67
2004/EES/64/14	Lokaskýrsla skýrslufulltrúa í máli COMP/38.284/D2 (Air France/Alitalia)	68
2004/EES/64/15	Orðsending framkvæmdastjórnarinnar um framlengingu á gildistíma orðsendingar framkvæmdastjórnarinnar til aðildarríkjanna samkvæmt 1. mgr. 93. gr. EB-sáttmálans varðandi beitingu 92. og 93. gr. EB-sáttmálans í tengslum við skammtímatryggingar vegna útflutningslána	69
2004/EES/64/16	Frakkland-Cherbourg: Áætlunarflug — Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Cherbourg (Maupertus) og Parísar (Orly)	70
2004/EES/64/17	Frakkland-Périgueux: Áætlunarflug — Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Bergerac (Roumanières), Périgueux (Val de Loire) og Parísar (Orly).	71
2004/EES/64/18	Frakkland-Marcé: Áætlunarflug — Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Angers (Marcé), Tours (Val de Loire) og Lyon (Saint-Exupéry)	72
2004/EES/64/19	Frakkland-Castres: Áætlunarflug — Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð s amkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Castres (Mazamet) og Parísar (Orly)	73
2004/EES/64/20	Bretland-Kirkjuvogur: Áætlunarflug — Auglýsing breskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli meginlands Orkneyja (Kirkjuvogs) og eyjanna Papeyjar, Ríndseyjar, Vestureyjar, Sandeyjar, Strjónseyjar og Eiðeyjar	74

EFTA-STOFNANIR

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA

ÁKVÖRDUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA NR. 225/04/COL

2004/EES/64/01

frá 9. september 2004

um að útnefna strandlengju Noregs í heild sem viðurkennt svæði með tilliti til *Bonamia ostreae* og *Marteilia refringens*

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið (sem nefnist hér á eftir EES-samningurinn), einkum 109. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, einkum d-lið 2. mgr. 5. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af gerðinni sem um getur í lið 4.1.5 í I. kafla I. viðauka við EES-samninginn,

tilskipun ráðsins 91/67/EEB frá 28. janúar 1991 um skilyrði á sviði heilbrigðis dýra sem hafa áhrif á markaðssetningu fiskeldistegunda og -afurða,

með aðlögunarákvæðum samkvæmt bókun 1 við EES-samninginn, einkum 5. gr. gerðarinnar,

með hliðsjón af ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 196/04/COL frá 14. júlí 2004 um að veita stjórnarmanni, sem hefur sérstök ábyrgðarstörf með höndum á sviði fjálsra vöruflutninga, umboð til að taka tilteknar ákvarðanir og gera tilteknar ráðstafanir, einkum 1. lið,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

Til þess að fá svæði útnefnt sem viðurkennt svæði með tilliti til annars eða beggja lindýrasjúkdómanna ostruveiki og marteiluveiki, enda séu sjúkdómsvaldarnir *Bonamia ostreae* (*B. ostreae*) og *Marteilia refringens* (*M. refringens*), skulu EFTA-ríkin senda Eftirlitsstofnun EFTA (sem nefnist hér á eftir „eftirlitsstofnunin“) viðeigandi röksemdir því til stuðnings ásamt lögfestum reglum sem gilda í landinu og tryggja að ákvæðum gerðarinnar sé fullnægt.

Eftirlitsstofnunin samþykkti áætlanir vegna ostruveiki og marteiluveiki í Noregi með ákvörðun nr. 191/94/COL frá 30. nóvember 1994.

Með bréfi til eftirlitsstofnunarinnar dags. 30. nóvember 2000 sóttu norsk stjórnvöld um viðurkenningu á að Noregur væri laus við ostruveiki og marteiluveiki sem eitt strandsvæði.

Niðurstaða óháðra sérfræðinga, sem metið hafa gögn frá stjórnvöldum í Noregi, er að þau hafi lagt fram viðeigandi röksemdir því til stuðnings að strandlengja Noregs í heild skuli útnefnd sem viðurkennt svæði með tilliti til *B. ostreae* og *M. refringens*, og gögnin staðfesti jafnframt að lögfestar reglur í landinu tryggi að fullnægt sé skilyrðum fyrir því að stöðu viðurkennds svæðis sé viðhaldið.

Eftirlitsstofnunin fellst á niðurstöður sérfræðinganna, enda sýna gögn norskra stjórnvalda að öll norska strandlengjan fullnægir þeim skilyrðum til útnefningar sem viðurkennt svæði með tilliti til *B. ostreae* og *M. refringens* sem kveðið er á um í 5. gr. gerðarinnar.

Eftirlitsstofnunin hefur rannsakað hvort rétt sé að taka undan þann hluta norsku strandlengjunnar sem liggur næst landamærum Noregs og Rússlands og mynda þannig sóttvarnabelti, og eftir að hafa borið þetta undir framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna og sérfræðing á tilvísunarrannsóknarstofu Evrópusambandsins fyrir lindýrasjúkdóma er niðurstaða stofnunarinnar sú að ekki séu nægileg rök fyrir því að koma upp slíku sóttvarnabelti, að minnsta kosti við núverandi aðstæður.

Dagréttar upplýsingar Norðmanna um stöðu sjúkdómanna tveggja sýna að sú staða er óbreytt.

Eftirlitsstofnunin vísaði málinu til dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis, með ákvörðun nr. 221/04/COL.

Ráðstafanir, sem kveðið er á um í ákvörðun þessari, eru í samræmi við álit dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis.

SAMÞYKKT ÁKVÖRÐUN ÞESSA:

1. Svæði í Noregi, sem teljast viðurkennd svæði með tilliti til *B. ostreae* og *M. refringens*, eru skráð í viðaukanum.
2. Ákvörðun þessi öðlast gildi 15. september 2004.
3. Ákvörðun þessari er beint til Noregs.
4. Ákvörðun þessi telst fullgild á ensku.

Gjört í Brussel 9. september 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Bernd Hammermann
Stjórnarmaður

Niels Fenger
Framkvæmdastjóri

VIÐAUKI

Viðurkennd svæði með tilliti til lindýrasjúkdómanna *Bonamia ostreae* og *Marteilia refringens*

1. Strandlengja Noregs í heild.

ÁKVÖRÐUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA NR. 226/04/COL

2004/EES/64/02

frá 9. september 2004

um samþykkt áætlunar norskra stjórnvalda um að fjarlægja allan fisk úr norskum eldisstöðvum sem hafa smitast af blóðþorra

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið (sem nefnist hér á eftir EES-samningurinn), einkum 109. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, einkum d-lið 2. mgr. 5. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af gerðinni sem um getur í lið 3.1.7 í I. kafla I. viðauka við EES-samninginn,

tilskipun ráðsins 93/53/EBE frá 24. júní 1993 um lágmarksráðstafanir bandalagsins vegna eftirlits með tilteknum fisksjúkdómum, með áorðnum breytingum

og með aðlögunarákvæðum samkvæmt bókun 1 við EES-samninginn, einkum fyrsta undirlið a-liðar 6. gr. gerðarinnar,

með hliðsjón af ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 196/04/COL frá 14. júlí 2004 um að veita stjórnarmanni, sem hefur sérstök ábyrgðarstörf með höndum á sviði fjálsra vöruflutninga, umboð til að taka tilteknar ákvarðanir og gera tilteknar ráðstafanir, einkum 1. lið,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

Til þess að ráða niðurlögum blóðþorra ber samkvæmt ákvæðum fyrsta undirliðar a-liðar 6. gr. gerðarinnar að fjarlægja allan fisk úr sýktri eldisstöð í samræmi við áætlun sem lögbært yfirvald hefur lagt fram og hlotið hefur samþykki Eftirlitsstofnunar EFTA (sem nefnist hér á eftir „eftirlitsstofnunin“).

Í gerðinni, sem um getur í lið 3.2.29 í I. kafla I. viðauka við EES-samninginn, *ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar 2003/466/EB frá 13. júní 2003 um viðmiðanir við afmörkun svæða og opinbert eftirlit ef upp kemur grunur um blóðþorra eða tilvist hans er staðfest*, er mælt fyrir um sýnatökuáætlanir og greiningaraðferðir sem nota ber til að greina og staðfesta blóðþorra, ásamt viðmiðum sem nota ber til að afmarka svæði og við opinbert eftirlit ef upp kemur grunur eða staðfest tilvik um blóðþorra.

Norsk stjórnvöld hafa með bréfi dags. 30. janúar 2003 og frekari skýringum í bréfi dags. 7. apríl 2004 óskað eftir samþykki eftirlitsstofnunarinnar við norskri áætlun um að fjarlægja allan fisk úr eldisstöðvum sem hafa smitast af blóðþorraveiru í samræmi við 6. gr. gerðarinnar og viðmið sem mælt er fyrir um í ákvörðun 2003/466/EB.

Eftirlitsstofnunin hefur tekið áætlun Norðmanna til athugunar með hliðsjón af nýjustu vísindalegri og tæknilegri þekkingu í nánu samstarfi við framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna.

Aðferðin sem notuð er þegar fiskur er fjarlægður skal miðast við að hindra útbreiðslu sjúkdómsins til annarra eldisstöðva og til villtra stofna sem hætt er við slíku smiti.

Ákvörðun um að fjarlægja fisk verður að byggjast á mati á því hversu mikil hættu er á frekari útbreiðslu sjúkdómsins í hverju einstöku tilviki, meðal annars hversu alvarlegt sjúkdómstilvikið er og öðrum aðstæðum sem hafa áhrif á hættuna, og taka verður tillit til nýjustu reynslu og vísindagagna.

Athugunin á áætlun Norðmanna hefur leitt í ljós að hún fullnægir kröfum um slíkar áætlanir og ber því að samþykkja hana.

Eftirlitsstofnunin vísaði málinu til dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis, með ákvörðun nr. 222/04/COL.

Ráðstafanir, sem kveðið er á um í ákvörðun þessari, eru í samræmi við álit dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis.

SAMÞYKKT ÁKVÖRÐUN ÞESSA:

1. Áætlun norskra stjórnvalda um að fjarlægja allan fisk úr norskum eldisstöðvum sem hafa smitast af blóðþorra er samþykkt.
2. Ákvörðun þessi öðlast gildi 15. september 2004.
3. Ákvörðun þessari er beint til Noregs.
4. Ákvörðun þessi telst fullgild á ensku.

Gjört í Brussel 9. september 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Bernd Hammermann
Stjórnarmaður

Niels Fenger
Framkvæmdastjóri

ÁKVÖRÐUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA NR. 227/04/COL

2004/EES/64/03

frá 9. september 2004

um stöðu Íslands með tilliti til fisksjúkdómana veirublæðis og iðradreps

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið (sem nefnist hér á eftir EES-samningurinn), einkum 109. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af samningi milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, einkum d-lið 2. mgr. 5. gr. og bókun 1,

með hliðsjón af gerðinni sem um getur í lið 4.1.5 í I. kafla I. viðauka við EES-samninginn,

tilskipun ráðsins 91/67/EEB frá 28. janúar 1991 um skilyrði á sviði heilbrigðis dýra sem hafa áhrif á markaðssetningu fiskeldistegunda og -afurða,

með aðlögunarákvæðum samkvæmt bókun 1 við EES-samninginn, einkum 5. gr. gerðarinnar,

með hliðsjón af ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 196/04/COL frá 14. júlí 2004 um að veita stjórnarmanni, sem hefur sérstök ábyrgðarstörf með höndum á sviði fjálsra vöruflutninga, umboð til að taka tilteknar ákvarðanir og gera tilteknar ráðstafanir, einkum 1. lið,

Til þess að fá svæði útnefnt sem viðurkennt svæði eða eldisstöð sem viðurkennda eldisstöð með tilliti til annars eða beggja fisksjúkdómana veirublæðis og iðradreps á svæði, sem hefur ekki öðlast slíka viðurkenningu, skulu EFTA-ríkin senda Eftirlitsstofnun EFTA (sem nefnist hér á eftir „eftirlitsstofnunin“) viðeigandi röksemdir því til stuðnings ásamt lögfestum reglum sem gilda í landinu og tryggja að ákvæðum gerðarinnar sé fullnægt.

Í samræmi við 10. gr. gerðarinnar samþykkti eftirlitsstofnunin, með ákvörðun nr. 155/03/COL frá 18. júlí 2003, áætlun íslenskra stjórnvalda um að fá svæði útnefnt sem viðurkennt svæði í samræmi við 5. gr. gerðarinnar með tilliti til beggja sjúkdómana veirublæðis og iðradreps.

Íslensk stjórnvöld sendu eftirlitsstofnuninni með bréfi dags. 17. október 2003 umsókn um að fá meginland og strendur Íslands útnefnd sem viðurkennt svæði með tilliti til beggja sjúkdómana veirublæðis og iðradreps.

Eftirlitsstofnunin hefur farið yfir gögn íslenskra stjórnvalda og komist að þeirri niðurstöðu að meginland og strendur á yfirráðasvæði þeirra fullnægi þeim skilyrðum til útnefningar sem viðurkennt svæði með tilliti til beggja sjúkdómana veirublæðis og iðradreps sem kveðið er á um í 5. gr. gerðarinnar.

Með útnefningu sem viðurkennt svæði býr Ísland við heilbrigðisstöðu með tilliti til beggja sjúkdómana veirublæðis og iðradreps sem jafnast á við það sem gerist á svæðum í Evrópusambandinu sem njóta samsvarandi stöðu með tilliti til beggja sjúkdómana.

Fyrir skýrleika sakir er rétt að fella úr gildi ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 155/03/COL frá 18. júlí 2003 um samþykkt áætlunar íslenskra stjórnvalda varðandi sjúkdómana veirublæði og iðradrep.

Eftirlitsstofnunin vísaði málinu til dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis, með ákvörðun nr. 223/04/COL.

Ráðstafanir, sem kveðið er á um í ákvörðun þessari, eru í samræmi við álit dýraheilbrigðisnefndar EFTA, sem er Eftirlitsstofnun EFTA til ráðuneytis.

SAMÞYKKT ÁKVÖRÐUN ÞESSA:

1. Landsvæði á Íslandi, sem um getur í viðaukanum, eru útnefnd sem viðurkennt meginlandssvæði og viðurkennt strandsvæði fyrir fisk með tilliti til fisksjúkdómana veirublæðis og iðradreps.
2. Ákvörðun þessi öðlast gildi 15. september 2004.
3. Ákvörðun þessari er beint til Íslands.
4. Ákvörðun þessi telst fullgild á ensku.

Gjört í Brussel 9. september 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Bernd Hammermann
Stjórnarmaður

Niels Fenger
Framkvæmdastjóri

VIÐAUKI

Viðurkennd svæði með tilliti til annars eða beggja fisksjúkdómana veirublæðis og iðradreps

Iðradrep

Allt meginland og allar strendur á Íslandi

Veirublæði

Allt meginland og allar strendur á Íslandi

ÁKVÖRÐUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA NR. 21/04/COL

2004/EES/64/04

frá 25. febrúar 2004

um alþjóðleg viðskiptafélög

(ÍSLAND)

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið ⁽¹⁾, einkum 61. til 63. gr. og bókun 26 við hann,

með hliðsjón af samningnum milli EFTA-rikkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls ⁽²⁾, einkum 24. gr. og 1. gr. í I. hluta bókunar 3 við hann ⁽³⁾,

með hliðsjón af „Málsmeðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar“ ⁽⁴⁾, einkum 17. kafla B ⁽⁵⁾,

með hliðsjón af ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar um að hefja formlega rannsókn ⁽⁶⁾,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

I. MÁLSATVIK

1. MÁLSMEÐFERÐ

Í mars 1999 samþykkti Alþingi Íslendinga lög nr. 31/1999 um alþjóðleg viðskiptafélög þar sem kveðið er á um skilyrði fyrir stofnun og skráningu nýrra tegunda félaga, svonefndra alþjóðlegra viðskiptafélaga. Þessi lög, ásamt lögum nr. 29/1999 um breytingu á ýmsum skattalögum vegna beitingar þeirra gagnvart alþjóðlegum viðskiptafélögum, tilheyra einum lagabálki til eflingar stofnun alþjóðlegra viðskiptafélaga á Íslandi.

Bráðabirgðaálit skrifstofu samkeppnismála og ríkisaðstoðar hjá Eftirlitsstofnun EFTA, byggt á tiltækum upplýsingum, var að skattameðferð alþjóðlegra viðskiptafélaga, eins og hún er fyrirhuguð í fyrrnefndum lagatextum, gæti falið í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Eftirlitsstofnunin fór fram á við íslensk stjórnvöld í bréfi frá 28. júlí 2000 (skjalnr. 00-4830-D), að þau létu í té allar nauðsynlegar upplýsingar til að ákvarða hvort íslenskar skattaráðstafanir í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga fælu í sér ríkisaðstoð og ef svo væri hvort hægt væri að lýsa því yfir að þær samrýmdust 61. gr. EES-samningsins.

⁽¹⁾ Hér á eftir nefndur „EES-samningurinn“.

⁽²⁾ Hér á eftir nefndur „samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól“.

⁽³⁾ Vekja ber athygli á að breytingarnar á bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól, samkvæmt samningi milli EFTA-rikkjanna frá 10. desember 2001 um breytingu á bókun 3 við samninginn milli EFTA-rikkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, öðluðust gildi 28. ágúst 2003. Með þessum breytingum var reglugerð ráðsins (EB) nr. 659/1999 frá 22. mars 1999 um ítarlegar reglur um beitingu [þáverandi] 93. gr. EB-sáttmálans tekin upp í bókun 3.

⁽⁴⁾ Leiðbeiningar um beitingu og túlkun á 61. og 62. gr. EES-samningsins og 1. gr. bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól sem Eftirlitsstofnun EFTA samþykkti og gaf út 19. janúar 1994, Stjtið. EB nr. L 231 frá 3. september 1994 og EES-viðbætur nr. 32, eins og þeim var síðast breytt með ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar nr. 198/03/COL frá 5. nóvember 2003, sem hefur ekki enn verið birt.

⁽⁵⁾ 17. kafla B um beitingu reglna um ríkisaðstoð gagnvart ráðstöfunum varðandi beina skattlagningu fyrirtækja, eins og hann var samþykktur með ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar nr. 149/99/COL frá 30. júní 1999, Stjtið. EB L 137 frá 8. júní 2000, bls. 11, EES-viðbætur nr. 26.

⁽⁶⁾ Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 392/01/COL frá 6. desember 2001, Stjtið. EB C 87 frá 11. apríl 2002, bls. 10.

Eftir að hafa metið upplýsingarnar, sem íslensk stjórnvöld lögðu fram í bréfi frá 24. október 2000 (skjalnr. 00-7751-A), hafði skrifstofa samkeppnismála og ríkisaðstoðar enn efasemdir um að skattaráðstafanirnar samrýmdust ákvæðum EES-samningsins um ríkisaðstoð. Þar af leiðandi hvatti eftirlitsstofnunin íslensk stjórnvöld í bréfi frá 24. júlí 2001 (skjalnr. 01-5609-D) til að láta í té upplýsingar sem gerðu kleift að skoða hvort hægt væri að eyða þessum efasemdum.

Eftir að hafa móttengið svar íslenskra stjórnvalda, dagsett 20. september 2001 (skjalnr. 01-7477-A), tók eftirlitsstofnunin ákvörðun um að hefja formlega rannsókn þann 6. desember 2001 (ákvörðun nr. 392/01/COL) og tilkynnti það íslenskum stjórnvöldum með afriti af ákvörðuninni þann sama dag (skjalnr. 01-9848-D).

Íslensk stjórnvöld lögðu athugasemdir sínar varðandi ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar fram í bréfi frá 8. janúar 2002 (skjalnr. 02-243-A) og endurtóku rökin sem þau höfðu þegar sett fram í bréfunum frá 24. október 2000 og 20. september 2001. Að auki upplýstu þau eftirlitsstofnunina um ákveðnar breytingar á skattalöggjöfnni sem almennt er beitt gagnvart skattskyldum fyrirtækjum á Íslandi. Eftirlitsstofnuninni bárust engar athugasemdir frá þriðju aðilum.

2. LÝSING Á RÁÐSTÖFUNUNUM: GILDANDI LÖG UM SKATTLAGNINGU ALÞJÓÐLEGRA VIÐSKIPTAFÉLAGA Á ÍSLANDI

Í mars 1999 afgreiddi Alþingi Íslendinga lög nr. 31/1999 sem hafa að geyma nauðsynleg ákvæði um stofnun og skráningu alþjóðlegra viðskiptafélaga á Íslandi. Samkvæmt þessum lögum er alþjóðlegt viðskiptafélag félag sem stofnað er á Íslandi og skráð sem hlutafélag eða einkahlutafélag. Eftir skráningu þarf alþjóðlegt viðskiptafélag að fá starfsleyfi.

Lög nr. 31/1999 takmarka þá starfsemi sem alþjóðlegu viðskiptafélagi er heimilt að stunda við eftirfarandi:

- að stunda viðskipti í eigin nafni við erlenda aðila utan Íslands, eða hafa milligöngu um slík viðskipti, með vörur sem EES-samningurinn tekur ekki til og eiga ekki uppruna sinn á Íslandi,
- að hafa milligöngu um viðskipti með þjónustu milli erlendra aðila utan íslenskrar lögsögu,
- að starfa sem eignarhaldsfélag sem á og fjárfestir í erlendum fyrirtækjum, eða ófnislegum eignum, sem skráð eru opinberri skráningu utan Íslands, svo sem vörumerkjum, einkaleyfum, hönnunarréttindum og útgáfuréttindum,
- að eiga eða hafa umráð yfir og skrá loftför og skip, önnur en fiskiskip, enda sinni slík loftför og skip einungis verkefnum sem alþjóðlegum viðskiptafélögum er heimilt að annast,
- að eiga eða hafa umráð yfir og skrá loftför eða skip, önnur en fiskiskip, á Íslandi, og leigja eða framleigja erlendum aðilum til flutninga utan íslenskrar lögsögu,
- því er ekki heimilt að stunda viðskipti í eigin nafni, hvorki með vörur til aðila á Íslandi né utan Íslands eða hafa milligöngu um slík viðskipti, og er því óheimilt að vinna vörur að hluta eða að öllu leyti á Íslandi.

Jafnframt upptöku laga nr. 31/1999 samþykkti Alþingi Íslendinga í mars 1999 lög nr. 29/1999 um breytingu á áður gildandi lögum um álagningu skatta og gjalda vegna alþjóðlegra viðskiptafélaga, þ.e. lögum nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt, lögum nr. 83/1989 um sérstakan eignarskatt, lögum nr. 36/1978 um stimpilgjald og lögum nr. 88/1991 um aukatekjur ríkissjóðs.

Samkvæmt upplýsingunum sem íslensk stjórnvöld lögðu fram gilda íslensk skattalög um alþjóðleg viðskiptafélög og heyra þau undir sömu reglur og kröfur um reikningsskil, skattaframtal og aðgang skattýfirvalda að upplýsingum og önnur íslensk félög. Hvað varðar málefni eins og skilgreiningu á tekjum, flutning á tekjum, frádrátt og afskriftir gilda sömu reglur um alþjóðleg viðskiptafélög og önnur íslensk félög.

Samkvæmt 3. gr. laga nr. 29/1999 er tekjuskatthlutfall alþjóðlegra viðskiptafélaga 5%, sem er lægra en hið almennt gildandi 30% (síðar lækkað í 18% – sjá hér á eftir) tekjuskatthlutfall fyrirtækja á Íslandi.

Samkvæmt 84. gr. laga nr. 75/1981 um tekjuskatt og eignarskatt og 3. gr. laga nr. 83/1989 um sérstakan eignarskatt þurfa öll íslensk fyrirtæki að greiða 1,2% eignarskatt (síðar lækkaður í 0,6% – sjá hér á eftir). Alþjóðleg viðskiptafélög eru undanþegin þessum skatti samkvæmt 4. gr. laga nr. 29/1999.

Þrátt fyrir að íslensk fyrirtæki þurfi að greiða stimpilgjald, samkvæmt lögum nr. 36/1978 um stimpilgjald, eru alþjóðleg viðskiptafélög að hluta undanþegin þessu gjaldi samkvæmt 6. gr. laga nr. 29/1999, um breytingu á 3. gr. laga nr. 36/1978 um stimpilgjald. Reyndar nær stimpilgjalds-undanþágan ekki til rekstrareigna sem alþjóðleg viðskiptafélög afla á Íslandi, en það eru viðskipti sem með réttu falla undir þetta gjald.

Að lokum var tveimur nýjum ákvæðum bætt við lög nr. 88/1991 um aukatekjur ríkissjóðs með 7. gr. laga nr. 29/1999. Til þess að fá tilskilið starfsleyfi þurfa alþjóðleg viðskiptafélög að greiða gjald að fjárhæð 100 000 íslenskar krónur (u.þ.b. 1153 evrur) Að auki þurfa þau að greiða árlegt eftirlitsgjald alþjóðlegs viðskiptafélags að fjárhæð 100 000 íslenskar krónur. Önnur íslensk fyrirtæki þurfa ekki að greiða þessi gjöld.

Í kjölfar samþykktar á lögum nr. 133/2001 um breytingu á ýmsum skattalögum, sem tóku gildi 1. janúar 2002, var tekjuskattshlutfall fyrir félög með takmarkaðri ábyrgð félagsaðila lækkað úr 30% í 18%. Eignarskattstigið var einnig lækkað úr 1,2% í 0,6%.

Samkvæmt 8. gr. laga 29/1999 um breytingu á lögum um álagningu skatta og gjalda vegna alþjóðlegra viðskiptafélaga öðluðust lögin gildi 1. janúar 1999 og gilda því fyrir skattaárið 1999 og áfram.

3. ATHUGASEMDIR FRÁ ÍSLENSKUM STJÓRNVÖLDUM

Í bréfinu frá 8. janúar 2002 bentu íslensk stjórnvöld á að 17. kafli B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð hefði öðlast gildi þremur mánuðum eftir að lögin um alþjóðleg viðskiptafélög voru samþykkt.

Samt sem áður drógu íslensk stjórnvöld í efa, í ýmsum bréfum til eftirlitsstofnunarinnar, að skattaráðstafanir vegna alþjóðlegra viðskiptafélaga fælu í sér ríkisaðstoð og héldu því fram að sú staðreynd ein að ólíkar skattareglur væru við lýði fyrir ólíkar tegundir fyrirtækja gæti í sjálfu sér ekki verið grundvöllur til að álykta sem svo að slík mismunandi meðferð fæli í sér ríkisaðstoð. Íslensk stjórnvöld lýstu því yfir að lögin um alþjóðleg viðskiptafélög ívilnuðu ekki tilteknum fyrirtækjum eða framleiðslu á tilteknum vörum. Íslenska skattakerfið fyrir alþjóðleg viðskiptafélög væri hvorki bundið við einstaka atvinnugrein né ívilnaði það tilteknum landsvæðum. Íslensk stjórnvöld héldu því einnig fram að kerfið fyrir alþjóðleg viðskiptafélög leyfði fjölbreytta starfsemi og að öll fyrirtæki innan EES með starfsemi á þessum sviðum gætu nýtt sér þetta fyrirkomulag, óháð lögheimili stofnanda eða öðru slíku. Að auki greiddu öll félög, sem skráð væru sem alþjóðleg viðskiptafélög, sama hlutfall, þ.e. 5%. Því ályktuðu íslensk stjórnvöld að skattakerfi í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga væri almenns eðlis og því væri ekki hægt að lýsa því svo að það „veitti ákveðnum fyrirtækjum undanþágu frá beitingu skattalaga þeim til hagsbóta“.

Íslensk stjórnvöld héldu því enn fremur fram að lögin um alþjóðleg viðskiptafélög röskuðu ekki samkeppni eða hefðu áhrif á viðskipti. Þau væru fyrir alla sem uppfylltu hlutlæg og gagnsæ skilyrði sem kæmu fram í lögum. Álit íslenskra stjórnvalda var að skattameðferð alþjóðlegra viðskiptafélaga samkvæmt íslenskum lögum fæli ekki í sér ávinning fyrir sérstakt fyrirtæki eða hóp fyrirtækja á tilteknum markaði miðað við keppinauta þess. Skilyrðin fyrir stofnun alþjóðlegra viðskiptafélaga byðust öllum einstaklingum og fyrirtækjum innan EES og færðu því ekki neinum sérstökum fyrirtækjum samkeppnislegan ávinning. Í ljósi jafns og óhindraðs aðgangs fyrirtækja í atvinnugreinum sem gætu fengið stöðu alþjóðlegs viðskiptafélags virtist við fyrstu sýn ekki vera ástæða til að ætla að samkeppni á einhverjum tilteknum markaði raskaðist. Því töldu íslensk

stjórnvöld að það væri skylda eftirlitsstofnunarinnar að færa sönnur á að aðgerðin samrýmdist ekki 61. gr. EES-samningsins.

Að mati íslenskra stjórnvalda yrði, við samanburð á tekjuskattshlutfalli alþjóðlegra viðskiptafélaga og hinu almenna hlutfalli, að taka mið af þeirri staðreynd að sérstakar reglur giltu um skattlagningu útgreidds arðs frá alþjóðlegu viðskiptafélagi til hluthafa með búsetu á Íslandi. Almenna reglan um skattlagningu arðs á Íslandi væri að útgreiddur arður frá félagi með takmarkaðri ábyrgð til annars félags væri undanþeginn skatti. Útgreiddur arður frá félagi með takmarkaðri ábyrgð til einstaklinga væri skattlagður með endanlegum 10% afdráttarskatti. Ef fyrirtækið sem greiddi arðinn væri hins vegar alþjóðlegt viðskiptafélag væri þessi arður skráður sem tekjur til viðtakenda og á hann lagður venjulegur tekjuskattur hvort sem viðtakandinn væri fyrirtæki eða einstaklingur. Því væri 5% tekjuskattur félagsins strangt til tekið frestun á skattlagningu þar til hagnaði væri ráðstafað sem arði.

Íslensk stjórnvöld töldu einnig að viðmið frímarksreglunnar væru uppfyllt í þessu tilviki. Ef eftirlitsstofnunin kæmist að þeirri niðurstöðu að um ríkisaðstoð væri að ræða, væri hún því undir frímarkinu og ætti því ekki að teljast hafa veruleg áhrif á viðskipti og samkeppni innan EES.

Að síðustu fengu íslensk stjórnvöld ekki séð að hægt væri að líta á alþjóðlega viðskiptastarfsemi sem slíka, milli annarra aðila en samningsaðilanna, sem þjónustu sem félli undir gildissvið EES-samningsins.

II. MAT

Í 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins segir:

„Ef ekki er kveðið á um annað í samningi þessum er hvers kyns aðstoð, sem aðildarríki EB eða EFTA-ríki veitir eða veitt er af ríkisfjármunum og raskar eða er til þess fallin að raska samkeppni með því að ívilna ákveðnum fyrirtækjum eða framleiðslu ákveðinna vara, ósamrýmanleg framkvæmd samnings þessa að því leyti sem hún hefur áhrif á viðskipti milli samningsaðila.“

Af þessu leiðir að til þess að ráðstöfun teljist ríkisaðstoð verður hún að fela í sér valvísan ávinning í þágu tiltekinna fyrirtækja, vera veitt af ríkisfjármunum og hafa áhrif á samkeppni og viðskipti milli ríkjanna sem aðild eiga að EES-samningnum.

1. VALVÍS ÁVINNINGUR Í ÞÁGU TILTEKINNA FYRIRTÆKJA

Í fyrsta lagi verður ráðstöfunin að veita ákveðnum fyrirtækjum ávinning sem dregur úr kostnaði sem þau alla jafna bera í viðskiptum og létta af þeim gjöldum sem þau verða venjulega að greiða af eigin fjármunum.

Samkvæmt 2. mgr. 3. þáttar 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð getur slíkur ávinningur verið veittur með því að lækka skattbyrði fyrirtækis á ýmsan hátt, m.a. með því að lækka að öllu leyti eða að hluta skattupphæðina, svo sem með undanþágu eða skattafslætti.

Grundvallarskilyrðið við beitingu 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins gagnvart skattaráðstöfun er því að ráðstöfunin veiti undanþágu frá skattkerfinu til handa vissum fyrirtækjum í viðkomandi EFTA-ríki ⁽⁷⁾. Því verður fyrst að skilgreina almenna kerfið sem notað er. Síðan verður að rannsaka hvort hægt er að réttlæta undanþágur frá kerfinu eða mismunandi beitingu innan þess með tilliti til eðlis eða almenns fyrirkomulags skattakerfisins, þ.e.a.s. hvort slíkt leiðir beint af grundvallarreglum eða leiðbeinandi reglum skattakerfisins í viðkomandi ríki. Ef svo er ekki, er um að ræða ríkisaðstoð.

⁽⁷⁾ Liður 3.1 í 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð.

Meginávinningurinn fyrir alþjóðleg viðskiptafélög er að þau greiða lægri tekjuskatt félaga en almennt gildir um skattskyld fyrirtæki á Íslandi. Meðan tekjuskattur félaga er 30% af skattstofni (lægra 18% hlutfallið gildir frá janúar 2002 og áfram) nemur gildandi tekjuskattur alþjóðlegra viðskiptafélaga einungis 5%. Hið lækkaða hlutfall tekjuskatts félaga sem gildir gagnvart alþjóðlegum viðskiptafélögum uppfyllir skilyrðið í 2. mgr. 3. þáttar 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð þar sem það dregur úr skattbyrði alþjóðlegra viðskiptafélaga samanborið við önnur skattskyld fyrirtæki á Íslandi.

Eftirlitsstofnunin getur ekki fallist á röksemd íslenskra stjórnvalda um að þegar tekjuskattshlutfall alþjóðlegs viðskiptafélags er borið saman við almenna hlutfallið verði að taka mið af þeim sérstöku reglum sem gilda um skattlagningu á útgreiddan arð frá alþjóðlegu viðskiptafélagi til hluthafa með búsetu á Íslandi. Almenna reglan um sköttun arðs á Íslandi er að arður sem félag með takmarkaðri ábyrgð greiðir öðru félagi er ekki skattlagður frekar. Hins vegar er arður frá alþjóðlegum viðskiptafélögum í dag skattlagður sem hluti af tekjum móttökufyrirtækjanna með 18% skatti. Ennfremur er arður sem félag með takmarkaðri ábyrgð greiðir út til einstaklinga skattlagður með endanlegum 10% afdráttarskatti á meðan viðtakandinn verður að standa full skil á greiðslu tekjuskatts ef fyrirtækið sem greiðir út arð er alþjóðlegt viðskiptafélag. Skattlagning á arð frá alþjóðlegum viðskiptafélögum til hluthafa, sem búsettir eru erlendis, er hin sama og á arð frá öðrum íslenskum fyrirtækjum til hluthafa með búsetu erlendis.

Að áliti eftirlitsstofnunarinnar felur skattafyrirkomulagið í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga í sér skattafslátt. Einungis 5% skattur er lagður á hagnað sem haldið er eftir í fyrirtækjunum. Skattlagning á arð frá alþjóðlegum viðskiptafélögum felur í sér að heildarskattshlutfall útgreidds arðs verður lítið eitt herra hjá alþjóðlegum viðskiptafélögum en öðrum íslenskum fyrirtækjum með takmarkaðri ábyrgð. Hins vegar hafa hluthafar áhrif á úthlutun arðs og hafa því áhrif á hversu lengi sköttun er frestað. Af þessum sökum hefur skattakerfið í för með sér hagstæðari skattlagningu á arð sem ekki hefur verið úthlutað til hluthafa en haldið er eftir í alþjóðlegu viðskiptafélagi.

Að auki fá alþjóðleg viðskiptafélög fulla eftirgjöf á eignarskatti og eru að hluta undanþegin greiðslu stimpilgjalds, að undanskildu því sem lagt er á rekstrareignir sem aflað er á Íslandi en þau viðskipti eru einnig skattlögð hjá alþjóðlegum viðskiptafélögum. Rökin hér að framan um lækkað tekjuskattshlutfall fyrirtækja gilda jafnt hvað varðar þessar undanþágur.

Til þess að falla undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins verður ráðstöfunin að vera sértæk eða valvís á þann hátt að hún ívilni tilteknum fyrirtækjum eða framleiðslu á sérstökum vörum. Hagstæða skattameðferðin gildir eingöngu um fyrirtæki sem uppfylla skilyrðin í lögum nr. 31/1999 um alþjóðleg viðskiptafélög. Hagstæðari skattameðferð (að meðtöldu lægra tekjuskattshlutfalli félaga og undanþágu að einhverju eða öllu leyti frá greiðslu eignarskatts og/eða stimpilgjalds) gildir eingöngu um fyrirtæki sem annast þá takmörkuðu starfsemi sem um getur í lögum nr. 31/1999 og ef rekstrarform þeirra að lögum er alþjóðlegt viðskiptafélag, hvort sem um ræðir hlutafélag eða einkahlutafélag.

Eftirlitsstofnunin getur ekki fallist á röksemd íslenskra stjórnvalda um að skattakerfið í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga, sem kveðið er á um í lögum nr. 29/1999, sé almenns eðlis og sé engum tilteknum fyrirtækjum til hagsbóta umfram önnur vegna þess að það sé opið öllum einstaklingum og fyrirtækjum innan EES sem annast starfsemi alþjóðlegra viðskiptafélaga. Gagnstætt þessu áliti verður, innan ramma rannsóknarinnar á því hvort um sé að ræða ríkisaðstoð, að meta ávinninginn eingöngu á landsvísi með tilvísun í þessu tilviki til allra annarra fyrirtækja sem skattlögð eru á Íslandi ⁽⁸⁾.

Dómstóll Evrópubandalaganna hefur úrskurðað að hvers kyns ráðstöfun, sem miðar að einhverju eða öllu leyti að því að undanþiggja fyrirtæki í tilteknum atvinnugreinum gjöldum sem leiða af eðlilegri beitingu almenna kerfisins, án þess að slík undanþága eigi sér réttlætingu á grundvelli eðlis og röklegtrar uppbyggingar hins almenna fyrirkomulags kerfisins, teljist vera ríkisaðstoð ⁽⁹⁾. Til þess

⁽⁸⁾ Samanber einnig til dæmis ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar frá 17. febrúar 2003 um ríkisaðstoð hrundið í framkvæmd af Hollandi vegna alþjóðlegrar fjármögnunarstarfsemi, Stjótið. ESB L 180 frá 18.7.2003, bls. 52, 82. mgr.

⁽⁹⁾ Mál 173/73 *Italia gegn framkvæmdastjórninni* [1974] Dómasafn 709.

að ákvarða eðli almenns fyrirkomulags skattakerfisins sem hugsanlega réttlætingu fyrir beitingu lækkaðs skatthlutfalls eða undanþágu frá greiðslu eignarskatts eða stimpilgjalds verður því að meta hvort umræddar skattaráðstafanir uppfylla innbyggð markmið skattakerfisins sjálfs, eða hvort þær fylgja öðrum markmiðum, hugsanlega lögmætum, utan skattakerfisins. Í þessu samhengi bendir eftirlitsstofnunin á að það er hlutverk viðkomandi EFTA-ríkis að færa sönnur á að viðkomandi skattaráðstafanir lúti innbyggðum lögmálum skattakerfisins ⁽¹⁰⁾.

Eftirlitsstofnunin telur að íslensk stjórnvöld hafi ekki lagt fram nein rök fyrir þessari undanþágu frá almenna skattakerfinu á grundvelli eðlis hins almenna fyrirkomulags. Hún á erfitt með að sjá að hin hagstæða skattameðferð sem alþjóðleg viðskiptafélög fá sé í samræmi við rökrétta uppbyggingu og eðli skattakerfisins, en telur fremur að skattaráðstöfun sem hefur þau megináhrif að efla atvinnugrein uppfylli valvís viðmið og feli í sér ríkisaðstoð ⁽¹¹⁾. Hlutfall tekjuskatts félaga sem gildi um öll skattskyld fyrirtæki á Íslandi samsvaraði 30% þar til 2002 og var lækkað í 18%, með gildistöku frá 1. janúar 2002 og áfram, á meðan aðeins 5% skattur var lagður á alþjóðleg viðskiptafélög. Skattakerfið sem verið er að meta beinist eingöngu að alþjóðlegum viðskiptafélögum og gerir ráð fyrir að þessi fyrirtæki einvörðungu njóti hagstæðari skattameðferðar sem sýnir að ráðstöfunin er í eðli sínu valvís. Markmiðið sem íslensk stjórnvöld fylgdu þegar þau samþykktu lagabálkinn varðandi stofnun og skráningu alþjóðlegra viðskiptafélaga ákvarðaðist ekki af málum tengdum grundvallarsköttum heldur efnahagssjónarmiðum sem tengjast skattakerfinu ekki með beinum hætti. Þrátt fyrir að eftirlitsstofnunin efist ekki um gildi og lögmæti slíkra sjónarmiða vill hún minna á dómaframkvæmd dómstóls Evrópubandalaganna á fyrsta dómstigi þess efnis að lögmætt eðli markmiða, sem opinber ráðstöfun fylgir, nægi ekki til þess að hægt sé að komast hjá því að rannsaka hana út frá sjónarhóli ríkisaðstoðar: „*ef sú röksemd væri notuð nægði það opinberum yfirvöldum að skirskota til lögmætis markmiðanna sem leitast væri að ná með samþykkt aðstoðarráðstöfunar, til þess að hún teldist almenn ráðstöfun utan gildissviðs [áður] 1. mgr. 92. gr. sáttmálans. Það ákvæði greinir ekki á milli ríkishlutunarráðstafana með tilvísun til orsaka þeirra eða markmiða heldur skilgreinir þær með tilliti til áhrifa þeirra*“ ⁽¹²⁾.

Að lokum hafa íslensk stjórnvöld haldið því fram að alþjóðleg viðskiptafélög beri þyngri byrðar en önnur íslensk fyrirtæki þar sem þau þurfi rekstrarleyfi sem kostar þau 100 000 íslenskar krónur (u.þ.b. 1153 evrur) og verði að greiða árlegt eftirlitsgjald sem nemur 100 000 íslenskum krónum, gjald sem ekkert annað fyrirtæki á Íslandi þurfi að greiða. Eftirlitsstofnunin telur að álagning þessara viðbótargjalda samsvari ákvörðun íslenska ríkisins sem byggir ekki á sömu grundvallarforsendu og skattaávilnanirnar sem verið er að meta, heldur því markmiði að tryggja lögmæti og rétta starfsemi, samkvæmt íslenskum lögum, þeirra alþjóðlegu viðskiptafélaga sem vilja koma sér fyrir í landinu.

2. RÍKISFJÁRMUNIR

Í öðru lagi verður ávinningurinn að vera veittur af ríkinu eða af ríkisfjármunum.

Hagstæð meðferð alþjóðlegra viðskiptafélaga þýðir að ríkið fær lægri tekjur af skatti á tiltekinn hagnað. Skattalækkarnir sem veittar eru, óháð því hvort þær eru í formi undanþágu, lægra skatthlutfalls eða frestunar á skatti, leiða til lækkunar á ríkistekjum. Samkvæmt 3. mgr. 3. þáttar 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð jafngildir slíkur missir skatttekna notkun ríkisfjármuna í formi skattútgjalda.

Með tilliti til ríkisaðstoðar skiptir ekki máli hvort fyrirtækin sem njóta aðstoðarinnar eru að öllu eða hluta undanþegin tilteknum skatti ⁽¹³⁾. Þetta er vegna þess að hvers kyns undanþága frá skyldu til greiðslu skatts lækkar þann kostnað sem fyrirtækin þurfa alla jafna að bera í eðlilegum viðskiptum miðað við önnur fyrirtæki sem skattlögð eru samkvæmt tilteknu innlendu skattakerfi.

⁽¹⁰⁾ Sjá í þessu samhengi álit aðallögmannsins Ruiz-Jarabo í máli C-6/97 *Ítalska lýðveldið gegn framkvæmdastjórninni* [1999] Dómasafn I-2981, 27. mgr.

⁽¹¹⁾ Liður 3.2 í 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð.

⁽¹²⁾ Mál T-55/99 *Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM) gegn framkvæmdastjórninni* [2000] Dómasafn II-3207, 53. mgr.

⁽¹³⁾ 3. þáttur 17. kafla B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð.

Að lokum, þótt síðar sé hægt að bæta upp tekjulækkun með auknum fjölda skattgreiðenda í kjölfar ráðstöfunarinnar, þýðir það ekki að hún sé ekki fjármögnuð af ríkisfjármunum. Það hvort aðgerð felur í sér aðstoð verður að meta á tilteknum tíma hjá einstökum fyrirtækjum til að skera úr um hvort sum þeirra fái meiri ríkisaðstoð eða leggi minna af mörkum til fjármögnunar á opinberum vörum og þjónustu. Að öðrum kosti væri hægt að réttlæta hvers kyns aðstoð svo fremi hún laðaði fyrirtæki til stofnsetningar í tilteknu aðildarríki að EES-samningnum sem gerði því kleift að hækka skattskyldar tekjur sínar í framtíðinni.

3. RÖSKUN Á SAMKEPPNI OG ÁHRIF Á VIÐSKIPTI

Í þriðja lagi verður ráðstöfunin að raska samkeppni og hafa áhrif á viðskipti milli samningsaðilanna.

Eftirlitsstofnunin bendir á að greining á áhrifum á viðskipti af tilteknu skattakerfi, sem samkvæmt skilgreiningu er ósértækt og almennt í eðli sínu, getur einungis farið fram á almennum, ósértækum forsendum. ⁽¹⁴⁾ Ekki er hægt að meta áhrifin á markað, atvinnugrein eða sérstaka vöru þar sem alþjóðleg viðskiptafélög kunna að starfa á mismunandi sviðum. Vissulega geta alþjóðleg viðskiptafélög átt viðskipti með vörur sem ekki falla undir EES-samninginn og eru ekki upprunnar á Íslandi. En hægt er að líta á viðskiptastarfsemina sem slíka sem þjónustu sem fellur undir gildissvið EES-samningsins. Í þessu samhengi geta alþjóðleg viðskiptafélög starfað sem milliliðir í viðskiptum með þjónustu milli erlendra aðila utan íslenskrar lögsögu. Alþjóðlegum viðskiptafélögum er einnig heimilt að eiga eða hafa umráð yfir og skrá loftför, enda séu þau notuð í verkefni sem alþjóðlegum viðskiptafélögum er heimilt að annast, og þeim er heimilt að eiga eða hafa umráð yfir og skrá loftför og leigja eða framleigja erlendum aðilum til flutninga utan Íslands. Þetta er þjónustustarfsemi sem, andstætt áliti íslenskra stjórnvalda, fellur undir EES-samninginn.

Samkvæmt lýsingunni hér að framan er meginstarfsemin sem alþjóðlegum viðskiptafélögum er heimilt að stunda alþjóðleg viðskiptastarfsemi þar sem þau keppa beint við önnur fyrirtæki sem stofnsett eru á EES. Íslensk stjórnvöld hafa vissulega óbeint viðurkennt að skattaráðstafanir í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga hafi áhrif á samkeppni og viðskipti en bera því jafnframt við að ef ekki kæmu til lögin um alþjóðleg viðskiptafélög myndu fyrirtæki sem stunda starfsemi alþjóðlegra viðskiptafélaga ekki vera stofnsett á Íslandi og myndu því greiða skatta í annarri lögsögu. Því er það niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að skattakerfið sem gildir um alþjóðleg viðskiptafélög hafi áhrif á samkeppni og viðskipti milli samningsaðilanna.

Að lokum héldu íslensk stjórnvöld því fram í bréfi frá 20. september 2001 að fram til þess tíma hefði einungis tíu alþjóðlegum viðskiptafélögum verið úthlutað rekstrarleyfi og að sum þeirra væru ekki starfandi. Samkvæmt íslenskum stjórnvöldum getur aðstoðin ekki haft áhrif á viðskipti milli þeirra ríkja sem aðild eiga að EES-samningnum sökum takmarkaðs umfangs síns og því eru viðmið frímarksreglunnar ⁽¹⁵⁾ uppfyllt í þessu tilviki.

Hvað varðar áhrif á viðskipti milli aðildarríkjanna hefur dómstóll Evrópubandalaganna jafnan talið að tiltölulega lág upphæð aðstoðar eða tiltölulega lítil stærð fyrirtækis, sem nýtur góðs af ríkisaðstoðarráðstöfun, útiloki ekki sem slík möguleikann á að viðskipti milli samningsaðilanna geti orðið fyrir áhrifum ⁽¹⁶⁾. Ennfremur uppfyllir aðstoðin, sem komið var á með skattaráðstöfununum sem verið er að meta, ekki skilyrði frímarksreglunnar, einkum vegna þess að engin trygging er fyrir því að ekki verði farið yfir frímarkið og vegna þess að ekki er útilokað að hún skarist við aðra ríkisaðstoð.

⁽¹⁴⁾ Sjá í þessu sambandi ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar frá 20. desember 2001 um ríkisaðstoð hrundið í framkvæmd af Spáni 1993 í þágu tiltekinnar nýstofnaðra fyrirtækja í Vizcaya (Spáni), Stjtið. ESB L 40 frá 14.2.2003, bls. 11, 64. mgr.

⁽¹⁵⁾ 12. kafli leiðbeininganna um ríkisaðstoð fjallaði um frímarksregluna. Þessi kafli var felldur brott með ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 198/03/COL frá 5. nóvember 2003. Reglugerð framkvæmdastjórnarinnar (EB) nr. 69/2001 frá 12. janúar 2001 um beitingu 87. og 88. gr. EB-sáttmálans gagnvart lágmarksaðstoð (Stjtið. EB L 10, 13.01. 2001, bls. 30) var felld inn í XV. viðauka við EES-samninginn með ákvörðun sameiginlegu EES-nefndarinnar nr. 88/2002 frá 25. júní 2002 (Stjtið. EB L 266. 3.10.2002, bls. 56).

⁽¹⁶⁾ Sjá m.a. mál C-142/87 *Belgia gegn framkvæmdastjórninni* („Tubemeuse“) [1990] Dómasafn I-959, 43. mgr. og sameinuð mál C-278/92, C-279/92 og C-280/92 *Spánn gegn framkvæmdastjórninni* [1994] Dómasafn I-4103, 40. til 42. mgr.

4. NÝ AÐSTOÐ

Skattakerfið sem verið er að meta getur ekki talist yfirstandandi aðstoð þar sem það uppfyllir engin þeirra skilyrða sem mælt er fyrir um í 1. gr. II. hluta í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól. EES-samningurinn öðlaðist gildi á Íslandi 1994 en skattakerfið var tekið upp 1999.

Samkvæmt 3. mgr. 1. gr. í I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól ber Íslandi skylda til að tilkynna eftirlitsstofnuninni um allar áætlanir um að veita eða breyta aðstoð. Ekki hefði átt að hrinda í framkvæmd þeim skattaráðstöfununum sem verið er að meta fyrir en eftirlitsstofnunin hefði komist að lokaniðurstöðu um aðstoðarráðstöfunina. Í þessu tilviki var eftirlitsstofnuninni ekki tilkynnt um skattaráðstöfunina og hefur hún aldrei verið heimiluð. Svo fremi aðstoð hafi verið veitt verður að hún að teljast ólögleg á grundvelli málsmeðferðar.

Hvers kyns ríkisráðstöfun, sem uppfyllir viðmiðin sem um getur í 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins, felur í sér ríkisaðstoð. Gagnstætt röksemdum íslenskra stjórnvalda skiptir ekki máli að 17. kafli B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð var samþykktur þremur mánuðum á eftir lagabálkinum um alþjóðleg viðskiptafélög. Samþykkt 17. kafli B, um beitingu reglna um ríkisaðstoð gagnvart ráðstöfunum um beina skattlagningu fyrirtækja, breytti engu um eðli ríkisaðstoðar í skattaráðstöfunum í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga. Mat eftirlitsstofnunarinnar á ríkisaðstoð grundvallast á ákvæðum EES-samningsins þess efnis að ráðstöfun, sem uppfyllir viðmiðin í 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins, feli í sér ríkisaðstoð. Hinn 19. janúar 1994 gaf eftirlitsstofnunin út leiðbeiningarnar á sviði ríkisaðstoðar um beitingu og túlkun 61. og 62. gr. og hefur smám saman breytt ýmsum köflum í samræmi við þörf á nánari útskýringum varðandi það hvernig tiltekna aðstoðarráðstafanir eru metnar. Engu að síður taka leiðbeiningarnar eingöngu til túlkunar eftirlitsstofnunarinnar á 61. gr. EES-samningsins sem lýtur á endanum endurskoðun EFTA-dómstólsins.

Á grundvelli fyrrnefndra atriða telur eftirlitsstofnunin að skattaráðstafanirnar í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga feli í sér nýja ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Því er nauðsynlegt að ákvarða hvort þær samrýmast framkvæmd EES-samningsins samkvæmt undanþágunum sem mælt er fyrir um í 2. og 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

5. SAMRÝMANLEIKI VIÐ FRAMKVÆMD EES-SAMNINGSINS

Eftirlitsstofnunin vill benda á að skattaráðstafanirnar, sem beitt er gagnvart alþjóðlegum viðskiptafélögum og verið er að meta, þ.e. lækkaður tekjuskattur félaga, full eftirgjöf á eignarskatti og undanþága að hluta frá stimpilgjaldi, fela í sér aðstoðarkerfi. Vegna þessa er ekki hægt að meta stöðu sérhvers hugsanlegs þiggjanda aðstoðarinnar sérstaklega heldur verður að meta í heild skilmála og skilyrði fyrir beitingu skattaráðstafananna.

Með hliðsjón af 2. mgr. 61. gr. EES-samningsins telur eftirlitsstofnunin að hvorug undanþágnanna, sem þar um getur, eigi við hér. Á grundvelli a- og c-liðar 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins getur aðstoð til að stuðla að efnahagsþróun á svæðum þar sem lífskjör eru óeðlilega bág eða atvinnuleysi verulegt, sem og aðstoð sem greiðir fyrir þróun í tilteknum atvinnugreinum á tilteknum efnahagssvæðum, enda hafi hún ekki svo óhagstæð áhrif á viðskiptaskilyrði að stríði gegn sameiginlegum hagsmunum, talist samrýmast EES-samningnum. Samkvæmt 4. þætti 17. kafli B í leiðbeiningunum um ríkisaðstoð verður ríkisaðstoð, sem ætlað er að stuðla að efnahagsþróun á ákveðnum svæðum að vera í samræmi við og stefna að settum markmiðum, eigi eftirlitsstofnunin að telja hana samrýmast framkvæmd EES-samningsins. Þegar undanþága er veitt á grundvelli svæðisbundinna skilyrða verður eftirlitsstofnunin að tryggja sérstaklega að viðkomandi ráðstafanir stuðli að byggðapróun og tengist starfsemi sem hefur áhrif á staðnum, varði svæðisbundna annmarka og séu skoðaðar með tilliti til EES ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁷⁾ Mál 730/79 *Philip Morris* gegn *framkvæmdastjórninni* [1980] Dómasafn 2671.

Ríkisaðstoðarráðstafanirnar, sem verið er að meta, eru ekki byggðastyrkur sem telja má að samrýmist samningnum. Í fyrsta lagi takmarkast þær ekki við styrkt svæði heldur almennt allt yfirráðasvæði Íslands. Að auki uppfylla þær ekki frekari viðmið um byggðastyrki sem sett eru í 25. kafla leiðbeininganna um ríkisaðstoð því þær tengjast ekki efnislegum eða ófnislegum fjárfestingum, atvinnusköpun eða sérstökum verkefnum eins og krafist er samkvæmt viðeigandi ákvæðum um byggðastyrk.

Undanþágan, sem kveðið er á um í b-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins um aðstoð til að hrinda í framkvæmd mikilvægum sameiginlegum evrópskum hagsmunamálum eða ráða bót á alvarlegri röskun í efnahagslífi aðildarríkis EB eða EFTA-ríkis, gildir ekki í þessu tilviki. Með réttu telst hagstæðari skattameðferð sem beitt er á Íslandi í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga ekki koma til greina sem sameiginlegt evrópskt hagsmunamál. Skattameðferðin ræður ekki heldur bót á alvarlegri röskun í efnahagslífi Íslands.

Þar sem skattakerfið í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga á Íslandi felur í sér ríkisaðstoð í skilningi 61. gr. EES-samningsins og fellur ekki að neinum þeim undanþáguákvæðum sem tilgreind eru í 2. og 3. mgr. 61. gr. telur eftirlitsstofnunin það ósamrýmanlegt framkvæmd EES-samningsins.

6. ENDURGREIÐSLA VEITTRAR AÐSTOÐAR

Samkvæmt 14. gr. II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól skal eftirlitsstofnunin, ef neikvæðar ákvarðanir eru teknar þegar um ólöglega aðstoð er að ræða, ákveða að hlutaðeigandi EFTA-ríki skuli gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til að þiggjandi aðstoðar endurgreiði hana.

Á grundvelli annars málslíðar 1. mgr. 14. gr. í II. hluta í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól skal eftirlitsstofnunin ekki krefjast endurgreiðslu aðstoðar ef það stríðir gegn einhverju grundvallaratriði EES-réttar. Ákvörðun um endurgreiðslu felur í sér brot á grundvallaratriði í EES-lögum að svo miklu leyti sem eftirlitsstofnunin skapar með aðgerðum sínum réttmætar væntingar hjá þiggjanda um að aðstoðin hafi verið veitt í samræmi við EES-rétt.

Að svo miklu leyti sem einhver aðstoð hefur verið veitt samkvæmt umræddum skattaráðstöfunum ber íslenskum stjórnvöldum að reikna út aðstoðarþáttinn og endurheimta aðstoðina frá þiggjendum. Endurgreiða ber aðstoð allt frá fjárhagsárinu 1999.

7. NIÐURSTAÐA

Það er niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að hið sérstaka skattakerfi, sem beitt hefur verið gagnvart alþjóðlegum viðskiptafélögum á Íslandi, feli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Ísland hefur á ólögmetan hátt hrundið umræddu skattakerfi í framkvæmd í bága við 3. mgr. 1. gr. í I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól. Aðstoðin er enn fremur ósamrýmanleg framkvæmd téðs samnings og binda verður enda á hana.

Samkvæmt 14. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól ber þiggjendum hvers kyns aðstoðar, sem samrýmist ekki framkvæmd EES-samningsins, að endurgreiða hana. Við slíka endurgreiðslu er Íslandi heimilt að draga frá hvers kyns fyrri endurgreiðslur til viðkomandi yfirvalda.

SAMÞYKKT ÁKVÖRDUN ÞESSA:

1. Skattaráðstafanirnar í þágu alþjóðlegra viðskiptafélaga, sem samþykktar voru á Íslandi með lögum nr. 31/1999 og lögum nr. 29/1999 og tengdri löggjöf, fela í sér ríkisaðstoð í skilningi 61. gr. EES-samningsins. Skattakerfið, sem beitt er gagnvart alþjóðlegum viðskiptafélögum á Íslandi, samrýmist ekki framkvæmd EES-samningsins.
2. Ísland skal binda enda á skattaráðstafanirnar sem um getur í 1. lið.
3. Ísland skal gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að endurheimta frá þiggjanda þá aðstoð sem um getur í 1. lið og þiggjanda var veitt á ólöglegan hátt, að frádreginni hvers kyns endurgreiðslu sem þegar hefur farið fram til viðkomandi yfirvalda.

Endurheimta skal fara fram án tafar og í samræmi við fyrirmæli landslaga, að því tilskildu að þau heimili tafarlausa og skilvirka framkvæmd þessarar ákvörðunar. Aðstoðin, sem ber að endurheimta, skal innifela vexti frá þeim degi sem þiggjandinn fékk hana til umráða og fram til þess dags að hún er endurheimt. Vextir skulu reiknaðir á grundvelli viðmiðunarvaxta sem eftirlitsstofnunin ákveður að frádregnum vöxtum sem þegar hafa verið lagðir á af viðkomandi yfirvöldum.
4. Íslensk stjórnvöld skulu tilkynna eftirlitsstofnuninni innan tveggja mánaða frá tilkynningu þessarar ákvörðunar um þær ráðstafanir sem hafa verið gerðar til að fara að henni.
5. Ákvörðun þessari er beint til Íslands. Íslenskum stjórnvöldum hefur verið tilkynnt um hana með bréfi ásamt afriti af ákvörðuninni.
6. Ensk útgáfa þessarar ákvörðunar er fullgild.

Gjört í Brussel, 25. febrúar 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Hannes Hafstein
Forseti

Einar Bull
Stjórnarmaður

ÁKVÖRÐUN EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA NR. 148/04/COL

2004/EES/64/05

frá 30. júní 2004

um umhverfisskatta

(NOREGUR)

EFTIRLITSSTOFNUN EFTA HEFUR,

með hliðsjón af samningnum um Evrópska efnahagssvæðið ⁽¹⁾, einkum 61. til 63. gr.með hliðsjón af samningnum milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls ⁽²⁾, einkum 24. gr. og bókun 3 við hann ⁽³⁾,með hliðsjón af „Málsmeðferðar- og efnisreglum á sviði ríkisaðstoðar“ ⁽⁴⁾, einkum 15. kafla ⁽⁵⁾,með hliðsjón af ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar um að hefja formlega rannsókn ⁽⁶⁾,eftir að hafa hvatt hagsmunaaðila til þess að gera athugasemdir ⁽⁷⁾, samkvæmt ákvæðum 5. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð ⁽⁸⁾, og með hliðsjón af athugasemdum þeirra,

og að teknu tilliti til eftirfarandi:

I. MÁLSATVIK

A. MÁLSMEÐFERÐ

Með ákvörðun frá 26. júlí 2002 hóf eftirlitsstofnunin formlega rannsókn samkvæmt 2. mgr. 1. gr. bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

Með bréfi dags. 26. júlí 2002 (skjalnr. 02-5603-D), sem einnig var sent sendiráði Noregs gagnvart Evrópusambandinu með símbréfi, gaf eftirlitsstofnunin norskum stjórnvöldum kost á að leggja fram athugasemdir sínar varðandi ákvörðunina um að hefja málsmeðferð og mæltist til þess að henni yrðu látnar í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar væru til þess að leggja mat á þær ráðstafanir sem málið varðaði. Svar norskra stjórnvalda varð að hafa borist eftirlitsstofnuninni innan tveggja mánaða frá því að tilkynnt var um ákvörðunina (þ.e. 26. september 2002).

Fundur fulltrúa norskra stjórnvalda og eftirlitsstofnunarinnar fór fram 3. september 2002 í Brussel.

⁽¹⁾ Hér á eftir nefndur „EES-samningurinn“.

⁽²⁾ Hér á eftir nefndur „samningurinn um eftirlitsstofnun og dómstól“.

⁽³⁾ Vekja ber athygli á að breytingar á bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól, samkvæmt samningi milli EFTA-ríkjanna frá 10. desember 2001, um breytingu á bókun 3 við samninginn milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls, öðluðust gildi 28. ágúst 2003. Með þessum breytingum var „reglugerð ráðsins (EB) nr. 659/1999 frá 22. mars 1999 um ítarlegar reglur um beitingu [þáverandi] 93. gr. EB-sáttmálans“ tekin upp í bókun 3.

⁽⁴⁾ Leiðbeiningar um beitingu og túlkun á 61. og 62. gr. EES-samningsins og 1. gr. bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól sem Eftirlitsstofnun EFTA samþykkti og gaf út 19. janúar 1994, Stjtið. EB nr. L 231 frá 3.9.1994 og EES-viðbætur nr. 32, 3.9.1994, eins og þeim var síðast breytt með ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar nr. 64/04/COL frá 31. mars 2004, sem hefur ekki enn verið birt, hér á eftir nefndar „leiðbeiningar eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð“.

⁽⁵⁾ 15. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um aðstoð á sviði umhverfisverndar, eins og hann var samþykktur með ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar nr. 152/01/COL frá 23. maí 2001 og birtur í Stjtið. EB L 237, 6.9.2001, bls. 16 og EES-viðbæti við Stjtið. EB nr. 6, 24.1.2002, hér á eftir nefndur „leiðbeiningar um umhverfismál“.

⁽⁶⁾ Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA nr. 149/02/COL frá 26. júlí 2002 um umhverfisskatta (Noregur) birt í Stjtið. ESB L 31, 6.2.2003, bls. 36 og EES-viðbæti við Stjtið. ESB nr. 8, 6.2.2003, bls. 2.

⁽⁷⁾ Tilkynning til EFTA-ríkjanna, aðildarríkja ESB og hagsmunaaðila um ákvörðun um að hefja málsmeðferð þar sem þessum aðilum er veittur tveggja vikna frestur frá birtingu hennar til að koma athugasemdum sínum á framfæri. Tilkynningin birtist í Stjtið. ESB C 105, 1.5.2003, bls. 38 og EES-viðbæti við Stjtið. ESB nr. 22, 1.5.2003.

⁽⁸⁾ Einkum lið 5.3.2. í leiðbeiningunum.

Eftir að fresturinn hafði verið framlengdur lögðu norsk stjórnvöld fram athugasemdir sínar varðandi ákvörðunina um að hefja formlega rannsókn, sem og nokkrar viðbótarupplýsingar, með bréfi fjármálaráðuneytisins dags. 7. október 2002, sem barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 10. október 2002 (skjalnr. 02-7327-A).

Á fundi eftirlitsstofnunarinnar og norskra stjórnvalda, sem fram fór 22. október 2002 í Ósló, minnti eftirlitsstofnunin norsk stjórnvöld á skuldbindingu þeirra, sem leiddi af ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar frá 26. júlí 2002, „... norsk stjórnvöld leggi fram allar upplýsingar sem gera eftirlitsstofnuninni kleift að rannsaka samhæfi viðkomandi skattaráðstafana við EES-samninginn“.

Norsk stjórnvöld lögðu fram frekari upplýsingar með bréfi viðskipta- og iðnaðarráðuneytisins dags. 9. janúar 2003, þar sem bréf frá fjármálaráðuneytinu dags. 19. desember 2002 var framsent. Bréf þetta barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 15. janúar 2003 (skjalnr. 03-209-A).

Með bréfi dags. 24. janúar 2003 (skjalnr. 03-471-D) staðfesti eftirlitsstofnunin móttöku athugasemda sem norsk stjórnvöld lögðu fram í október 2002, sem og móttöku viðbótarupplýsinganna sem norsk stjórnvöld lögðu fram í janúar 2003.

Hinn 6. febrúar 2003 var ákvörðunin um að hefja formlega rannsókn birt í EES-deild *Stjórnartíðinda Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við þau ⁽⁹⁾.

Með bréfi viðskipta- og iðnaðarráðuneytisins dags. 18. febrúar 2003, sem barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 21. febrúar 2003 (skjalnr. 03-952-A), gerðu norsk stjórnvöld grein fyrir sjónarmiðum sínum varðandi flokkun ráðstafananna sem „yfirstandandi aðstoðar“.

Eftirlitsstofnunin staðfesti móttöku þessara viðbótarupplýsinga með bréfi dags. 25. febrúar 2003 (skjalnr. 03-1135-D).

Samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði (PIL) lögðu fram athugasemdir um ákvörðunina um að hefja formlega rannsókn með bréfi dags. 25. febrúar 2003, sem barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 28. febrúar 2003 (skjalnr. 03-1215-A).

Eftirlitsstofnunin sendi norskum stjórnvöldum þessar athugasemdir með bréfi dags. 11. mars 2003 (skjalnr. 03-1463-D) og gaf þeim kost á að svara þeim innan eins mánaðar frá móttöku bréfsins.

Norsk stjórnvöld lögðu fram athugasemdir sínar um fram kominn sjónarmið þriðju aðila með bréfi viðskipta- og iðnaðarráðuneytisins dags. 14. apríl 2003 sem barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 17. apríl 2003 (skjalnr. 03-2506-A).

Eftirlitsstofnunin birti 1. maí 2003 tilkynningu til EFTA-ríkjanna, aðildarríkja ESB og annarra hagsmunaaðila, þar sem þau voru upplýst um ákvörðunina um að hefja málsmeðferð, og hvatti þau til að leggja fram athugasemdir um ráðstafanirnar sem formleg rannsókn var hafin á innan tveggja vikna frá birtingu tilkynningarinnar ⁽¹⁰⁾.

Með bréfi dags. 13. júní 2003 (skjalnr. 03-3796-D) greindi eftirlitsstofnunin norskum stjórnvöldum frá viðhorfi sínu til þeirra upplýsinga og athugasemda sem Noregur og þriðju aðilar höfðu lagt fram og fór fram á frekari skýringar frá norskum stjórnvöldum. Efnisatriði þessa bréfs voru einnig rædd á tvíhliða fundi eftirlitsstofnunarinnar og norskra stjórnvalda 27. júní 2003 í Ósló.

Norsk stjórnvöld létu í té frekari skýringar með bréfi fjármálaráðuneytisins dags. 8. júlí 2003, sem barst eftirlitsstofnuninni og var skráð 14. júlí 2003 (skjalnr. 03-4679-A).

⁽⁹⁾ Sjá 6. nmgr.

⁽¹⁰⁾ Sjá 7. nmgr.

B. LÝSING Á AÐSTOÐINNI

1. Undanþágur frá skatti á raforkunotkun

a) Undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir framleiðsluiðnað, námuvinnslu og ylrækt

Skattur á raforkunotkun var fyrst tekinn upp árið 1971. Samkvæmt upplýsingum norskra stjórnvalda miðaði skatturinn að því að tryggja hagkvæmari notkun raforku sem hefði í för með sér jákvæð umhverfisáhrif sem næðust ekki með öðrum hætti.

Frá því að raforkuskatturinn var tekinn upp hafa ákveðnar greinar iðnaðarins (einkum orkufrekur iðnaður) notið annað hvort lægra skatthlutfalls eða algerrar undanþágu frá greiðslu skattsins. Frá 1. janúar 1994 og þar til 31. desember 2000 hafa framleiðsluiðnaðurinn ⁽¹¹⁾, námuvinnsla ⁽¹²⁾ og ylrækt ⁽¹³⁾ verið undanþegin raforkuskatti að öllu leyti (sbr. árleg fjárlög norska Stórþingsins og viðkomandi framkvæmdarreglugerð ⁽¹⁴⁾).

Undanþágan frá raforkuskattinum gildi áfram frá 1. janúar 2001 fyrir framleiðsluiðnaðinn, námuvinnslu og ylrækt en samkvæmt árlegum fjárlögum norska Stórþingsins bar að takmarka hana við notkun í sjálfru framleiðsluferlinu („*Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i selve industriprosessen*“). Þessari takmörkun var beitt með tilliti til notkunar framleiðsluiðnaðarins, námuvinnslu og ylræktar á raforku í stjórnunarbyggingum sem skyldi skattlögð („*Fritaket gjelder ikke elektrisk kraft som leveres til administrasjonsbygg*“) ⁽¹⁵⁾.

Frá 1. janúar 2002 var skattundanþágan fyrir framleiðsluiðnaðinn, námuvinnslu og ylrækt og útilokun á raforku til notkunar í stjórnunarbyggingum frá henni framkvæmd með reglugerð um vörugjöld (sbr. gr. 3-12-4 og 3-12-5 í 3. til 12. kafla reglugerðarinnar um vörugjöld ⁽¹⁶⁾).

Breytingin frá 2001, sem hélst út árin 2002 og 2003, kom í kjölfar beiðni frá norska Stórþinginu um að rannsaka hvernig fyrirtæki sem undanþegin væru skatti gætu greitt skatt af raforku sem notuð væri í öðrum tilgangi en til framleiðslu.

Í breytingunni fólst að framleiðsluiðnaðurinn, námuvinnsla og ylrækt, sem að meginstefnu til voru undanþegin raforkuskattinum, urðu skattskyld vegna raforkunotkunar í stjórnunarbyggingum. Til þess að unnt væri að skilgreina byggingu sem „stjórnunarbyggingu“ þurfti a.m.k. 80% af rými hennar að vera notað sem aðstaða til stjórnunar. Ef bygging var flokkuð sem „stjórnunarbygging“ var skattur lagður á alla raforku til notkunar í þeirri byggingu jafnvel þótt hluti orkunotkunarinnar tengdist í reynd framleiðsluferlinu. Ef hins vegar meira en 20% af heildarbyggingarrýminu var notað undir framleiðslustarfsemi, var raforka sem veitt var inn í þá byggingu ekki skattlögð, jafnvel þótt hluti raforkunnar væri notaður til stjórnunar. Að sögn norskra stjórnvalda var þetta talin eina raunhæfa leiðin til að skattleggja raforku til notkunar í öðrum tilgangi en til framleiðslu.

Frá 1. janúar 2002 var almenna raforkuskatthlutfallið lækkað í 0,093 NOK á kWh (u.þ.b. 0,012 € á kWh) og var frá 1. janúar 2003 ákvarðað 0,095 NOK á kWh (u.þ.b. 0,013 € á kWh) ⁽¹⁷⁾.

Samkvæmt upplýsingum norskra stjórnvalda nam tap á skatttekjum árið 2002 vegna atvinnugreinabundinna undanþágna 4 605 milljónum NOK (u.þ.b. 575 milljónum €).

⁽¹¹⁾ Viðeigandi ákvæði vísar til hagskýrsluflokkunar D sem samsvarar 15. til 37. kafla í NACE D.

⁽¹²⁾ Viðeigandi ákvæði vísar til hagskýrsluflokkunar C sem samsvarar 10. til 14. kafla í NACE C.

⁽¹³⁾ Hér er engin tilvísun til hagskýrsluflokkunar. Hins vegar virðist atvinnugreinin falla undir NACE A.

⁽¹⁴⁾ Reglugerð frá 23. desember 1992 nr. 1203, „*Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.*“.

⁽¹⁵⁾ Sbr. reglugerð frá 23. desember 1992 nr. 1203, „*Forskrift om avgiftsmessig avgrensning og praktisering av fritak og lettelse i avgift på elektrisk kraft for industrien m.v.*“, eins og henni var breytt með reglugerð frá 21. desember 2000 nr. 1344.

⁽¹⁶⁾ Reglugerð frá 11. desember 2001 nr. 1451, „*Forskrift om særavgifter*“.

⁽¹⁷⁾ Gildandi umreikningsgengi fyrir Noreg var 8,0105 NOK = 1 € frá 3. janúar 2002 og 7,2360 NOK = 1 € frá 3. janúar 2003 (<http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/dbaFile791.html>).

Frá 1. janúar 2004 var skattur á raforkunotkun ekki lengur lagður á fyrirtæki, eingöngu á heimili.

b) Undanþága frá raforkuskatti fyrir notendur á tilteknum svæðum (sveitarfélögum)

Samkvæmt árlegum fjárlögum norska Stórþingsins var raforkuskattur ekki lagður á í Finnmark og í sjö sveitarfélögum í Norður-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord). Þetta fól í sér að notkun bæði heimila og atvinnugreina var undanþegin raforkuskatti á þessum landsvæðum.

Samkvæmt upplýsingum norskra stjórnvalda nam tap á skatttekjum árið 2002 vegna svæðisbundinna undanþágna 160 milljónum NOK (u.þ.b. 20 milljónum €).

Svæðisbundnu undanþágunni var haldið við árið 2004 að því er snerti heimilisnotkun. Eins og fram kemur hér að ofan var enginn skattur lagður á fyrirtæki.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

Koltvísýringsskattur (CO₂-skattur) á jarðefnaolíu og bensín var tekinn upp árið 1991 og skattur á kol og kox árið 1992. Þegar þessir skattar voru fyrst innleiddir voru þeir órjúfánlegur hluti af þáverandi fyrirkomulagi á vörugjöldum sem lögð voru á jarðefnaolíu, bensín, kol og kox. Sem lið í umbótum varðandi græna skatta árið 1999 var CO₂-skattinum komið á sem sérstökum skatti í löggjöfinni. Að sögn norskra stjórnvalda var CO₂-skatti á kol og kox að hluta til komið á í því skyni að afstýra hættunni á að jarðefnaolíu (skattlögð) væri skipt út fyrir kol og kox (áður ekki skattlagt) og að hluta til í því skyni að hvetja til notkunar á umhverfisvænni vörum. Skatturinn sem lagður var á kol og kox náði til vara sem notaðar voru sem orkugjafi.

Í kjölfar breytinga á skattalöggjöfinni var hætt að leggja CO₂-skatt á kol og kox frá 1. janúar 2003.

Notkun á kolum og koxi sem hráefni í iðnaðarvinnslu var undanþegin CO₂-skattinum samkvæmt fjárlögum norska Stórþingsins. Undanþágan var samþykkt 1992 þegar skatturinn á kol og kox var tekinn upp.

Samkvæmt ákvæðum reglugerðar um vörugjöld var heimilt að endurgreiða skattinn vegna vöru sem notuð var sem hráefni, að því marki sem losun koltvísýrings væri minni en kolefnisinnihald viðkomandi vara gæfi til kynna. Hins vegar var ákvæði þessu ekki beitt um notkun kola og kox sem hráefna þar sem þessi sérstaka notkun taldist falla alfarið utan gildissviðs skattsins.

Samkvæmt árlegum fjárlögum norska Stórþingsins og gr. 3-6-4 í 3. kafla reglugerðarinnar um vörugjöld (eins og þeim var beitt til 31. desember 2002) var notkun kola og kox sem afoxunarefna undanþegin skattinum. Undanþágan náði aðeins til þess magns af vörum sem var nauðsynlegt í afoxunarferlinu. Samkvæmt skýringum, sem skrifstofa tolla og vörugjalda gaf út, væru kol og kox í sumum tilvikum nauðsynlegur hluti af efnavinnslunni en yrðu ekki felld inn sem hluti af fullunnu vörunni. Í slíkum tilvikum væri magn koltvísýringslosunar sambærilegt við þá losun sem verður við notkun kola og kox sem orkugjafa. Ástæðan fyrir undanþágunni var sögð vera sú að ekki væri til neitt annað efni sem unnt væri að nota í stað kola og kox í slíkri vinnslu.

Samkvæmt upplýsingum norskra stjórnvalda eru kol og kox notuð sem hráefni við framleiðslu á forskautum og rafskautamassa og sem afoxunarefni við framleiðslu grunnáls, járnblendis (járnkísils, kísilmálms og magnesíumblendis) og titandíoxíðsgjalls. Við framleiðslu á kísilkarbíði eru kol og kox notuð bæði sem hráefni og afoxunarefni.

Ennfremur (til 31. desember 2002) var notkun kola og kox við að búa til gjall í tengslum við framleiðslu á sementi og þöndum leir (leca) ⁽¹⁸⁾ undanþegin CO₂-skattinum á kol og kox. Undanþágunni var komið á 1992 þegar skatturinn á kol og kox var tekinn upp. Við framleiðslu á gjalli voru kol og kox notuð sem orkugjafi.

Stærsti hlutinn af kolum og koxi var notaður sem hráefni eða afoxunarefni í iðnaðarvinnslu. Kol og kox voru einkum notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir. Utan þessa iðnaðar var kox notað í mjög takmörkuðum mæli til upphitunar í byggingariðnaðinum og á heimilum. Norsk stjórnvöld gerðu ráð fyrir að tap á skatttekjum í kjölfar niðurfellingar CO₂-skattsins á kol og kox árið 2003 hefði numið um 500 000 NOK (u.þ.b. 69 000 €).

Pappírs- og pappadeigsiðnaðurinn greiddi lægra hlutfall CO₂-skatts á jarðefnaolíu (þ.e. 50% af almenna hlutfallinu) frá því 1993. Ákveðið var að frá 1. janúar 2002 skyldi almenna hlutfallið vera 0,49 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,06 € á hvern lítra), en lækkaða hlutfallið var 0,245 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,03 € á hvern lítra). Ákveðið var að frá 1. janúar 2003 skyldi almenna hlutfallið vera 0,5 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,07 € á hvern lítra), en lækkaða hlutfallið 0,25 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,035 € á hvern lítra).

3. Niðurfelling á hluta af SO₂-skattinum

Brennisteinsskattur á jarðefnaolíu var tekinn upp árið 1970. Hægt var að sækja um endurgreiðslu skattsins að hluta eða í heild að því tilskildu að losun vegna notkunar vörunnar væri minni en brennisteinsinnihaldið gæfi til kynna. Öllum notendum jarðefnaolíu var heimilt að sækja um endurgreiðslu.

Frá og með 1993 miðaðist skatturinn við brennisteinsinnihald oliunnar og hækkaði í réttu hlutfalli við það. Skattstofninn náði til jarðolíu, gasolíu, „solar oil“, dísilolíu og brennsluolíu og hvers kyns olíu sem nota mátti sem brennsluolíu.

Sem lið í umbótum varðandi græna skatta árið 1999 var brennisteinsdíoxíðskatti (SO₂-skatti) komið á sem sérstökum skatti í löggjöfinni og náði hann til eftirfarandi þriggja þátta: brennisteinsskatts á jarðefnaolíu, nýs skatts á notkun kola og kox og nýs skatts á losun brennisteinsdíoxíðs frá olíuhreinsunarstöðvum.

Mismunandi skatthlutfall var notað fyrir skattinn á notkun kola og kox miðað við áætlað brennisteinsinnihald mismunandi flokka kola og kox. Endurgreiðslufyrirkomulagið sem gildi um jarðefnaolíur, sbr. hér að ofan, var rýmkað svo það næði einnig til nýju varanna sem voru skattlagðar.

Hvað varðar nýja skattinn á losun brennisteinsdíoxíðs frá olíuhreinsunarstöðvum var nýtt ákvæði tekið upp til að komast hjá tvísköttun. Í þessu ákvæði var mælt fyrir um að ef vörur sem þegar hefðu verið skattlagðar (þ.e. jarðefnaolía) yllu losuninni sem félli undir nýja losunartengda skattinn, skyldi fyrri skatturinn dreginn frá skattinum sem greiða bæri vegna losunarinnar. Því hafði losun frá olíuhreinsistöðvum, að svo miklu leyti sem um notkun jarðefnaolíu var að ræða, verið skattlögð óbeint með skattinum og endurgreiðslukerfinu fyrir 1999. Eftir 1999 var skatturinn lagður beint á sem losunarskattur. Hins vegar var losun vegna notkunar á hráolíu í hreinsunarferlinu ekki skattlögð áður, en var skattlögð samkvæmt nýja fyrirkomulaginu.

Meginskatthlutfall SO₂-skatts á jarðefnaolíu árið 2002 var 0,07 NOK (u.þ.b. 0,009 €) á hvern lítra fyrir hver ný 0,25% af brennisteinsinnihaldi. Hlutfall SO₂-skatts á notkun kola og kox árið 2001 var á milli 2,58 NOK á hver 100 kíló og 18,54 NOK á hvert kíló, allt eftir tegund kola eða kox, sem og brennisteinsinnihaldi þeirra. Hlutfallið á losun frá olíuhreinsunarstöðvum árið 2001 var 3,09 NOK á hvert kíló brennisteinsdíoxíðs.

SO₂-skattur á notkun kola og kox og á losun frá olíuhreinsunarstöðvum var felldur niður frá og með 1. janúar 2002. Norsk stjórnvöld greindu frá því að í stað þess að leggja skatta á losun brennisteinsdíoxíðs í iðnaði, eins og áður var gert, yrði losun stjórnað með losunarleyfum í samræmi við lögin um eftirlit með mengun ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁸⁾ Létþanin leiriblöndunarefni.

⁽¹⁹⁾ Lögin tengjast framkvæmd tilskipunar ráðsins 96/61/EB um samþættar mengunarvarmir og eftirlit með mengun, IPPC-tilskipuninni, (Stjtið. EB L 257, 10.10.1996, bls. 26, eins og henni var breytt með tilskipun 2003/87/EB, Stjtið. ESB L 275, 25.10.2003, bls. 32) eins og hún var felld inn í EES-samninginn með sameiginlegri ákvörðun EES-nefndarinnar nr. 27/97 (Stjtið. EB nr. L 242, 4.9.1997, bls. 76 og EES-viðbætur nr. 37, 4.9.1997, bls. 100). Beita verður lögnum í samræmi við kröfur tilskipunarinnar fyrir 30. október 2007.

Að sögn norskra stjórnvalda ber að líta á niðurfellingu skattsins í ljósi skuldbindinga norska ríkisins samkvæmt Gautaborgarbókuninni frá 1999 við samning Sameinuðu þjóðanna um loftmengun sem berst langar leiðir milli landa. Samkvæmt Gautaborgarbókuninni frá 1999 skal árleg losun brennisteinsdíoxíðs í Noregi takmarkast við 22 000 tonn árið 2010. Til að ná þessum losunarmörkum yrði árleg losun brennisteinsdíoxíðs í Noregi að minnka um 7 000 tonn. Útreikningar norska mengunarvarnareftirlitsins hafi sýnt að best væri að ná fram þessari minnkun í vinnsluiðnaðinum og að SO₂-skatturinn sem komið var á 1999 myndi ekki leiða til nauðsynlegrar minnkunar á losun.

Hinn 19. september 2001 undirrituðu umhverfisráðuneytið og samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði (PIL) „viljayfirlýsingu“, sem ekki var bindandi, sem miðaði að því að ná fram nauðsynlegri minnkun á losun. Í þessari yfirlýsingu skuldbundu norsk fyrirtæki í vinnsluiðnaði sig til að gera ráðstafanir til að draga úr losun brennisteinsdíoxíðs en norsk stjórnvöld skuldbundu sig til að leggja til við norska Stórþingið að SO₂-skatturinn á kol og kox yrði felldur niður frá 1. janúar 2002 ⁽²⁰⁾.

C. EFASEMDIR SEM EFTIRLITSSTOFNUNIN LÉT Í LJÓS Í ÁKVÖRÐUNINNI UM AÐ HEFJA MÁLSMEÐFERÐ

1. Undanþágur frá skatti á raforkunotkun

a) Undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir tiltekna atvinnugreinar

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að undanþágur frá raforkuskattinum fyrir tiltekna greinar atvinnulífsins væru ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Eftirlitsstofnunin taldi að uppbygging raforkuskattkerfisins, eins og það leiddi af ákvæðum þar að lútandi, byggðist á þeirri reglu að skatturinn væri lagður á alla raforkunotkun. Undanþágur frá þessari reglu fyrir einstakar greinar væru skilgreindar út frá hagskýrsluflokkun þeirra. Að auki hafði eftirlitsstofnunin efasemdir um hvort hægt væri að telja undanþágurnar endurspeglar takmörkun á gildissviði skatts af raforku sem notuð væri í öðrum tilgangi en til framleiðslu, þar eð norsk stjórnvöld höfðu ekki látið í té skýra skilgreiningu á hvernig ætti að skilja „til framleiðslu“.

Ennfremur lét eftirlitsstofnunin í ljós efasemdir um hvort unnt væri að líta svo á að undanþága frá raforkuskattinum fyrir tiltekna greinar atvinnulífsins samrýmdist c-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins, og jafnframt leiðbeiningunum um umhverfismál. Einkum veitti eftirlitsstofnunin því eftirtekt að hvorki væri undanþágan háð skilyrði um gerð umhverfissamninga, né greiddu fyrirtæki sem ættu rétt á henni umtalsvert hlutfall af innlenda skattinum. Að auki hefðu norsk stjórnvöld hvorki sýnt fram á að undanþágurnar væru tímabundnar, né heldur tímasett neinar skuldbindingar að því er varðaði takmörkun aðstoðar.

b) Undanþága frá raforkuskatti fyrir notendur á tilteknum svæðum (sveitarfélögum)

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir fyrirtæki á ákveðnum svæðum teldist sértæk ráðstöfun sem félli undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins ⁽²¹⁾. Eftirlitsstofnunin hafði efasemdir um að svæðisbundin undanþága gæti talist samrýmast reglum EES um ríkisaðstoð án þess að bent væri á rök fyrir henni.

⁽²⁰⁾ Samkvæmt yfirlýsingunni lýsa samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði því yfir fyrir hönd fyrirtækjanna, sem talin eru upp í viðbætinum (atvinnugreinar sem um ræðir eru: olíuhreinsun, vinnsla iðefna og keramikfna, sements-, járnblendi- og áliðnaður), að þau muni þróa tækni og byggja hreinsunarstöðvar sem dragi úr losun brennisteinsdíoxíðs í Noregi um a.m.k. 5 000 tonn á ári. Ennfremur muni samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði leggja fram ákveðnar tillögur um það hvernig unnt sé að dragju úr slíkri losun og jafnframt gera tillögur um hvernig megi minnka hana um 7 000 tonn í heild. Samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði komu á fót svokölluðum „umhverfissjóði vinnsluiðnaðarins“ („sjóðnum“) í þeim tilgangi að stuðla að því að fyrirtæki dragju úr losun brennisteins. Gerður var „framkvæmdasamningur“ milli þátttökufyrirtækjanna og sjóðsins 18. desember 2001, en samkvæmt honum skuldbundu fyrirtækin sig til að greiða hvert um sig samfellt í sjóðinn upphæðir sem reiknaðar væru út á grundvelli SO₂-losunar hvers fyrirtækis og hlutfalla sem sjóðurinn ákvæði. Öllum frumkvæðisverkefnum, sem rétt ættu á stuðningi úr sjóðnum, skyldi lokið fyrir árslok 2009. Framkvæmdasamningurinn óðlaðist gildi 1. janúar 2002 og rennur út 31. desember 2009.

⁽²¹⁾ Um svæðisbundnar skattaundanþágur sem ríkisaðstoð, sjá mál E-6/98: *Ríkisstjórn Noregs gegn Eftirlitsstofnun EFTA* [1999]. Skýrsla EFTA-dómstólsins, bls. 74.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

a) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni í iðnaðarvinnslu

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að undanþága frá CO₂-skattinum fyrir kol og kox, sem notuð væru sem hráefni eða sem afoxunarefni, félli undir ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Upphaflega taldi eftirlitsstofnunin að undanþága fyrir kol og kox, sem eru notuð í ákveðnum tilgangi í tilteknum atvinnugreinum, myndi óhjákvæmilega virðast vera aðeins tilteknum fyrirtækjum til hagsbóta og yrði því að teljast sértæk. Eftirlitsstofnunin lét í ljós efasemdir um hvort hægt væri að réttlæta undanþáguna á grundvelli eðlis og röklegs samhengis CO₂-skattkerfisins, að teknu tilliti til þess að norsk stjórnvöld hefðu ekki sýnt fram á að notkun kola og kox í þeim tilgangi sem lýst var myndi ekki stuðla að aukinni losun koltvísýrings. Hvað varðaði þá meintu réttlætingu fyrir undanþágunni að skortur væri á öðrum aðföngum fyrir iðnaðarvinnsluna sem um ræðir, hafði eftirlitsstofnunin efasemdir um að undanþága við slíkar kringumstæður samrýmdist meginreglunni um að sá greiði sem mengar (polluter-pays-principle).

Eftirlitsstofnunin tilkynnti að hún myndi meta nánar mikilvægi ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar varðandi álagningu svokallaðs loftslagsbreytingagjalds í Breska konungsríkinu. Í þeirri ákvörðun viðurkenndi framkvæmdastjórnin að það samræmdist röklegu samhengi og eðli umhverfisskattkerfis að leggja skatt á orkugjafa sem væru notaðir sem eldsneyti, en undanþágja orkugjafa sem notaðir væru eingöngu í öðrum tilgangi en sem eldsneyti (undanþágan vegna annarrar notkunar en sem eldsneyti) og aðallega í öðrum tilgangi en sem eldsneyti (undanþágan vegna tvenns konar notkunar) ⁽²²⁾. Eftirlitsstofnunin myndi einnig meta mikilvægi tillögu framkvæmdastjórnarinnar varðandi nýjar rammareglur um skattlagningu orku í Evrópusambandinu ⁽²³⁾ fyrir undanþágu frá norskum sköttum á kol og kox sem væru notuð sem hráefni eða afoxunarefni ⁽²⁴⁾.

Enn fremur lét eftirlitsstofnunin í ljós efasemdir um að undanþágan samrýmdist leiðbeiningunum um umhverfismál, einkum vegna þess að undanþágan frá CO₂-skattinum á kol og kox var hvorki skilyrt við gerð umhverfissamninga, né virtust fyrirtæki sem gætu fengið undanþágu/endurgreiðslu hafa greitt umtalsvert hlutfall af innlenda skattinum.

b) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að undanþágan frá CO₂-skattinum á kol og kox, vegna framleiðslu á sementi og þöndum leir, fæli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Að mati eftirlitsstofnunarinnar var undanþágan bundin við sérstakar atvinnugreinar. Enn fremur taldi hún að undanþága fyrir iðnaðinn með sement og þaninn leir væri andstæð almennu reglunni sem komið var á með CO₂-skattkerfinu, þ.e. að leggja bæri skatt á alla notkun kola og kox sem orkugjafa.

Þá lét eftirlitsstofnunin í ljós efasemdir um að undanþágan samrýmdist leiðbeiningunum um umhverfismál, einkum vegna þess að hún væri hvorki skilyrt við gerð umhverfissamninga, né virtust fyrirtæki sem gætu fengið undanþágu hafa greitt umtalsvert hlutfall af innlenda skattinum.

c) Lækkað hlutfall CO₂ -skatts á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að hið lækkaða hlutfall CO₂-skattsins í þágu pappírs- og pappírsdeigsiðnaðarins væri ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

⁽²²⁾ Ákvörðun framkvæmdastjórnarinnar frá 3. apríl 2002 um undanþágu vegna „tvenns konar notkunar“ frá álagningu loftslagsbreytingagjalds í Breska konungsríkinu (ríkisaðstoð nr. C 18/2001 og C 19/2001), Stjtið. EB L 229, 27.8.2002, bls. 15.

⁽²³⁾ COM (1997) 30 lokagerð, Stjtið. EB C 139, 6.5.1997, bls. 14.

⁽²⁴⁾ Í millitiðinni var tilskipun ráðsins 2003/96/EB um endurskipulagningu á rammareglum bandalagsins vegna skattlagningar á orkugjafa og raforku („Orkuskiptilskipunin“) samþykkt 27. október 2003 (Stjtið. ESB L 283, 31.10.2003, bls. 51), sem hefur ekki verið felld inn í EES-samninginn.

Eftirlitsstofnunin lét í ljós efasemdir um að lækkaða hlutfallið fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn samrýmdist EES-samningnum. Einkum, með vísan í annan valkost b-liðar í lið 46.1, útilokaði hún ekki að líta mætti á lækkaða skatthlutfallið, sem væri notað gagnvart fyrirtækjum í pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinum og væri 50% af hinum venjulega CO₂-skatti, sem „umtalsvert hlutfall“ af innlenda skattinum. Hins vegar gæti eftirlitsstofnunin ekki, án upplýsinga um áhrif þessa lækkaða hlutfalls á hegðun viðkomandi iðnaðar, og þá einkum hvort þetta hlutfall nýttist sem hvati til aukinnar umhverfisverndar, dregið þá ályktun að kröfum leiðbeininganna væri fullnægt.

3. Niðurfelling á hluta af SO₂-skattinum

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það álit eftirlitsstofnunarinnar að hugsanlega yrði lítið á niðurfellingu SO₂-skattsins á notkun kola og kox og losun frá olíuhreinsunarstöðvum sem ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Eftirlitsstofnunin vakti athygli á að niðurfelling SO₂-skattsins á kol og kox takmarkaði gildissvið SO₂-skattsins, án þess að greint væri á milli ólíkra flokka fyrirtækja eða atvinnugreina. Gildissvið skattsins væri því ákvarðað með því að útiloka notkun á sérstökum vörum, þ.e. notkun kola og kox. Því myndu öll fyrirtæki í Noregi sem nota kol og kox að meginreglu til hafa hag af niðurfellingu SO₂-skattsins. Þar sem ýmislegt benti hins vegar til þess að niðurfellingunni væri beint að sérstökum greinum iðnaðarins gæti eftirlitsstofnunin ekki útilokað að niðurfelling SO₂-skattsins á notkun kola og kox leiddi til þess að iðngreinar í sambærilegri stöðu, frá umhverfissjónarmiði, fengju ólíka skattameðferð.

Enn fremur gat eftirlitsstofnunin ekki, án nánari upplýsinga, útilokað að niðurfelling skattsins á notkun kola og kox sem eldsneytis gæti orðið ávinningur fyrir ákveðin fyrirtæki, borið saman við fyrirtæki í vinnsluðnaði sem notuðu jarðefnaolíu sem eldsneyti. Þess vegna gæti orðið röskun á samkeppni innan hinna ýmsu greina iðnaðarins eftir því í hve miklum mæli þær nota vörur sem eru ýmist skattlagðar eða ekki.

Að því er varðar niðurfellingu SO₂-skattsins á losun frá olíuhreinsunarstöðvum leit eftirlitsstofnunin svo á að þessi takmörkun á gildissviði SO₂-skatts væri bundin við ákveðnar atvinnugreinar.

Eftirlitsstofnunin komst því að þeirri niðurstöðu að niðurfelling SO₂-skatts á kol og kox og losun frá olíuhreinsunarstöðvum væri fjárhagslegur ávinningur fyrir fyrirtæki sem starfa í ákveðnum atvinnugreinum og hefði því í reynd sambærileg áhrif og skattundanþága. Eftirlitsstofnunin taldi einnig að norsk stjórnvöld hefðu í raun afsalað sér rétti sínum til að taka við skattgreiðslum frá fyrirtækjum í þessum atvinnugreinum og þannig fært þeim efnahagslegan ávinning.

4. Flokkun sem „ný aðstoð“

Í bráðabirgðaálitinu taldi eftirlitsstofnunin að með því að samþykkja þær viðeigandi ráðstafanir sem hún lagði til hefðu norsk stjórnvöld verið lagalega skuldbundin til að færa gildandi aðstoðarkerfi til samræmis við kröfurnar sem eru settar fram í leiðbeiningunum um umhverfismál fyrir 1. janúar 2002. Því hefði átt að fella öll kerfi, sem voru ekki í samræmi við kröfurnar sem eru settar fram í nýju leiðbeiningunum um umhverfismál, niður frá 1. janúar 2002.

Að áliti eftirlitsstofnunarinnar fólst það einnig í samþykki norskra stjórnvalda á viðeigandi ráðstöfunum að hvers kyns aðstoðarkerfi sem yrðu í gildi eftir 1. janúar 2002 og ekki samrýmdust kröfunum í nýju leiðbeiningunum um umhverfismál, yrðu að teljast „ný aðstoð“. Af þessari ástæðu minnti eftirlitsstofnunin norsk stjórnvöld á að krefjast yrði endurgreiðslu ólöglegrar aðstoðar frá þiggjendum hennar yrði endanleg niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar sú að viðkomandi skattaráðstafanir væru ósamrýmanlegar EES-samningnum.

D. ATHUGASEMDIR NORSKRA STJÓRNVALDA UM ÁKVÖRDUNINA UM AÐ HEFJA MÁLSMEÐFERÐ

1. Undanþágur frá skatti á raforkunotkun

a) Undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir tiltekna atvinnugreinar

Norsk stjórnvöld minntu á að frá 1. janúar 2001 hefði skattstofninn verið víkkaður svo að hann næði yfir raforkunotkun í stjórnunarbyggingum framleiðsluiðnaðarins og námuvinnsunnar. Því töldu þau að undanþágur frá raforkuskattinum tækju til allrar notkunar á raforku til framleiðslu. Þannig ætti að telja undanþágu fyrir framleiðslu, námuvinnslu og ylrækt sem „almenna ráðstöfun“ sem ekki félli undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Norsk stjórnvöld viðurkenndu að ekki væri hægt að útiloka að atvinnugreinar sem ekki væru undanþegar kynnu einnig að nota raforku til framleiðslu. Þau töldu að þetta vandamál væri til komið vegna þess að skortur væri á skýrri skilgreiningu á því hvað bæri að skoða sem „framleiðslu“ og hvað „not vegna stjórnunar“. Norsk stjórnvöld töldu að „*vafi kynni að leika á hvort núverandi kerfi væri að öllu leyti skipulagt á þann hátt að það teldist almenn ráðstöfun sem félli utan 1. mgr. 61. gr.*“ og að þau hefðu ákveðið að leggja til breytingar á núverandi kerfi. Nýja kerfið, sem átti að taka gildi frá 1. janúar 2004, yrði formlega tilkynnt til eftirlitsstofnunarinnar. Gildistöku nýja kerfisins var síðar frestað til 1. júlí 2004.

Norsk stjórnvöld héldu því fram að í orkufrekum iðnaði væri raforka stór hluti rekstrarkostnaðar. Þessar atvinnugreinar hefðu því sterkan hvata til að hrinda í framkvæmd ráðstöfunum um orkunýtni, jafnvel án skatts á orkunotkun. Enn fremur væru möguleikarnir á orkusparnaði mestir í heimilishaldi, þjónustugeiranum og stjórnunarbyggingum.

b) Undanþága frá raforkuskatti fyrir notendur á tilteknum svæðum

Norsk stjórnvöld skýrðu frá því að ástæðan fyrir þessari undanþágu væri að draga úr fólksfækkun á viðkomandi svæðum.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

Að áliti norskra stjórnvalda ætti skattaráðstöfun, sem takmarkast við tiltekna vöru eða tiltekna notkun þeirrar vöru, að teljast „almenn ráðstöfun“ sem félli ekki undir skilgreininguna á ríkisaðstoð.

a) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni í iðnaðarvinnslu

Norsk stjórnvöld héldu því fram að takmörkun á gildissviði CO₂-skattsins með því að útiloka sérstaka notkun á kolum og koxi frá gildissviði skattsins (þ.e. notkun sem hráefni eða afoxunarefni) fæli ekki í sér undanþágu sem veitt væri tilteknum fyrirtækjum eða framleiðslu á tilteknum vörum. Öll fyrirtæki sem notuðu kol og kox í þessum tilgangi gætu fengið þessa undanþágu. Enn fremur hefði grundvallarástæða fyrir þessari undanþágu ekki verið að engin eða minni CO₂-losun væri frá umræddri iðnaðarvinnslu. Þessi undanþága endurspegladi markmið CO₂-skattsins sem beindist einkum að orkutengdri losun. Því teldist losun sem leiddi af annarri notkun en til orkuframleiðslu ekki falla undir gildissvið CO₂-skattsins.

Norsk stjórnvöld skýrðu frá því að kol og kox sem notuð væru í afoxunarferlinu myndu alltaf fara yfir hina fræðilegu lágmarkspörf fyrir kolefni. „Umframkolefnið“ myndi eiga sinn þátt í bræðslunni (og draga þannig úr notkun raforku). Hins vegar töldu norsk stjórnvöld að líta bæri svo á að kol og kox væru ekki notuð sem orkugjafi í þessu ferli „þar sem tæknilega væri ekki hægt að komast hjá „umframkolefni“. Þessi skilningur væri í samræmi við opinberar umhverfishagskýrslur þar sem allur koltvisýringur sem losnaði í afoxunarferlinu taldist losun við vinnslu.

Hvað varðar spurninguna um að hve miklu leyti aðrar vörur gætu komið í stað kola og kox, í tengslum við notkun sem væri undanþegin, upplýstu norsk stjórnvöld eftirlitsstofnunina að í iðnaðarvinnslunni, sem um ræðir, væri notkun annarra vara annað hvort tæknilega ógerleg eða myndi ekki endilega leiða til minni losunar á koltvísýringi. Hins vegar væri í sumum atvinnugreinum hægt að láta aðrar vörur koma í stað kola og kox, en það teldist óarðbært ⁽²⁵⁾.

Álagning CO₂-skatts á iðnaðarvinnslu í Noregi væri ekki líkleg til að draga úr heildarlosun á gróðurhúsalofttegundum. Því hefði norska Stórþingið ákveðið að hrinda í framkvæmd losunarviðskiptakerfi frá 2005 fyrir losun og loftlagsgastegundir sem ekki féllu undir CO₂-skattkerfið.

b) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir

Norsk stjórnvöld viðurkenndu að þessi undanþága væri til hagsbóta fyrir framleiðslu á ákveðnum vörum. Þau upplýstu eftirlitsstofnunina um að þar sem skortur væri á innlendu dreifikerfi fyrir gas gæti það ekki komið í staðinn fyrir kol og kox sem ódýr orkugjafi fyrir norska iðnaðinn með sement og þaninn leir. Undanþágunni var komið á vegna þess að óarðbært væri að nota önnur efni í stórum stíl í stað kola og kox og vegna þess að iðnaðurinn væri í alþjóðlegri samkeppni.

Gildissvið CO₂-skattsins hafi verið víkkað út þannig að hann tæki til kola og kox til þess að komast hjá því að í stað jarðefnaolíu (skattlögð) yrðu notuð kol og kox (ekki skattlögð áður). Hins vegar hefðu kol og kox, en ekki jarðefnaolía, þegar verið notuð í sementsiðnaðinum sem orkugjafi áður en gildissvið skattsins var víkkað. Stjórnvöld töldu að þessar kringumstæður gætu réttlætt undanþáguna. Þau viðurkenndu þó að „*vafi kynni að leika á hvort tilgreind ástæða gæti verið fullnægjandi rökstuðningur á grundvelli þeirra umhverfissjónarmiða sem lægju að baki löggjöfinni sem um ræðir*“. Á þeim grundvelli höfðu stjórnvöld lagt til að afnema CO₂-skatt á kol og kox í fjárlögum ríkisins fyrir 2003. Norsk stjórnvöld áttu ekki von á því að skipt yrði yfir í kol og kox vegna niðurfellingar á skattinum þar sem veruleg aukning á notkun kola og kox krefðist þess að fyrirtækin fengju ný leyfi til losunar.

c) Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn

Norsk stjórnvöld tóku þá afstöðu að beiting lækkaðs hlutfalls samrýmdist skilyrðunum í leiðbeiningunum um umhverfismál. Iðnaðurinn greiddi hlutfall sem væri hærri en það lágmarkshlutfall sem kveðið er á um í tilskipun EB um jarðefnaolíu ⁽²⁶⁾, eða greiddi að öðrum kosti umtalsvert hlutfall skattsins. Norsk stjórnvöld fóru fram á við eftirlitsstofnunina að hún tæki mið af uppsöfnuðum áhrifum af lækkuðu hlutfalli CO₂-skattsins og undanþágu að öllu leyti frá grunnskattinum á upphitunarolíu þegar hún ákvarðaði hvað væri umtalsvert hlutfall, þrátt fyrir að grunnskattur á upphitunarolíu félli ekki undir gildissvið ákvörðunarinnar um að hefja málsmeðferð ⁽²⁷⁾. Þau bentu á að almenn hlutföll CO₂-skattsins og grunnskattsins á upphitunarolíu hefðu verið annars vegar 0,49 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,06 € á hvern lítra) og hins vegar 0,389 NOK á hvern lítra (u.þ.b. 0,05 € á lítra), árið 2002. Með því að greiða 0,245 NOK á hvern lítra af hinum fyrrnefnda skatti og vera undanþeginn hinum síðarnefnda greiddi iðnaðurinn u.þ.b. 28% af sköttunum á jarðefnaolíu.

Að áliti norskra stjórnvalda bar að meta báða skattana saman, þar sem þeir hefðu báðir sömu áhrif á notkun jarðefnaolíu, væru lagðir á sömu vörur og stjórnað af sömu yfirvöldum.

Norsk stjórnvöld upplýstu eftirlitsstofnunina um að samkvæmt nýlegum rannsóknum hefði beiting lækkaðs CO₂-skatts á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn leitt til beinnar lækkunar á koltvísýringslosun sem hefðu numið 60 000 tonnnum fram til 1999.

⁽²⁵⁾ Samkvæmt norskum stjórnvöldum var þetta tilfellið við framleiðslu á kísilmálm og járnkísil.

⁽²⁶⁾ Tilskipun ráðsins nr. 92/82/EBE frá 19. október 1992 um samræmingu taxa vörugjalda á jarðolíu (Stjtið. EB L 316, 31.10.1992, bls. 19).

⁽²⁷⁾ Grunnskatturinn á upphitunarolíu var tekinn upp árið 2000 í þeim tilgangi að hindra að skipt yrði úr rafmagni í olíu til upphitunar. Þessi skattur var lagður á sama skattstofn og CO₂-skattur á upphitunarolíu. Pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn hefur að öllu leyti verið undanþeginn grunnskattinum á upphitunarolíu frá því honum var komið á.

Að lokum var því lýst yfir að frá 2005 yrði við lýði losunarviðskiptakerfi sem gildi um alla losun koltvísýrings og annarra gróðurhúsalofttegunda. Orkufrekur iðnaður og iðnaður með mikla losun yrði þannig skuldbundinn til að láta af hendi kvóta sem jafngiltu magninu af gróðurhúsalofttegundunum sem kæmi frá þeim og væri sem stendur ekki skattlagt. Á þessum grundvelli fóru norsk stjórnvöld fram á við eftirlitsstofnunina að hún samþykkti, sem hluta af formlegri málsmeðferð, núverandi lækkun fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn, að því tilskildu að lækkunin yrði felld niður árið 2005 og með þeim möguleika að stjórnvöld sæktu um framlengingu síðar.

3. Niðurfelling á hluta af SO₂-skattinum

Norsk stjórnvöld héldu því fram að skattkerfi þar sem ákveðnar vörur eða starfsemi er skattlögð en ekki aðrar væri ekki sértækt í eðli sínu. Því álitu þau að niðurfelling á SO₂-skattinum á notkun kola og kox gæti ekki talist ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Að því marki sem olíuhreinsunarstöðvar notuðu jarðefnaolíu í hreinsunarferlinu hefði breytingin 1999 í reynd aðeins verið tæknileg. Í stað þess að skattleggja losunina óbeint með endurgreiðslukerfi var skatturinn lagður beint á sem losunarskattur. Að því marki sem skatturinn var „nýr“ skattur, var þessi skattur sértækur þar sem hann gildi eingöngu um olíuhreinsunarstöðvar. Ekki væri hægt að líta á afnám sértæku skattaráðstöfunarinnar sem sértæka í þeim skilningi að hún væri ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Að lokum var vísað til þess að nánast öll fyrirtæki, að meðtöldum öllum fyrirtækjum með umtalsverða losun, sem áður féllu undir SO₂-skattinn á losun frá kolum og koxi, féllu nú undir viljayfirlýsingu umhverfisstofnunarinnar og samtaka norskra fyrirtækja í vinnsluðnaði (PIL) og samkomulagið um framkvæmd milli sjóðsins sem PIL komu á fót og þátttökufyrirtækjanna.

4. Flokkun sem „ný aðstoð“

Að áliti norskra stjórnvalda bar að flokka aðstoðarráðstafanirnar, sem verið er að rannsaka, sem „yfirstandandi aðstoð“. Norsk stjórnvöld andmæltu því ekki að með því að samþykkja viðeigandi ráðstafanir væru þau skuldbundin til að færa gildandi aðstoðarkerfi til samræmis við kröfurnar í nýju leiðbeiningunum um umhverfismál fyrir 1. janúar 2002. Þau færðu hins vegar fram þau rök að þótt þau færu ekki að skuldbindingunum, sem þau tókust á hendur með samþykkt viðeigandi ráðstafana, fæli það ekki í sér að yfirstandandi aðstoðarkerfi yrðu flokkuð sem ný aðstoð með þeim hugsanlegu afleiðingum að aðstoðin yrði endurheimt frá þiggjendum hennar.

Hinar viðeigandi ráðstafanir voru samkvæmt norskum stjórnvöldum óljósar og almennar í eðli sínu þar sem meintar ólöglegar aðstoðarráðstafanir voru ekki sérstaklega tilgreindar. Með þeim væru engin raunveruleg aðstoðarkerfi metin og þar af leiðandi ekki komist að neinni niðurstöðu um að eitthvert slíkt kerfi bryti gegn reglunum um ríkisaðstoð. Eingöngu væri hægt að líta á yfirstandandi aðstoðarkerfi sem ólöglegt eftir að hvert og eitt þeirra hefði verið metið fyrir sig og lokaákvörðun tekin þar að lútandi. Ennfremur þyrfti neikvæða ákvörðun um hvert og eitt aðstoðarkerfi áður en hægt væri að endurheimta aðstoð frá þiggjendum aðstoðarinnar. Samþykkt viðeigandi ráðstafana gæti ekki komið í stað neikvæðrar ákvörðunar sem lagalegur grundvöllur fyrir endurgreiðslu.

Norsk stjórnvöld héldu því einnig fram að málsmeðferðinni sem kveðið er á um í 7. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð hefði ekki verið fylgt í þessu máli. Ennfremur hefðu eftirlitsstofnunin og stjórnvöld ekki rætt um endurheimt aðstoðar áður en hinar viðeigandi ráðstafanir voru samþykktar.

Að lokum héldu norsk stjórnvöld því fram að endurheimt aðstoðar frá þiggjendum myndi brjóta í bága við almennu regluna um réttmætar væntingar.

E. ATHUGASEMDIR ÞRÍÐJU AÐILA UM ÁKVÖRÐUNINA AÐ HEFJA MÁLSMEÐFERÐ

Samtök norskra fyrirtækja í vinnsluðnaði (PIL, hér eftir nefnd „samtökin“) voru einu þriðju aðilarnir sem lögðu fram athugasemdir um ákvörðunina um að hefja málsmeðferð.

1. Undanþágur frá skatti á orkunotkun

Samtökin færðu fram þau rök að undanþágurnar væru ekki sértækar. Almenn og óafmörkuð ráðstöfun sem einskorðaðist við sérstök aðföng eða sérstaka notkun tiltekinna vara eða sérstaka starfsemi yrði að teljast almenn ráðstöfun. Andstætt málavöxtunum, sem lágu til grundvallar „*Adria Wien*“-dóminum ⁽²⁸⁾, væri undanþágurni frá raforkuskattinum í Noregi beitt almennt gagnvart allri framleiðslu og hún takmarkaðist ekki við vöruframleiðslufyrirtæki. Samtökin lögðu einnig áherslu á að vegna breytinganna, sem öðluðust gildi 1. janúar 2001, væri svo búið um hnúta varðandi raforkuskattinn að hann legðist eingöngu á notkun raforku sem notuð væri í öðru skyni en til framleiðslu.

Samtökin litu einnig svo á að undanþágurnar væru réttlætanager á grundvelli eðlis og röklegs samhengis skattkerfisins. Orkuskatturinn miðaði að því að draga úr orkunotkun í þeim greinum atvinnulífsins sem hefðu mestu sparnaðarmöguleikana og þar sem áætluð aukning notkunar var mest, sérstaklega notkun heimilanna. Að sögn samtakanna var rökrétt afleiðing þessa markmiðs að halda eftir undanþágum fyrir iðnaðarframleiðslu. Því væru undanþágurnar fullkomlega í samræmi við röklegt samhengi orkuskattsins.

Að lokum færðu samtökin fram þau rök að eftirlitsstofnunin væri skuldbundin til að framkvæma viðeigandi markaðsgreiningu til þess að ákvarða hvort ráðstafanirnar sem verið væri að rannsaka röskuðu samkeppni. Slík markaðsgreining ætti að taka tillit til „...*allra helstu þátta þar sem einhver samræming væri að komast á*...“ . Í þessu tilliti var vísað í viðtækar samhæðar skuldbindingar samkvæmt IPPC-tilskipuninni ⁽²⁹⁾, viðskiptakerfi fyrir losun í framtíðinni samkvæmt EB-tilskipun ⁽³⁰⁾ sem og drög að tilskipun EB um skattlagningu á orku ⁽³¹⁾. Samtökin héldu því fram að undanþágan frá raforkuskattinum myndi ekki styrkja stöðu norskra fyrirtækja miðað við keppinauta þeirra í Evrópu þar sem fyrirtæki í öðrum EES-ríkjum myndu öll hafa hag af skattkerfum sem veittu sambærilegan ávinning.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

a) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni í iðnaðarvinnslu

Samtökin færðu fram þau rök að undanþágan væri skilgreind með vísan til sérstakrar notkunar en ekki sérstakra atvinnugreina. Þar af leiðandi væru ráðstafanirnar ekki sértækar. Samtökin upplýstu eftirlitsstofnunina enn fremur um að kol og kox væru nánast aldrei notuð til orkuframleiðslu í Noregi og að notkun kola og kox í öðrum tilgangi en sem hráefni eða afoxunarefni væri takmörkuð. Í þessu tilliti bentu þau á þá staðreynd að tekjuáhrif af niðurfellingu CO₂-skattsins á notkun kola og kox væru metin vera undir 500 000 NOK ⁽³²⁾.

Samtökin færðu einnig fram þau rök að undanþágan réttlættist af eðli og almennri uppbyggingu skattkerfisins er um ræðir. Heildarmarkmið CO₂-skattsins væri að draga úr koltvísýringslosun. Því væri refsað fyrir notkun kola og kox sem orkugjafa þar sem aðrir innlendir orkugjafar hefðu í för með sér minni losun (vatnsorka væri nánast laus við losun). Á grundvelli bestu tiltækra tækni væri hins vegar engin leið að láta aðrar vörur koma í stað kola og kox sem hráefnis og afoxunarefna í iðnaðarvinnslu án þess að það hefði of mikinn kostnað í för með sér. Skattlagning á slíka notkun myndi því ekki hvetja til notkunar á öðrum og umhverfisvænni vörum. Samtökin líta svo á að umhverfishvatar verði að miða að því að draga úr losun að því marki sem unnt er, með tilliti til þess að kol og kox séu, hvernig sem á sé lítið, nauðsynleg aðföng í viðkomandi iðnaðarvinnslu.

⁽²⁸⁾ Mál C-143/99 *Adria Wien Pipeline* [2001] dómásafn EB I-8365, 49. mgr.

⁽²⁹⁾ Sjá 19. nmgr. hér að ofan.

⁽³⁰⁾ Tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2003/87/EB frá 13. október 2003 um að koma á viðskiptakerfi leyfa fyrir losun gróðurhúsalofttegunda og um breytingu á tilskipun ráðsins 96/61/EB (Stjtið. ESB L 275 25.10.2003, bls. 32), sem hefur ekki enn verið felld inn í EES-samninginn.

⁽³¹⁾ Tilskipunin var síðar samþykkt sem tilskipun ráðsins 2003/96/EB frá 27. október 2003 um endurskipulagningu á rammareglum bandalagsins fyrir skattlagningu á orkuvörur og raforku (Stjtið. ESB L 283, 31.10.2003, bls. 51).

⁽³²⁾ Vísað er til St.prp.nr. 1 (2002-2003).

Að lokum lögðu samtökin fram álit sitt á niðurfellingu CO₂-skattsins á kol og kox frá 1. janúar 2003. Miðað við takmarkaða notkun kola og kox sem orkugjafa var talið að viðhald þessa skatts myndi ekki skila árangri með tilliti til umhverfisverndar. Engin hættu væri á að afnám skattsins leiddi til þess að kol og kox kæmu í stað umhverfisvænni orkugjafa. Niðurfelling CO₂ skattsins á kol og kox væri ekki líkleg til að ívilna tilteknum fyrirtækjum og hlyti því að teljast laus við aðstoð.

b) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir

Samtökin bentu á að til grundvallar þessari undanþágu lægi sú staðreynd að þessi iðnaður gæti ekki látið raforku koma í stað kola og kox án þess að það hefði of mikinn kostnað í för með sér. Þar af leiðandi myndi skattlagning á notkun kola og kox í þessu skyni ekki þjóna neinum tilgangi. Því væri undanþágan í samræmi við röklegt samhengi almenna skattkerfisins. Þessi niðurstaða fengi enn fremur stuðning í drögum að tilskipun EB um skattlagningu á orku ⁽³³⁾, þar sem skattlagning, sambærileg þeirri sem hér um ræðir, á steinefnavinnslu væri undanþegin.

c) Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn

Samtökin viðurkenndu að lækkað skatthlutfall fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn kynni að fela í sér aðstoð. Hins vegar samrýmdist slík aðstoð framkvæmd EES-samningsins, einkum þar sem skatturinn hefði óumdeilanlega umtalsverð umhverfisáhrif.

3. Niðurfelling á hluta af SO₂-skattinum

Samtökin vöktu athygli á því að á meðan ekki væru til neinir „samræmdir gerningar innan EES“ til að ná markmiðum Gautaborgarbókunarinnar við samning Sameinuðu þjóðanna um loftmengun sem berst langar leiðir milli landa, væri það hlutverk ríkisstjórna landanna að ákveða til hvaða ráðstafana ætti að gripa til þess að uppfylla skuldbindingar þeirra, að því gættu að meginreglur EES-samningsins væru virtar.

Að sögn samtakanna var niðurfelling SO₂ skattsins ekki sértæk ráðstöfun. Samtökin studdu álit norskra stjórnvalda varðandi það hvort skatturinn, sem hér um ræðir, teldist sértækur eins og hann hefði verið settur fram árið 1999 og með tilliti til síðari niðurfellingar hans.

Samtökin færðu fram þau rök að SO₂-skatturinn, sem var innleiddur 1999 og felldur niður frá 1. janúar 2002, væri ólíkur brennisteinsskattinum á jarðefnaolíu sem var tekinn upp 1970 og væri enn í gildi. Að áliti samtaka norskra fyrirtækja í vinnsluðnaði væri ríki sem aðild ætti að EES-samningnum frjálst að innleiða skatt og fella þann sama skatt niður að vild, án þess að þessi niðurfelling teldist ríkisaðstoð í skilningi 61. gr. EES-samningsins.

4. Flokkun sem „ný aðstoð“

Að áliti samtakanna hefur eftirlitsstofnunin enga heimild til að fyrirskipa endurheimt aðstoðar með afturvirkum áhrifum (*ex tunc*) þar sem meintar aðstoðarráðstafanir teljist yfirstandandi aðstoð þar til formlegri rannsókn ljúki. Ekki hafi farið fram neitt mat á einstökum umhverfis-skattaráðstöfunum, og því hvort þær gætu talist samrýmast nýju leiðbeiningunum um umhverfismál eða ekki, áður en eftirlitsstofnunin ákvað að leggja til viðeigandi ráðstafanir. Hinar viðeigandi ráðstafanir séu of óljósar til þess að skuldbinda norsk stjórnvöld á nokkurn annan hátt og enn síður til að auka byrðar norsks iðnaðar. Sama ónákvæmnin hafi einnig í för með sér að samþykki norskra stjórnvalda á ráðstöfununum sem lagðar voru til hafi einfaldlega þýtt að þau væru reiðubúin til að halda rannsókn á hugsanlegu aðstoðarkerfi áfram með það í huga að hrinda leiðbeiningunum í framkvæmd fyrir 1. janúar 2002. Þetta eigi þeim mun frekar við þar sem eftirlitsstofnunin virtist hafa gefið norskum stjórnvöldum til kynna að hægt væri að fresta raunverulegri framfylgd leiðbeininganna til 1. janúar 2003. Norsk stjórnvöld geti aðeins verið bundin sínum eigin skilningi á samþykktinni.

⁽³³⁾ Sjá 31. nmgr. hér að ofan.

Samtökin héldu því einnig fram að eftirlitsstofnunin hefði ekki aðhafst í samræmi við skylduna um nána samvinnu, sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól, þar sem hún hefði ekki gefið norskum stjórnvöldum neinar nákvæmar leiðbeiningar um það hvaða ráðstafanir teldust umhverfisaðstoð eða um framkvæmd leiðbeininganna. Að mati samtakanna felur reglan um samstarf í sér skyldu til að rannsaka hvert kerfi sérstaklega.

Að lokum töldu samtökin að jafnvel þótt hægt væri að flokka viðeigandi aðstoðarráðstafanir sem nýja aðstoð væri fyrirskipun um endurheimt bæði í andstöðu við réttmætar væntingar og meðalhófsregluna. Norsk stjórnvöld gætu ekki hafa séð fyrir að umræddar skattareglur væru ríkisaðstoð í skilningi 61. gr. EES-samningsins og þeim hefði ekki verið nein leið að sjá fyrir lögfylgjur vegna samþykkis norskra stjórnvalda á hinum viðeigandi ráðstöfunum. Hvað sem öðru liði væri endurheimt ekki viðeigandi til að koma aftur á þeirri samkeppnisstöðu sem áður var fyrir hendi, að teknu tilliti til þeirra undanþágna sem fyrirtæki nytu í öðrum EES-ríkjum.

II. MAT

A. GILDISSVIÐ ÁKVÖRDUNARINNAR

Þessi ákvörðun takmarkast við mat á því hvort norsk stjórnvöld hafi innt af hendi skyldur sínar að því er varðar þær viðeigandi ráðstafanir sem eftirlitsstofnunin lagði til og norska ríkisstjórnin hefur samþykkt.

Í fyrsta lagi varðar ákvörðunin undanþágu frá raforkuskattinum, sem var í gildi til 31. desember 2003, í þágu framleiðsluiðnaðarinnar og námuvinnslu og tiltekinna svæða (sveitarfélaga). Hins vegar gildir hún ekki um sambærilega undanþágu fyrir ylraekt þar sem sú iðngrein varðar vörur sem teljast ekki til þeirra vara sem ákvæði EES-samningsins eiga við um, þ. á m. ákvæði samningsins um ríkisaðstoð (sbr. 3. mgr. 8. gr. EES-samningsins). Hvað varðar námuvinnslu gildir EES-samningurinn um kola- og stálvörur, nema að því marki sem hinn tvíhliða fríverslunarsamningur⁽³⁴⁾ inniheldur sérákvæði sem ekki hefur verið vikið til hliðar með bókun 14 við EES-samninginn. Þar af leiðandi gildir þessi ákvörðun um námuvinnslu, með fyrirvara um vörur sem enn falla undir hinn tvíhliða fríverslunarsamning og sem þessi ákvörðun á ekki við um⁽³⁵⁾.

Í öðru lagi varðar þessi ákvörðun undanþágur frá CO₂-skattinum á kol og kox þegar þau eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni og þegar þau eru notuð í sementiðnaðinum og iðnaði með þaninn leir. Þessar undanþágur giltu til 31. desember 2002. Ennfremur varðar ákvörðunin lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíur í þágu pappírs- og pappírsdeigsiðnaðarinnar.

Í þriðja lagi varðar þessi ákvörðun niðurfellingu SO₂-skatts á notkun kola og kox og SO₂-skatts á losun frá olíuhreinsunarstöðvum frá 1. janúar 2002.

B. RÍKISAÐSTOÐ Í SKILNINGI 1. MGR. 61. GR. EES-SAMNINGSINS

Samkvæmt ákvæðum 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins er: „... *hvers kyns aðstoð, sem aðildarríki EB eða EFTA-ríki veitir eða veitt er af ríkisfjármunum og raskar eða er til þess fallin að raska samkeppni með því að ívilna tilteknum fyrirtækjum eða framleiðslu tiltekinna vara, ósamrýmanleg framkvæmd samnings þessa að því leyti sem hún hefur áhrif á viðskipti milli samningsaðila.*“

⁽³⁴⁾ Samningur milli aðildarríkja Kola- og stálbandalags Evrópu annarsvegar og Konungsríkisins Noregs hins vegar (Stjttð. EB L 348, 27.12.1974, bls. 17). Þessi tvíhliða fríverslunarsamningur gildir áfram eftir brottfall samningsins um Kola- og stálbandalagið. Réttindi og skyldur samkvæmt þessum samningi voru fluttar frá Kola- og stálbandalaginu til Evrópubandalagsins í kjölfar ákvörðunar ráðstefnu fulltrúa ríkisstjórna aðildarríkja EB frá 19. júlí 2002. Eftir að samningurinn um Kola- og stálbandalagið rann út í júlí 2002 var meðferð bandalagsins á ríkisaðstoð á sviði stáliðnaðar Kola- og stálbandalagsins tekin upp í hinn almenna lagaramma EB-sáttmálans.

⁽³⁵⁾ Hvað varðar stáliðnaðinn sjá bókun 26 við EES-samninginn ásamt 5. gr. bókunar 14 við EES-samninginn. Hvað varðar aðrar vörur sjá 1. gr. og 1. mgr. 2. gr. í bókun 14 við EES-samninginn, sem og 1. gr. og viðauka, þar sem vörur eru taldar upp sem vísað er til í 1. gr. í hinum tvíhliða fríverslunarsamningi.

Ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins taka ekki til álagningar umhverfisskatta í sjálfu sér að svo miklu leyti sem skattarnir eru almennar ráðstafanir sem ívilna ekki tilteknum iðnfyrirtækjum eða iðngreinum ⁽³⁶⁾. Undanþágur frá almennum skatti falla þó undir þetta ákvæði ef þeim er beint að tilteknum iðnfyrirtækjum eða iðngreinum án þess að unnt sé að rökstyðja undanþágurnar með eðli eða almennri uppbyggingu viðkomandi skattkerfis ⁽³⁷⁾.

Þegar meta skal hvort tilteknar ráðstafanir leiði af sér undanþágur eða frávik frá almennri reglu eða kerfi, er byrjað á því að athuga uppbyggingu viðkomandi skattaráðstafana. Á grundvelli þeirra lagaákvæða, sem gilda um viðkomandi skattaráðstafanir, þarf að slá því föstu, hvert almenna kerfið er ⁽³⁸⁾. Síðan verður að rannsaka hvort ráðstöfunin, sem um er að ræða, er í eðli sínu frávik frá almenna kerfinu sem hún er hluti af ⁽³⁹⁾. Ef niðurstaðan er jákvæð þarf í öðru lagi að ganga úr skugga um hvort „rökstuðningur sé fyrir þessari undanþágu á grundvelli eðlis eða almennrar uppbyggingar kerfisins“ ⁽⁴⁰⁾.

Eftirlitsstofnunin metur hinar ýmsu skattaráðstafanir á grundvelli þessa.

1. Undanþágur frá skatti á raforkunotkun

a) Undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir framleiðsluiðnaðinn og námuvinnslu

Almenna reglan samkvæmt raforkuskattkerfinu var að leggja bæri skatt á alla raforkunotkun. Undanþága var gerð frá þessari reglu fyrir notkun raforku í framleiðsluiðnaðinum og námuvinnslu. Gildissvið þessarar undanþágu var skilgreint samkvæmt tiltekinni atvinnugreinaflokkun. Því var hún í eðli sínu atvinnugreinabundin.

Norsk stjórnvöld færðu fram þau rök að með breytingunni frá 1. janúar 2001 væri komið á kerfi sem undanþægi öll fyrirtæki sem notuðu raforku til framleiðslu frá skattinum og af þessum sökum bæri að líta á undanþáguna sem almenna ráðstöfun sem félli ekki undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Eftirlitsstofnunin getur ekki fallist á þetta sjónarmið.

Af dómaframkvæmd dómstóls Evrópubandalaganna leiðir að ráðstafanir á innlendum vettvangi, sem kveða á um afslátt orkusatta á raforku fyrir þau fyrirtæki eingöngu sem ljóst er að starfa aðallega að vöruframleiðslu, verður að skoða sem ríkisaðstoð ⁽⁴¹⁾. Hvorki mikill fjöldi fyrirtækja, sem geta fengið afslátt, né fjölbreytileiki eða stærð atvinnugreinanna sem þessi fyrirtæki tilheyra, er nægur rökstuðningur fyrir þeirri niðurstöðu að aðgerð af hálfu ríkis sé almenn ráðstöfun samkvæmt efnahagsstefnu ⁽⁴²⁾. Ennfremur er skattaráðstöfun sem ívilnar framleiðsluiðnaði en ekki þjónustugreinum, í eðli sínu sértæk ⁽⁴³⁾.

Breytingin á norski löggjöf um raforkuskatt árið 2001 takmarkaði gildissvið undanþágunnar fyrir framleiðsluiðnaðinn og námuvinnslu með því að skattleggja að ákveðnu marki raforku sem notuð var af þeim sem höfðu hag af þessari undanþágu, þ.e. notkun raforku í byggingum sem voru flokkaðar sem „stjórnunarbyggingar“. Bæði almenna reglan um að skattleggja notkun raforku og atvinnugreinabundna undanþágan héldu gildi. Afleiðing þessarar breytingar var aðeins sú að atvinnugreinabundin undanþága var skilgreind þrengra en áður.

⁽³⁶⁾ Sjá 1. mgr. liðar 3.1 í 17. kafla B í leiðbeiningum eftirlitsstofnunarinnar um beitingu reglna um ríkisaðstoð gagnvart ráðstöfunum er varða beina skattlagningu fyrirtækja.

⁽³⁷⁾ Sjá 4. mgr. liðar 3.1 í 17. kafla B í leiðbeiningum eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð og mál 173/73, *Ítalía gegn framkvæmdastjórninni* [1974] dómabók EB 709, 15. mgr.

⁽³⁸⁾ Sjá 4. mgr. liðar 3.1 í 17. kafla B í leiðbeiningum eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð.

⁽³⁹⁾ Sjá álit Darmon aðallögmanns í sameinuðum málum C-72 og 73/91: *Firma Sloman Neptun Schiffahrts* [1993] dómabók EB I-887, 50. mgr.

⁽⁴⁰⁾ Mál 173/73, vitnað í hér að ofan, 15. mgr.

⁽⁴¹⁾ Mál C-143/99, vísað í hér að ofan, 55. mgr. Sjá einnig mál C-75/97: *Belgia gegn framkvæmdastjórninni* [1999] dómabók EB I-3671, 31. mgr., þar sem dómstóllinn úrskurðaði að „*takmörkun á auknum lækunum til tiltekinna atvinnugreina gerði þessar ráðstafanir til lækunar sértækar; þannig að þær uppfylltu skilyrðið um sérhæfi*“.

⁽⁴²⁾ Mál C-143/99, vísað í hér að ofan, 48. mgr. og mál C-75/97, vísað í hér að ofan, 32. mgr.

⁽⁴³⁾ Sjá ríkisaðstoð nr. N 449/2001 – Þýskaland. Áframhald vistskattaumbóta eftir 31. mars 2002. Ríkisaðstoð nr. C 42/03 (áður NN 3/B/2001 og NN 4/B/2001) – Svíþjóð. Orkusattkerfi. Ríkisaðstoð nr. NN 75/2002 – Finnland, Mismunandi hlutföll orkusatts á raforku.

Á grundvelli þessa heldur eftirlitsstofnunin fast við það álit sitt, sem sett var fram í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð, að undanþága frá skatti fyrir framleiðsluðnaðinn og námuvinnslu sé sértæk í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Spurningin er því hvort réttlætning hafi verið fyrir undanþágunni á grundvelli „eðlis eða almennrar uppbyggingar“ kerfisins.

Í þessu tilliti er vert að minna á að í dómi sínum í *Adria Wien*-málinu komst dómstóll Evrópubandalaganna að þeirri niðurstöðu að:

„... eðli eða almenn uppbygging skattkerfis geti ekki verið rökstuðningur fyrir því að veita þeim fyrirtækjum ívilnanir sem starfa aðallega að vöruframleiðslu ...“ ⁽⁴⁴⁾.

Varla er hægt að líta svo á, að aðgreining eftir iðngreinum sem byggist á svigrúmi hverrar þeirra til orkusparnaðarráðstafana, eða almenn aðgreining milli orkufreks iðnaðar og annarra iðngreina, felist í eðli eða almennri uppbyggingu kerfisins ⁽⁴⁵⁾. Sú staðreynd að möguleikinn á orkusparnaði er mismunandi í ólíkum iðngreinum útilokar ekki stýriáhrif skattsins.

Eftirlitsstofnunin lítur svo á að undanþáguna fyrir framleiðsluðnaðinn og námuvinnslu hafi ekki leitt beint af grundvallarsjónarmiðum eða stefnumiðum raforkuskattkerfisins og sé ekkert sem réttlæti hana.

Eftirlitsstofnunin er ósammála norskum stjórnvöldum um að skattkerfið hafi eftir breytinguna 2001 verið kerfi sem veitti öllum fyrirtækjum, sem notuðu raforku til framleiðslu, undanþágu frá skatti.

Eins og norsk stjórnvöld hafa viðurkennt er ekki hægt að útiloka að einhverjar iðngreinar kunni einnig að hafa notað raforku til framleiðslu án þess að fá undanþágu frá raforkuskattinum ⁽⁴⁶⁾. Á hinn bóginn er ekki hægt að útiloka að sumar undanþegnar iðngreinar hafi losnað við að greiða skatt á raforku sem var notuð í öðrum tilgangi en til framleiðslu ⁽⁴⁷⁾. Því virðist skatturinn í reynd ekki eingöngu hafa verið lagður á notkun raforku í öðru skyni en til framleiðslu, og skattundanþágunni ekki heldur eingöngu verið beitt gagnvart raforkunotkun til framleiðslu.

Að mati eftirlitsstofnunarinnar er það fremur handahófskennt að undanþiggja skatt á raforkunotkun í öðru skyni en framleiðslu þegar framleiðslustarfsemi fer fram í rúmlega 20% af heildarrými byggingar. Fremur hefði átt að líta til raunverulegrar raforkunotkunar en ekki eingöngu til áþreifanlegrar nýtingar byggingarinnar. Þá er til þess að líta, að á meðan ekki liggur fyrir skýr skilgreining á því hvað átt var við með „framleiðsluferli“, er ekki hægt að sannreyna hvort hægt sé að réttlæta val á atvinnugreinum sem hafa hag af undanþágunni með tilliti til þeirrar staðreyndar að eingöngu þessar atvinnugreinar noti raforku til framleiðslu.

Eftirlitsstofnunin vekur athygli á að norsk stjórnvöld einskorðuðu sig við þau rök að útilokun á raforku til notkunar í stjórnunarbyggingum í framleiðsluðnaði og námuvinnslu væri eina raunhæfa leiðin til að tryggja að skatturinn yrði eingöngu lagður á raforku sem væri notuð í öðrum tilgangi en til framleiðslu. Eftirlitsstofnuninni hafa ekki borist neinar frekari útskýringar hvað þetta varðar. Eftirlitsstofnunin fær ekki séð að álagning skatts á raforku til notkunar í stjórnunarbyggingum, eins og þær eru skilgreindar, í framleiðsluðnaðinum og námuvinnslu hafi getað talist innleiðing á fyrirkomulagi þar sem raforkuskattur væri eingöngu lagður á raforku til notkunar í öðrum tilgangi en til framleiðslu.

Rétt er að framkvæmdastjórn Evrópubandalaganna hafði, áður en dómur í *Adria Wien*-málinu var kveðinn upp, viðurkennt að danska raforkuskattkerfið fæli ekki í sér ríkisaðstoð vegna þess að mismunandi álagningu innan þess kerfis „leiddi beint af grundvallarreglu

⁽⁴⁴⁾ Mál C-143/99, vísað í hér að ofan, 49. mgr.

⁽⁴⁵⁾ Ríkisaðstoð nr. C 33/2003 (áður NN 34/2003) – Austurríki. Endurgreiðsla á orkusköttum á gas og raforku 2002 og 2003. Ríkisaðstoð nr. N 449/2001 – Þýskaland. Áframhald vistskattaumbóta eftir 31. mars 2002. Ríkisaðstoð nr. NN 3/A/2001 og NN 4/A/2001 – Svíþjóð. Framlenging á CO₂-skattkerfinu. Ríkisaðstoð nr. C 18/2001 (N 123/2000) – Breska konungsríkið. Álagning vegna loftslagsbreytinga.

⁽⁴⁶⁾ Raforkuskatturinn gildi t.d. að öllu leyti um byggingariðnaðinn („Bygge- og anleggsvirksomhet“) sem fellur undir hagskýrsluflokkun F, sem samsvarar NACE F.

⁽⁴⁷⁾ Norski raforkuskatturinn hefði getað orðið til þess að ef til dæmis 75% af skrifstofurými væri notað til stjórnunar hefði það í för með sér að öll raforkunotkun fyrir bygginguna í heild væri undanþegin raforkuskattinum.

raforkuskattkerfisins“⁽⁴⁸⁾, þ.e. að hún réttlættist af eðli og almennri uppbyggingu kerfisins. Í þessu tilviki viðurkenndi framkvæmdastjórnin að samkvæmt meginreglu danska kerfisins legðist skattbyrðin aðeins á heimili og sambærilega notkun. Í danska kerfinu væri hins vegar kveðið á um ítarlegar, nánast smásmugulegar reglur í því skyni að tryggja að öll heimilisnotkun og sambærileg notkun væri skattlögð og öll önnur notkun undanþegin skatti⁽⁴⁹⁾. Í þessu fólst að fyrirtæki skráð sem virðisaukaskattskyld mældu notkun sína á raforku sem svipaði til heimilisnotkunar (svo sem upphitun skrifstofurýmis o.s.frv.) og greiddu venjulegt hlutfall fyrir slíka notkun á meðan þau greiddu ekki skatt á notkun sem þótti ekki svipa til heimilisnotkunar. Norska raforkuskattundanþágan var greinilega ólík danska skattinum. Í fyrsta lagi vegna þess að norska undanþágan takmarkaðist við framleiðsluiðnaðinn og námuvinnslu, eins og þessar greinar eru skilgreindar í hagskýrsluflokkuninni, og í öðru lagi vegna hinnar ónákvæmu aðferðar sem beitt var til að meta notkun fyrirtækjanna á raforku til annarra nota en framleiðslu.

Á grundvelli framansagðs hlýtur eftirlitsstofnunin að komast að þeirri niðurstöðu að undanþágan frá raforkuskattinum fyrir framleiðsluiðnaðinn og námuvinnsluna hafi verið sértæk ráðstöfun sem ívilnaði ákveðnum fyrirtækjum í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Allir aðrir þættir ríkisaðstoðar í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins voru uppfylltir. Atvinnugreinabundna undanþágan frá raforkuskattinum varð til þess að norska ríkið tapaði skatttekjum en færði ákveðnum fyrirtækjum ávinning. Þar sem iðngreinar, sem höfðu hag af undanþágunni, stunduðu starfsemi sem gat átt í samkeppni á mörkuðum þar sem viðskipti eiga sér stað milli EES-samningsríkjanna, var skattundanþágan til þess fallin að raska samkeppni og hafa áhrif á viðskipti milli samningsaðilanna.

Eftirlitsstofnunin er ekki skuldbundin til að framkvæma markaðsgreiningu, eins og samtök norskra fyrirtækja í vinnsluiðnaði fara fram á, áður en hún getur komist að niðurstöðu um að þær ráðstafanir, er um ræðir, raski samkeppni og hafi áhrif á viðskipti. Til að aðstoð flokkist sem eftirgjöf á skatti skiptir ekki máli hvort fyrirtækin, sem undanþegin voru sérstakri skattaráðstöfun, urðu að greiða annan kostnað sem tengdist umhverfisvernd. Auk þess hefur sú staðreynd að framleiðsluiðnaður og námuvinnsla í öðrum löndum EES kunna einnig að hafa haft hag af skattaundanþágum, eða að önnur lönd hafa ekki enn komið á sambærilegum sköttum, enga þýðingu fyrir flokkun á undanþágunni sem aðstoð. Sjónarmið tengd alþjóðlegri samkeppnishæfni koma hins vegar til skoðunar í tengslum við mat á undanþágunum samkvæmt c-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins ásamt leiðbeiningunum um umhverfismál.

Þar af leiðandi kemst eftirlitsstofnunin að þeirri niðurstöðu að atvinnugreinabundna undanþágan frá raforkuskattinum feli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

b) Undanþága frá raforkuskatti fyrir notendur á tilteknum svæðum (sveitarfélögum)

Í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð var það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að undanþágur fyrir fyrirtæki á tilteknum svæðum (sveitarfélögum) yrðu að teljast sértækar ráðstafanir sem fælu í sér aðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Eftirlitsstofnunin sér enga ástæðu til að víkja frá upphaflegu sjónarmiði sínu. Undanþágan fól í sér tap á skatttekjum fyrir norska ríkið og ávinning fyrir fyrirtæki á viðkomandi svæðum (sveitarfélögum). Þar eð skattundanþágan gildi um allar atvinnugreinar er ekki hægt að útiloka að starfsemi sem fyrirtæki á viðkomandi svæðum stunduðu hafi verið í samkeppni og átt í viðskiptum og því hafi undanþágan getað raskað samkeppni og haft áhrif á viðskipti milli samningsaðilanna. Þar af leiðandi telur eftirlitsstofnunin að svæðisbundin frávik frá raforkuskattinum feli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

⁽⁴⁸⁾ Ríkisaðstoð nr. N 416/1999 – Danmörk. Raforkuumbætur. Sjá 16. lið tilkynningar framkvæmdastjórnarinnar um beitingu ríkisaðstoðarreglna gagnvart ráðstöfunum sem varða beina skattlagningu fyrirtækja (Stjtið. EB C 384, 10.12.1998, bls. 3) og samsvarandi 4. mgr. liðar 3.1 í 17. kafla B í leiðbeiningum eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð (Stjtið. EB L 137, 8.6.2000, bls. 22 og EES-viðbætur nr. 26, 8.6.2000, bls. 12).

⁽⁴⁹⁾ Sjá einkum 11. þátt dönsku laganna, „Lov om afgift af elektricitet“, sem hægt er að nálgast á <http://147.29.40.90/DELFIN/HTML/A1998/0068929.htm>.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

a) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni í iðnaðarvinnslu

Eins og um getur í a-lið 2. mgr. C-þáttar I. kafla hér að ofan tilkynnti eftirlitsstofnunin í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð að hún myndi meta nánar mikilvægi ákvörðunar framkvæmdastjórnar Evrópubandalaganna varðandi undanþágu frá álagningu svokallaðs loftslagsbreytingagjalds (Climate Change Levy) í Breska konungsríkinu vegna annarrar notkunar en eldsneytisnotkunar og vegna tvenns konar notkunar ⁽⁵⁰⁾. Í kjölfar þessarar ákvörðunar voru sambærilegar undanþágur til athugunar í máli er varðaði framlengingu á CO₂-skattinum í Svíþjóð.

Í sænska málinu lýsti framkvæmdastjórnin því yfir að „*frumforsenda fyrir sænsku sköttuninni á orkugjafa er sú að skattinn ber eingöngu að leggja á orkugjafa þegar þeir eru notaðir sem eldsneyti. Hann er ekki lagður á orkugjafa sem eru notaðir í öðrum tilgangi en sem vélareldsneyti eða eldsneyti til upphitunar*“ ⁽⁵¹⁾. Framkvæmdastjórnin tók einnig fram að ef orkugjafi væri aðallega notaður sem hráefni í framleiðsluferli sem hefði enga brennslu í för með sér, og í afoxunarferlum, væri öll notkun vörunnar undanþegin samkvæmt sænska kerfinu. Með hliðsjón af ákvörðuninni um loftslagsbreytingagjald komst framkvæmdastjórnin að þeirri niðurstöðu að undanþágur samkvæmt sænskri löggjöf réttlættust af röklegu samhengi og eðli kerfisins.

Nálgun framkvæmdastjórnarinnar endurspeglar einnig í tilskipuninni um orkuskatta, en samkvæmt henni eru orkugjafar, eins og þeir eru skilgreindir í 1. mgr. 2. gr. tilskipunarinnar, ekki skattlagðir þegar þeir eru notaðir í öðrum tilgangi en sem vélareldsneyti eða eldsneyti til upphitunar. Því eru slíkir orkugjafar undanskildir gildissviði tilskipunarinnar þegar þeir eru notaðir sem hráefni og orkugjafar til tvenns konar notkunar, þ.e. notaðir bæði sem eldsneyti til upphitunar og afoxunarefni ⁽⁵²⁾. Viðurkennt er að orkugjafa beri fyrst og fremst að fella undir rammareglur bandalagsins að svo miklu leyti sem þeir eru notaðir sem eldsneyti til upphitunar eða sem vélareldsneyti, og því er það samkvæmt eðli og röklegu samhengi skattakerfisins að undanskilja tvenns konar notkun og aðra notkun orkugjafa en sem eldsneytis frá gildissviði rammareglunnar ⁽⁵³⁾.

Í þessu samhengi vill eftirlitsstofnunin benda á að skattasamræming sem slík, og þar með tilskipunin um orkuskatta, falla utan gildissviðs EES-samningsins. Hins vegar getur eftirlitsstofnunin notað tilskipunina um orkuskatta gagnvart ríkisaðstoð á sama hátt og stjórnarsýsluframkvæmd framkvæmdastjórnarinnar, án þess að í því felist að EFTA-ríkin séu skuldbundin til að fara að skattalöggjöf bandalagsins ⁽⁵⁴⁾ sem er ekki hluti af EES-samningnum.

Norsk stjórnvöld höfðu tekið upp skatt á notkun kola og kox sem orkugjafa fyrir gildisstöku EES-samningsins. Grundvallarforsenda þessa skatts var að hluta til að komast hjá hættunni á að fyrirtæki létu kol og kox (sem ekki voru skattlögð áður) koma í stað jarðefnaolíu (skattlögð) sem orkugjafa og að hluta til að stuðla að aukinni notkun umhverfisvænni orkugjafa. Skatturinn beindist því ekki að atvinnugreinum sem notuðu kol og kox í öðrum tilgangi. Að sögn norskra stjórnvalda miðaðist norska skattkerfið aðallega við orkutengda losun. Í ljósi þessara skýringa fellst eftirlitsstofnunin á að norska CO₂-skattinum á kol og kox hafi eingöngu verið ætlað að ná til orkutengdrar notkunar á þessum orkugjöfum. Norsk stjórnvöld skýrðu frá því að notkun kola og kox í iðnaðarvinnslu kynni einnig að þjóna tilgangi sem orkugjafi sem væru óhjákvæmilegar hliðarverkanir. Eftirlitsstofnunin viðurkennir að þetta hafi ekki áhrif á flokkunina á undanþegnum tilgangi. Þar af leiðandi viðurkennir eftirlitsstofnunin að undanþágan fyrir kol og kox sem notuð eru sem hráefni eða afoxunarefni hafi verið samkvæmt eðli og röklegu samhengi norska skattkerfisins.

Í ljósi framansagðs kemst eftirlitsstofnunin að þeirri niðurstöðu að undanþágan fyrir kol og kox, sem eru notuð sem hráefni eða afoxunarefni, frá CO₂-skattinum á kol og kox hafi ekki verið ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

⁽⁵⁰⁾ Sjá 22. nmgr. hér að ofan.

⁽⁵¹⁾ Ríkisaðstoð nr. NN 3A/2001 og NN 4A/2001 – Svíþjóð. Framlenging á CO₂-skattkerfinu. Sjá liði 3.5 og 4.3 í ákvörðuninni.

⁽⁵²⁾ Ákvæði b-liðar 4. mgr. 2. gr. tilskipunarinnar.

⁽⁵³⁾ Ákvæði 22. inngangsgreinar tilskipunarinnar.

⁽⁵⁴⁾ Ákvæði 5. mgr. í inngangi 15. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð.

b) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir

Eftirlitsstofnunin vekur athygli á að undanþágan frá CO₂-skattinum í þágu framleiðslu á sementi og þöndum leir hafi vikið frá almennu reglunni, þ.e. að CO₂-skattur væri lagður á kol og kox sem notuð væru sem orkugjafi.

Markmiðið með CO₂-skattinum á kol og kox var að hluta til að forðast að í stað jarðefnaolíu yrði skipt yfir í notkun kola og kox sem orkugjafa og að hluta til að stuðla að notkun umhverfisvænni orkugjafa.

Norsk stjórnvöld hafa haldið því fram að framleiðandi hafi haft takmarkað svigrúm til að breyta tegund og magni orkugjafa sem vinnslan útheimti. Á meðan á hinni formlegu rannsókn stóð viðurkenndu norsk stjórnvöld hins vegar að vafi kynni að leika á hvort þessi ástæða teldist nægileg réttlæting fyrir undanþágunni í ljósi umhverfismarkmiðanna sem lögju að baki skattinum.

Upplýsingarnar, sem norsk stjórnvöld lögðu fram, sýndu ekki að það væri tæknilega ómögulegt að láta aðrar vörur koma í stað kola og kox sem orkugjafa. Ekki var heldur sýnt fram á að sementsiðnaðurinn hefði ekki getað dregið úr notkun kola og kox sem orkugjafa með ráðstöfunum sem ykju orkunýtingu. Að lokum varðaði undanþágan eingöngu framleiðslu á sementi og þöndum leir meðan CO₂-skattur var lagður á aðra jarðefnavinnslu⁽⁵⁵⁾. Því telur eftirlitsstofnunin að undanþága fyrir þennan iðnað eingöngu geti ekki talist vera samkvæmt eðli og röklegu samhengi kerfisins.

Enn fremur þýðir undanþágan fyrir kol og kox, sem notuð eru sem orkugjafar við framleiðslu á sementi og þöndum leir, tekjutap fyrir norska ríkið og fjárhagslegan ávinning fyrir ákveðin fyrirtæki. Þar eð iðnaðurinn, sem um ræðir, er virkur á mörkuðum þar sem viðskipti fara fram milli EES-ríkjanna er undanþágan líkleg til að raska samkeppni og viðskiptum milli samningsaðilanna.

Eftirlitsstofnunin tekur mið af þeirri staðreynd að CO₂-skatturinn á kol og kox var felldur niður frá 1. janúar 2003 og þar af leiðandi einnig undanþágurnar sem eru viðfangsefni núverandi rannsóknar. Því var aðstoðinni, sem fólst í undanþágu fyrir sementsiðnaðinn og iðnaðinn með þaninn leir, hætt frá 1. janúar 2003.

c) Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn

Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn er bundið við ákveðnar atvinnugreinar. Enn fremur er ekki hægt að réttlæta lækkað hlutfall á grundvelli eðlis eða almennrar uppbyggingar CO₂-skattkerfisins.

Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn þýðir skatttekjutap fyrir norska ríkið og fjárhagslegan ávinning fyrir ákveðin fyrirtæki. Þar eð iðnaðurinn, sem um ræðir, er virkur á mörkuðum þar sem viðskipti fara fram milli EES-ríkjanna er undanþágan líkleg til að raska samkeppni og viðskiptum milli samningsaðilanna. Þar af leiðandi er hið lækkaða hlutfall fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

3. Niðurfelling SO₂-skattsins á notkun kola og kox og á losun frá olíuhreinsunarstöðvum

a) Niðurfelling SO₂-skattsins á notkun kola og kox

Hvað viðvíkur SO₂-skattinum á notkun kola og kox heldur eftirlitsstofnunin því fram að niðurfelling skattsins árið 2002 hafi veitt skattskyldum fyrirtækjum fjárhagslegan ávinning og leitt til tekjutaps fyrir norska ríkið. Á grundvelli upplýsinga sem nú liggja fyrir litur eftirlitsstofnunin hins vegar svo á að niðurfellingin geti ekki talist sértæk í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

⁽⁵⁵⁾ Samkvæmt tilskipuninni um orkuskatta telst það vera samkvæmt eðli og röklegu samhengi umhverfisskattkerfisins að útiloka jarðefnavinnslu frá rammaákvæðunum (b-liður 4. mgr. 2. gr. og 22. inngangslíður). Hins vegar getur það ekki verið samkvæmt eðli og röklegu samhengi kerfisins að útiloka suma, en ekki alla, jarðefnavinnslu frá orkuskatti, eins og gert er samkvæmt norska skattkerfinu.

Eins og eftirlitsstofnunin vakti athygli á í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð takmarkaði niðurfellingin á SO₂-skattinum gildissvið hans, án þess að greint væri á milli ólíkra tegunda fyrirtækja eða atvinnugreina. Gildissvið skattsins var ákvarðað með því að undanskilja notkun kola og kox. Almenna reglan eftir niðurfellinguna 2002 var því sú að ekki skyldi leggja neinn SO₂-skatt á notkun kola og kox. Því höfðu öll fyrirtæki í Noregi, sem nota kol og kox, að meginstefnu til hag af niðurfellingu SO₂-skattsins á kol og kox.

Efasemdunum, sem látnar voru í ljós í ákvörðuninni um að hefja málsmeðferð, um að niðurfellingin kynni að hafa verið sértæk, var eytt á meðan rannsókn stóð yfir.

Ekkert bendir til þess að markmið norskra stjórnvalda með niðurfellingu SO₂-skattsins á notkun kola og kox hafi verið að hafa áhrif á innbyrðis samkeppnisstöðu framleiðenda, sem voru í beinni samkeppni hver við annan. Rannsókn eftirlitsstofnunarinnar hefur heldur ekki leitt í ljós að hætt hafi verið við að niðurfelling á SO₂-skatti á notkun kola og kox myndi hafa slík áhrif. Af þeim upplýsingum sem eftirlitsstofnunin hefur undir höndum er ekki að sjá að neinir framleiðendur hafi haft hag af niðurfellingu á umræddum skatti (vegna þess að þeir notuðu kol og kox í framleiðsluferlinu), þ.e. framleiðendur í beinni samkeppni við aðra framleiðendur í Noregi, sem ekki höfðu hag af niðurfellingunni vegna þess að þeir notuðu jarðefnaolíu í sambærilegri framleiðslu ⁽⁵⁶⁾. Að lokum voru engin merki um að niðurfelling skattsins væri fyrirkomulag til að sniðganga EES-reglur um ríkisaðstoð með því að koma á skattlagningu sem fæli í sér mismunun ⁽⁵⁷⁾. Svo virtist sem niðurfelling skattsins hafi komið í kjölfar þeirrar niðurstöðu norskra stjórnvalda að aðrar ráðstafanir en skattlagning hentuðu best til að halda SO₂-losun í skefjum.

Niðurstaðan er því sú að niðurfelling á SO₂-skattinum á notkun kola og kox árið 2002 hafi ekki verið ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

b) Niðurfelling á SO-skattinum á losun frá olíuhreinsunarstöðvum

Hvað varðar SO₂-skattinn á losun frá olíuhreinsunarstöðvum er vakin athygli á að notkun jarðefnaolíu sem eldsneytis í hreinsunarferlinu var skattlögð fyrir umbæturnar í tengslum við græna skatta árið 1999 og var skattlögð áfram eftir breytingarnar á skattkerfinu sem leiddu af þessum umbótum. Því var áfram alls staðar skylt að skattleggja notkun jarðefnaolíu sem eldsneytis í hreinsunarferlinu.

Enn fremur var ákvæði sett 1999 í því skyni að tryggja að notkun olíuhreinsunarstöðva á jarðefnaolíu væri ekki skattlögð tvisvar (með venjulegum SO₂-skatti á jarðefnaolíu og hinum nýja losunarskatti), eins og fram kemur í 3. mgr. B-kafla I. Þáttar hér að ofan. Þetta varð til þess að losun frá olíuhreinsunarstöðvum vegna notkunar á hráolíu í hreinsunarferlinu var skattlögð til viðbótar skatti á losun vegna notkunar á jarðefnaolíu sem eldsneyti. Niðurfellingin á þessum skatti árið 2002 leiddi til þess að ákvæðið, sem kom í veg fyrir tvöfalda sköttun, var felld niður og að venjulegur SO₂-skattur var lagður á alla notkun jarðefnaolíu í vinnsluferlinu. Því væri rétt að álíta að niðurfelling á skattinum á losun frá olíuhreinsunarstöðvum hafi í raun og veru verið niðurfelling á skatti á notkun hráolíu í hreinsunarferlinu.

Samkvæmt skilningi eftirlitsstofnunarinnar er hráolía ekki notuð í hreinsunarferlinu sem vélareldsneyti eða sem eldsneyti til upphitunar heldur fremur sem hráefni. Í samræmi við stjórnsýsluframkvæmd framkvæmdastjórnarinnar ⁽⁵⁸⁾ og afstöðu ráðs Evrópubandalaganna þegar tilskipunin um orkuskatta var samþykkt, varðandi notkun á orkugjöfum í öðru skyni en sem eldsneyti til upphitunar eða sem vélareldsneyti, er það niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að það sé í samræmi við eðli og röklegt samhengi skattkerfisins að skattleggja ekki notkun hráolíu í hreinsunarferlinu svo fremi hráolía sé ekki notuð sem eldsneyti.

Af þessu leiðir að ákvörðun norska ríkisins 2002 um að afnema skatt á losun frá olíuhreinsunarstöðvum var ekki ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

⁽⁵⁶⁾ Sbr. hins vegar mál C-53/00: *Ferring SA* gegn *Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)* [2001] dómasetn EB I-9067, þar sem dómstóllinn taldi að skattur sem lagður var á beina lyfjasölu til lyfjabúða, en ekki á heilðsölu dreifiaðila, jafngilti því að veita heilðsölu dreifiaðilum sértæka skattundanhágu. Í þessu máli voru tveir hópar dreifiaðila í beinni samkeppni hvor við annan, umræddur skattur hafði bein áhrif á innbyrðis samkeppnisstöðu þeirra og sérstakt markmið franskra stjórnvalda hafi verið að skapa slík áhrif.

⁽⁵⁷⁾ Sbr. álit aðallögmannsins Tizzano í máli C-53/00: *Ferring*, vísað í hér að framan, 38. mgr.

⁽⁵⁸⁾ Sjá nmgr. 22 og 51 hér að ofan.

C. MAT Á SAMRÝMANLEIKA

Hér að neðan verður metið hvort þær skattaráðstafanir, sem komist hefur verið að niðurstöðu um að feli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins, samrýmist framkvæmd EES-samningsins. Þessar ráðstafanir verða greindar með hliðsjón af c-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins og leiðbeiningunum um umhverfismál.

Samkvæmt lið 3.2 í D-þætti í leiðbeiningunum um umhverfismál kunna EFTA-ríkin að telja nauðsynlegt að gera ráð fyrir tímabundnum undanþágum frá umhverfissköttum, einkum vegna þess að samhæfingu innan Evrópu skortir eða vegna þess að tímabundin hættu er á að alþjóðleg samkeppnishæfni minnki. Þessar undanþágur teljast hins vegar vera rekstraráðstoð sem verður að uppfylla kröfurnar sem um getur í leiðbeiningunum, sbr. 42. lið leiðbeininganna um umhverfismál.

Í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál er kveðið á um að ef EFTA-ríki leggur á nýjan skatt vegna umhverfissjónarmiða í atvinnugrein eða á vörur þar sem engin samsvarandi skattasamræming Evrópubandalagsins er fyrir hendi eða þegar skatturinn er hærri en kveðið er á um í bandalagslöggjöf, sé hægt að réttlæta undanþágur sem taka til tíu ára tímabils:

- a) þegar þessar undanþágur eru annað hvort skilyrtar við gerð samninga milli viðkomandi EFTA-ríkis og móttökufyrirtækjanna þar sem fyrirtækin skuldbinda sig til þess að ná umhverfisverndarmarkmiðum, eða
- b) þegar upphæðin sem fyrirtækin greiða eftir skattalækkun er samt sem áður hærri en lágmarksupphæð bandalagsins (þar sem bandalagsskattar eru fyrir hendi – fyrsti undirliður) eða er umtalsverður hluti af innlenda skattinum (þar sem skatturinn á sér ekki hliðstæðu í samræmdum bandalagsskatti – annar undirliður).

Samkvæmt ákveðnum skilyrðum, sem kveðið er á um í lið 46.2 í leiðbeiningunum um umhverfismál, gildir framansagt einnig um gildandi skatta. Nákvæm skilyrði þessara undanþágumöguleika eru sundurgreind hér á eftir fyrir hverja ráðstöfun er um ræðir.

1. Undanþágur frá skatti á raforkunotkun

a) Undanþága frá skatti á notkun raforku fyrir framleiðsluðnaðinn og námuvinnslu

Norsk stjórnvöld sýndu ekki fram á að skilyrði a-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál (umhverfissamningar eða aðrar ráðstafanir sem hafa sambærileg áhrif) hefði verið uppfyllt.

Engir samræmdir orkuskiptar voru við lýði í Evrópubandalaginu árin 2002 og 2003. Fyrsti undirliður b-liðar í lið 46.1. á því ekki við. Hvað sem öðru liður sýndu norsk stjórnvöld ekki fram á að umrædd fyrirtæki hefðu greitt upphæð sem væri hærri en lágmarksskattur bandalagsins samkvæmt tilskipuninni um orkuskipta, sem gilt hefur frá 1. janúar 2004 ⁽⁵⁹⁾.

Norsk stjórnvöld lögðu ekki fram upplýsingar um afleiðingar breytinganna árið 2001 varðandi innheimtu orkuskiptsins. Því hefur eftirlitsstofnunin ekki getað staðfest að sum hinna undanþegnu fyrirtækja geti talist hafa greitt umtalsverðan hluta raforkuskiptsins (annar undirliður b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál). Enn fremur fól raforkuskiptskerfið, sem hér um ræðir, ekki í sér nein ákvæði sem hefðu átt að tryggja að fyrirtækin greiddu umtalsverðan hluta skattsins.

Takmörkun á gildissviði undanþágunnar fyrir framleiðsluðnaðinn og námuvinnslu frá 1. janúar 2001 leiddi til þess að fyrirtæki í þessum atvinnugreinum greiddu fyrir notkun raforku að því marki sem byggingar þeirra voru flokkaðar sem „stjórnunarbyggingar“. Því kunna sum þessara fyrirtækja, allt eftir aðstæðum, að hafa greitt skatt á mest alla orkunotkun sína sem tengdist stjórnunarstarfsemi. Önnur fyrirtæki kunna að hafa greitt litla eða enga skatta af slíkri notkun vegna þess að minna en 80% byggingarrými þeirra var notað til stjórnunar. Að því gefnu að mörg þessara styrktu fyrirtækja notuðu töluvert magn raforku í vinnsluferlinu kann heildarskiptbyrði þeirra, hvað sem öðru liður, að hafa verið mjög lág.

⁽⁵⁹⁾ Þ.e.a.s. 0,5 evrur á MWh, sjá 10. gr. ásamt töflu C í I. viðauka við tilskipun ráðsins 2003/96/EB (vísað í hér að ofan).

Þar af leiðandi kemst eftirlitsstofnunin að þeirri niðurstöðu að atvinnugreinabundna undanþágan frá raforkuskattinum fyrir framleiðslu og námuvinnslu hafi verið ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins.

b) Undanþága frá raforkuskatti fyrir notendur á tilteknum svæðum

Eftirlitsstofnuninni bárust engar upplýsingar sem sýndu að kröfurnar í leiðbeiningunum um umhverfismál hefðu verið uppfylltar frá 1. janúar 2002.

Einkum skal bent á að þar sem fyrirtæki á þessum svæðum hafa fengið fulla eftirgjöf á raforkuskattinum geta þau ekki hafa talist hafa greitt umtalsvert hlutfall skattsins (annar undirliður b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál).

Á meðan á forrannsókn stóð færðu norsk stjórnvöld fram þau rök að vegna óbliðrar veðráttu og mikilla fjarlægða væri hægt að réttlæta undanþágu frá raforkuskattinum fyrir notendur í tilteknum héruðum sem byggðaprúnaraðstoð. Hins vegar bárust eftirlitsstofnuninni engar upplýsingar sem gerðu henni kleift að staðfesta að hægt væri að réttlæta undanþágurnar samkvæmt leiðbeiningunum um byggðastyrki ⁽⁶⁰⁾.

Þar af leiðandi kemst eftirlitsstofnunin að þeirri niðurstöðu að undanþágan frá raforkuskattinum í þágu fyrirtækja í Finnörku og sjö sveitarfélögum í Norður-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord) hafi verið ósamrýmanleg framkvæmd EES-samningsins.

2. Frávik samkvæmt CO₂-skattkerfinu

a) Undanþága fyrir kol og kox sem eru notuð sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir

Norsk stjórnvöld sýndu ekki fram á að skilyrði a-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál (umhverfissamningar eða aðrar ráðstafanir sem hafa sambærileg áhrif) væru uppfyllt.

Engir samræmdir skattar voru á kolum og koxi í Evrópubandalaginu fyrir 1. janúar 2004. Því gildi fyrsti undirliður b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál ekki. Hin styrktu fyrirtæki fengu fulla undanþágu frá CO₂-skattinum á kol og kox og engir aðrir skattar voru lagðir á notkun kola og kox eftir 1. janúar 2002. Því gildi annar undirliður b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál ekki heldur.

Þar af leiðandi er það niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að aðstoðarráðstöfunin, sem um ræðir, hafi verið í ósamræmi við framkvæmd EES-samningsins.

b) Lækkað hlutfall CO₂-skattsins á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn

Heimilt er að beita lið 46.1 í leiðbeiningunum um gildandi skatta ef skilyrði a- og b-liðar í lið 46.2 eru uppfyllt. Samkvæmt a-lið í lið 46.2 verður umræddur skattur að hafa umtalsverð jákvæð áhrif á sviði umhverfisverndar. Samkvæmt fyrri kostinum í b-lið í lið 46.2 verða undanþágurnar fyrir viðkomandi fyrirtæki að hafa verið ákveðnar þegar skatturinn var tekinn upp.

CO₂-skattur á jarðefnaolíu leiðir til minni notkunar á jarðefnaeldsneyti og verður að teljast hafa umtalsverð jákvæð áhrif að því er varðar umhverfisvernd. Eftirlitsstofnunin vekur athygli á að samkvæmt upplýsingunum sem norsk stjórnvöld lögðu fram hafði pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn dregið úr CO₂-losun um 60 000 tonn fyrir 1999. Að auki, samkvæmt skýrslu norskra stjórnvalda undir fyrirsögninni „Þriðja orðsending Noregs samkvæmt rammamningnum um loftslagsbreytingar“ (júní 2002 ⁽⁶¹⁾), hefur:

„... CO₂-losun frá orkunotkun í iðnaði minnkað umtalsvert í kjölfar bættrar orkunýtni og breytinga á notkun orkugjafa Í iðnaði hafa raforka og líforka að miklu leyti komið í stað jarðefnaolíu sem orkugjafi. Þetta hefur einkum verið áberandi í pappírsdeigs- og pappírsiðnaðinum sem notar í æ ríkara mæli börk og annan lífrænan úrgang sem eldsneyti“.

⁽⁶⁰⁾ Ákvæði 25. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð.

⁽⁶¹⁾ <http://odin.dep.no/archive/mdvedlegg/01/17/T1386032.pdf>.

Því telur eftirlitsstofnunin að skilyrðin í a-lið í lið 46.2 í leiðbeiningunum um umhverfismál séu uppfyllt.

Pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn hefur greitt lægra hlutfall CO₂-skatts á jarðefnaolíu síðan 1993, fyrir gildistöku EES-samningsins 1. janúar 1994. Þar af leiðandi telur eftirlitsstofnunin að í samræmi við kröfu b-liðar í lið 46.2 í leiðbeiningunum um umhverfismál hafi undanþágan fyrir viðkomandi fyrirtæki verið ákveðin þegar skatturinn sem um ræðir var samþykktur.

Samkvæmt fyrsta undirlið b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál er hægt að réttlæta undanþágu frá umhverfiskatti í þeim tilvikum þegar lækkunin varðar skatt sem samsvarar samræmdum skatti Evrópubandalagsins og þegar upphæðin, sem fyrirtækin raunverulega greiða eftir lækkun, er samt sem áður hærri en lágmarksskattur Evrópubandalagsins í því skyni að hvetja fyrirtæki til aukinnar umhverfisverndar.

Upplýsingarnar, sem norsk stjórnvöld létu í té, sýna að lækkað skatthlutfall á jarðefnaolíu sem pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn greiðir er hærri en samsvarandi lágmarkshlutfall samkvæmt bandalagsrétti.

Skatthlutfallið, sem pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn greiddi, var 0,245 NOK á hvern lítra árið 2002 (u.þ.b. 33,62 € á hverja 1000 lítra), 0,25 NOK á hvern lítra árið 2003 (u.þ.b. 31,25 € á hverja 1000 lítra) og er 0,26 NOK árið 2004.

Í tilskipun ráðsins 92/82/EBE um samræmingu texta vörugjalda á jarðolíur frá 19. október 1992 er kveðið á um lágmarkstaxta í Evrópubandalaginu fyrir árin 2002 og 2003 ⁽⁶²⁾. Viðeigandi lágmarkstaxti fyrir gasolíu og steinolíu var 0,18 € á hverja 1000 lítra og 13 € á hver 1000 kg (12,3 € á hverja 1000 lítra) fyrir svartolíu.

Í tilskipuninni um orkuskatta ⁽⁶³⁾ er kveðið á um lágmarkstaxta vörugjalda á orkugjafa frá 1. janúar 2004. Lágmarkstaxtinn er 21 € á hverja 1000 lítra fyrir gasolíu og steinolíu sem notuð er sem vélaeldsneyti fyrir kyrrstæðar vélar o.fl. Fyrir upphitunareldsneyti er lágmarkstaxtinn 21 € á hverja 1000 lítra fyrir gasolíu, 0 € fyrir steinolíu og 15 € á hver 1000 kg (14,3 € á hverja 1000 lítra) fyrir svartolíu.

Þannig er skilyrði fyrsta undirliðar b-liðar í lið 46.1 uppfyllt.

Samkvæmt lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál er unnt að réttlæta ákvörðun um undanþágu, sem tekur til tíu ára tímabils og fer ekki stiglækkandi, þegar önnur skilyrði í lið 46.1 eru uppfyllt. Norsk stjórnvöld fóru þess á leit við eftirlitsstofnunina að hún samþykkti, sem hluta af hinni formlegu rannsókn, núverandi lækkun á CO₂-skattinum á jarðefnaolíu í þágu pappírs- og pappírsdeigsiðnaðarins gegn því skilyrði að þessi lækkun yrði felld niður 2005 með þeim möguleika að stjórnvöld sæktu um framlengingu síðar.

Í ljósi þessa telur eftirlitsstofnunin við hæfi að samþykkja aðstoðina til 31. desember 2004. Ef norsk stjórnvöld óska eftir að halda aðstoðinni áfram eftir 31. desember 2004 verða þau að tilkynna eftirlitsstofnuninni um aðstoðarráðstöfunina í samræmi við 3. mgr. 1. gr. í I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

Að lokum vekur eftirlitsstofnunin athygli á að niðurstaðan hér að ofan gildir einnig ef meta ætti hið lækkaða hlutfall CO₂-skattsins ásamt með undanþágu pappírs- og pappírsdeigsiðnaðarins frá grunnskatti á olíu til upphitunar. CO₂-skatturinn og skatturinn á olíu til upphitunar hafa til samans veruleg jákvæð áhrif hvað varðar umhverfisvernd þar sem þeir leiða til þess að dregið er úr notkun jarðefnaeldsneytis. Pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn hefur verið undanþeginn skatti á upphitunarolíu frá því að skatturinn var innleiddur árið 2000. Því væru skilyrðin í lið 46.2 uppfyllt. Matið samkvæmt fyrsta undirlið b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál myndi verða hið sama svo fremi sem pappírs- og pappírsdeigsiðnaðurinn greiðir lækkað hlutfall af CO₂-skattinum á jarðefnaolíu. Hins vegar væri þess krafist að tímamörk yrðu sett á undanþáguna frá grunnskatti á upphitunarolíu. Því væri eingöngu hægt að heimila þessa undanþágu til 31. desember 2004 ásamt hinu lækkaða hlutfalli CO₂-skatts á jarðefnaolíu, en með þeim möguleika að stjórnvöld sæktu um framlengingu síðar.

⁽⁶²⁾ Stjótið. EB L 316, 31.10.1992, bls. 19.

⁽⁶³⁾ Tilskipun ráðsins 2003/96/EB um endurskipulagningu á rammareglum bandalagsins vegna skattlagningar á orkugjafa og raforku, vísað í hér að ofan.

D. FLOKKUN SEM „NÝ AÐSTOÐ“ FRÁ 1. JANÚAR 2002

a) Bindandi áhrif samþykkis á hinum viðeigandi ráðstöfunum

Samkvæmt 1. mgr. 62. gr. EES-samningsins „skal fylgjast stöðugt með öllum kerfum vegna ríkisaðstoðar sem eru til á yfirráðasvæðum samningsaðila ...með það í huga að þau samrýmist 61. gr.“ Enn fremur, í samræmi við 1. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól, „skal Eftirlitsstofnun EFTA í samvinnu við EFTA-rikin fylgjast stöðugt með skipulagi allra yfirstandandi aðstoðarkerfa í þessum ríkjum. Hún skal gera viðeigandi tillögur við hin síðarnefndu um nauðsynlegar ráðstafanir sem þörf er á vegna samfelldrar þróunar eða framkvæmdar EES-samningsins“.

Viðeigandi ráðstafanir kunna að vera lagðar til eftir að viðkomandi EFTA-ríki hefur verið tilkynnt um bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar um að yfirstandandi aðstoðarkerfi samrýmist ekki, eða samrýmist ekki lengur, framkvæmd EES-samningsins.

Að öðrum kosti, sé endurskoðun hafin vegna ótilgreinds fjölda yfirstandandi aðstoðarkerfa, semur eftirlitsstofnunin alla jafna leiðbeiningar þar sem kveðið er á um skilyrði fyrir því að hægt sé að telja ríkisaðstoð samrýmast framkvæmd EES-samningsins. Í nýjum leiðbeiningum, svo sem leiðbeiningunum um umhverfismál, er útskýrt hvernig eftirlitsstofnunin mun túlka og beita grundvallarreglum EES-samningsins um ríkisaðstoð. Eftirlitsstofnunin kann að telja að yfirstandandi aðstoðarkerfi, sem uppfylla ekki kröfurnar sem settar eru fram í nýju leiðbeiningunum, samrýmist ekki, eða samrýmist ekki lengur, framkvæmd EES-samningsins. Því myndi eftirlitsstofnunin, í ljósi samþykktar á nýjum leiðbeiningum, leggja til við EFTA-rikin sem viðeigandi ráðstafanir að yfirstandandi aðstoðarkerfi yrðu samræmd hinum nýju kröfum. Ekki er nauðsynlegt að framkvæma mat á einstökum málum sem undanfara slíkrar niðurstöðu, heldur getur hún verið byggð á almennum sjónarmiðum um það hvort aðstoð í tilteknum atvinnugreinum eða í tilteknu skyni samrýmist samningnum.

Því er samþykkt viðeigandi ráðstafana vegna allra yfirstandandi aðstoðarkerfa, sem eru ekki endilega sérstaklega tilgreind, ein leið fyrir eftirlitsstofnunina, ásamt EFTA-ríkjunum, til að fylgjast stöðugt með yfirstandandi aðstoð (⁶⁴).

Ef EFTA-ríki samþykkir ráðstafanirnar, sem lagðar eru til, verður það lagalega bundið af þeim (⁶⁵). Sú staðreynd að ný skilyrði fyrir úthlutun aðstoðar byggjast á samningi milli EFTA-ríkjanna og eftirlitsstofnunarinnar breytir hvorki hlutlægri merkingu þessara skilyrða né bindandi áhrifum þeirra (⁶⁶).

Með ákvörðun frá 23. maí 2001 samþykkti eftirlitsstofnunin hinar nýju leiðbeiningar um umhverfismál og lagði til, sem viðeigandi ráðstafanir „að EFTA-rikin löguðu yfirstandandi kerfi sín fyrir umhverfisaðstoð að þessum leiðbeiningum fyrir 1. janúar 2002“. Norska ríkisstjórnin veitti samþykki sitt fyrir fyrirhuguðum viðeigandi ráðstöfunum í bréfi frá viðskipta- og iðnaðarráðuneytinu, dags. 6. júlí 2001.

Ekki er hægt að vefengja bindandi áhrif samþykkis norskra stjórnvalda á þeim viðeigandi ráðstöfunum, sem voru lagðar til, með vísan til meintrar rangrar málsmeðferðar, þar sem reglur um samvinnu voru að öllu leyti virtar í þessu máli. EFTA-ríkjunum var tilkynnt skriflega um tvenn drög að tillögu framkvæmdastjórnar Evrópubandalaganna um nýjar leiðbeiningar, að meðtalinni tilvísun til fyrirhugaðra viðeigandi ráðstafana. Norskum stjórnvöldum var boðið að leggja fram athugasemdir sínar varðandi þessar tillögur. Að auki var EFTA-ríkjunum tvisvar boðið að taka þátt í marghliða fundum, þ.e. 21. mars 2000 og 16. október 2000, þegar nýju leiðbeiningarnar um umhverfismál voru á dagskrá. Norskum stjórnvöldum var boðið, í bréfi frá 11. apríl 2001 (skjalnr. 01-2734-D), að leggja fram athugasemdir sínar um lokadrög leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um umhverfismál að meðtöldum ákveðnum breytingum á leiðbeiningunum, eins og þær voru samþykktar af framkvæmdastjórninni, sem voru nauðsynlegar til að taka mið af málum er varða EES. Í drögunum að leiðbeiningunum um umhverfismál var að finna tilvísun í hinar fyrirhuguðu viðeigandi ráðstafanir. Að lokum fór fram tvíhliða fundur milli fulltrúa eftirlitsstofnunarinnar og norskra stjórnvalda í apríl 2001, þar sem leiðbeiningarnar um umhverfismál og hinar fyrirhuguðu viðeigandi ráðstafanir voru ræddar ítarlega.

(⁶⁴) Sjá í þessu sambandi mál C-242/00: *Þýskaland gegn framkvæmdastjórninni* [2002] dómasafn EB I-5603,28. mgr.

(⁶⁵) Mál C-242/00: *Þýskaland gegn framkvæmdastjórninni*, vísað í hér að ofan, 28. mgr. Nú er skýrt kveðið á um bindandi áhrif samþykktar á viðeigandi ráðstöfunum í 2. málslíð 1. mgr. 19. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

(⁶⁶) Sjá í þessu samhengi mál C-313/90: *CIRFS* [1993] dómasafn EB I-1125, 36. mgr.

b) *Afleiðingar hinna bindandi áhrifa*

Í samræmi við fastmótaða stjórnsýsluframkvæmd framkvæmdastjórnar Evrópubandalaganna ⁽⁶⁷⁾ lítur eftirlitsstofnunin svo á að bindandi áhrif samþykkis norskra stjórnvalda á hinum viðeigandi ráðstöfunum, sem lagðar eru til, feli í sér að aðstoðin, sem beitt er í bága við skuldbindingar Noregs, teljist „ný aðstoð“ frá þeim degi sem Noregur lofaði að laga aðstoðarkerfi sín að leiðbeiningunum um umhverfismál (þ.e. 1. janúar 2002).

Eftirlitsstofnunin leggur til við EFTA-ríkin að þau samþykki hinar viðeigandi ráðstafanir og fer jafnframt fram á að þau hætti að nýta sér rétt til að veita aðstoð, sem þau hafa samkvæmt reglum sem gilt hafa fram til þessa, að því marki sem tilgreint hefur verið. Í sjálfu sér hefur beiðni um að samþykkja viðeigandi ráðstafanir ekki nein áhrif á það hvort aðstoðarkerfi er flokkað sem ný aðstoð eða yfirstandandi aðstoð. Aftur á móti felst í samþykki ríkis á tillögu um viðeigandi ráðstafanir að ríkið lofar, ef nauðsyn krefur, að breyta löggjöf sinni til þess að fara að hinum viðeigandi ráðstöfunum fyrir tiltekna dagsetningu. Alla aðstoð, sem samrýmist ekki hinum viðeigandi ráðstöfunum eftir þann tíma, verður að flokka sem nýja aðstoð. Af því leiðir, eins og dómstóll Evrópubandalaganna komst að niðurstöðu um í „CIRFS-málinu“, að samþykki aðildarríkis á nýjum reglum til að fylla út heimild sem framkvæmdastjórninni (eftirlitsstofnuninni) hefur verið veitt, hefur „meðal annars þau áhrif að áður veitt heimild vegna tiltekinnar aðstoðar, sem fellur undir gildissvið regnanna, er afturkölluð og af þessari ástæðu er hún flokkuð sem ný aðstoð og felld undir skuldbindinguna um fyrirfram tilkynningu (feitiletrun bætt við)“ ⁽⁶⁸⁾. Í þessu tilviki kemur samþykki ríkis á viðeigandi ráðstöfunum í stað formlegrar rannsóknar eftirlitsstofnunarinnar á öllum yfirstandandi aðstoðarkerfum í því skyni að knýja á um aðlögun yfirstandandi aðstoðarkerfa að kröfum hinna nýju leiðbeininga með endanlegri og bindandi ákvörðun. Öll aðstoð, sem veitt er eftir dagsetninguna sem kveðið er á um í ákvörðuninni telst vera „ný aðstoð“.

Þar af leiðandi er eftirlitsstofnunin ekki sammála norskum stjórnvöldum og samtökum norskra fyrirtækja í vinnsluðnaði um að aðstoðarkerfi, sem höfðu einkenni „yfirstandandi aðstoðar“ áður en viðeigandi ráðstafanir voru samþykktar, gætu eingöngu orðið að „nýrri aðstoð“ eftir að eftirlitsstofnunin hefði metið hvert kerfi fyrir sig og jafnframt úrskurðað að hið tiltekna kerfi samrýmist ekki leiðbeiningunum.

Eftirlitsstofnunin getur heldur ekki fallist á að gera verði greinarmun á tillögum að viðeigandi ráðstöfunum varðandi sérstaklega afmörkuð ákvæði í landsrétti annars vegar og tillögum sem eru almenns eðlis hins vegar. Í ofanefndu CIRFS-máli voru viðeigandi samþykktar ráðstafanir (svokallaðar „verklagsreglur“) orðaðar með almennum hætti ⁽⁶⁹⁾. Enn fremur hafði framkvæmdastjórnin ekki komist að neinni niðurstöðu um að ráðstöfunin bryti í bága við téða „verklagsreglu“. Samt sem áður komst dómstóllinn að þeirri niðurstöðu að umrædd innlend ráðstöfun væri ný aðstoð að því marki sem hún fylgdi ekki téðri „verklagsreglu“ ⁽⁷⁰⁾. Reyndar hefði önnur niðurstaða tæpast samrýmist ofanefndri dómaframkvæmd, sem gengur í þá átt að bindandi áhrif samþykkis á viðeigandi ráðstöfun sé ekki háð því hvort eftirlitsstofnunin hefur metið sérstaklega hvert yfirstandandi aðstoðarkerfa áður en hún leggur til viðeigandi ráðstafanir ⁽⁷¹⁾.

Þannig fól sú staðreynd, að ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar um að leggja til viðeigandi ráðstafanir vísaði til skilyrðanna sem sett eru fram í nýju leiðbeiningunum um umhverfismál, án þess að sérstakar ráðstafanir varðandi einstök aðstoðarkerfi væru lagðar til, ekki í sér að aðstoð sem var ósamrýmanleg samþykki Noregs á viðeigandi ráðstöfunum myndi ekki breytast í nýja aðstoð þegar komið væri fram yfir umsamda dagsetningu til þess að fara að þeim. Í þessu fólst einfaldlega að það var í verkahring norskra stjórnvalda að láta fara fram nauðsynlegt mat á því hvort breyta þyrfti aðstoðarkerfum, með fyrirvara um eftirlit eftirlitsstofnunarinnar síðar meir.

⁽⁶⁷⁾ Sbr. t.d. ríkisaðstoð nr. C 42/2003 – Svíþjóð, ríkisaðstoð nr. E 10/2000 – Þýskaland, og ríkisaðstoð nr. C 37/2000 – Portúgal.

⁽⁶⁸⁾ Mál 313/90, CIRFS, vísað í hér að framan, 35. mgr.

⁽⁶⁹⁾ Sbr. 14. mgr. málflutningsskýrslunnar [1993] dómasafn EB-1151.

⁽⁷⁰⁾ Á sambærilegan hátt hefur framkvæmdastjórnin í ofanefndri ákvörðun um að hefja málsmeðferð vegna umhverfisskatta í Svíþjóð tekið þá afstöðu að samþykki Svíþjóðar á viðeigandi ráðstöfunum hefði í sjálfu sér haft þau áhrif að yfirstandandi aðstoð breyttist í nýja aðstoð að svo miklu leyti sem aðstoðarkerfin samrýmast ekki nýju leiðbeiningunum. Líkt og í þessu máli hafði framkvæmdastjórnin ekki látið fara fram sérstakt mat á hinum ýmsu samskiptum áður en samþykkt var að hefja málsmeðferð, sbr. ríkisaðstoð nr. C 42/2003.

⁽⁷¹⁾ Mál C-242/00, vísað í hér að framan, 28. mgr.

Af sömu ástæðu telur eftirlitsstofnunin það ekki skipta máli að samþykki Noregs á hinum viðeigandi ráðstöfunum hafi ekki falið í sér að norsk stjórnvöld viðurkenndu að viðkomandi aðstoðarkerfi brytu í bága við reglurnar um ríkisaðstoð.

Í athugasemdum sínum við ákvörðunina um að hefja málsmeðferð færðu norsk stjórnvöld fram þau rök að hinar viðeigandi ráðstafanir, sem birtar voru, gætu ekki verið nægileg lagastoð fyrir endurheimt aðstoðar. Að áliti eftirlitsstofnunarinnar er þessi fullyrðing rétt en skiptir litlu máli. Rétt er að ekki er hægt að byggja endurheimt eingöngu á broti gegn skuldbindingum sem leiðir af samþykki á viðeigandi ráðstöfunum. Hugsanleg fyrirmæli um endurheimt verða að grundvallast á ákvörðun þar sem komist er að niðurstöðu um að umræddar aðstoðarráðstafanir séu ósamrýmanlegar framkvæmd EES-samningsins (sbr. 14. gr. II. hluta í bókun 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól). Þar að auki verður formleg rannsókn að fara fram á undan slíkri neikvæðri ákvörðun þar sem einstaka aðstoðarkerfi eru rannsökuð. Þetta þýðir hins vegar ekki að eingöngu sé hægt að flokka aðstoðarkerfi sem „nýja aðstoð“ eftir endanlega ákvörðun þar sem formlegri rannsókn á einstaka aðstoðarkerfi lýkur. Hvað þetta varðar er staðan ekki ólík því þegar aðstoð er flokkuð sem ný aðstoð vegna þess að hún var veitt í bága við skilyrðin sem mælt er fyrir um í samþykktu aðstoðarkerfi eða eftir að slíku aðstoðarkerfi lauk. Í slíkum tilvikum verður að flokka aðstoð, sem veitt var í bága við skuldbindingu EFTA-ríkis um að virða ný skilyrði fyrir veitingu aðstoðar eða að fella alla ósamrýmanlega aðstoð niður frá tilteknum tímapunkti, sem nýja aðstoð. Enn fremur er aðeins hægt að komast að lokaniðurstöðu um hvort veitt aðstoð fellur innan eða utan samþykktra kerfa eftir að formleg rannsókn hefur farið fram og á það við einnig í þessum tilvikum. Þrátt fyrir þetta væri öll slík aðstoð, veitt utan samþykktra kerfa (eða bindandi skilyrða), ný aðstoð frá þeim tíma sem hún væri veitt en ekki frá því að eftirlitsstofnunin samþykkti endanlega (neikvæða) ákvörðun ⁽⁷²⁾.

Af framansögðu leiðir að eftirlitsstofnunin heldur fast við það álit að telja beri sem nýja aðstoð atvinnugreinabundnu undanþáguna og svæðisbundnu frávikin frá raforkuskattinum, sem og undanþáguna frá CO₂-skatti á kol og kox sem notuð eru sem orkugjafir í þágu framleiðslu á sementi og þöndum leir, sem voru í gildi eftir 1. janúar 2002 og eru ósamrýmanleg kröfunum sem mælt er fyrir um í nýju leiðbeiningunum um umhverfismál.

E. ENDURHEIMT AÐSTOÐAR

a) Réttmætar væntingar

Atvinnugreinabundna undanþágan og svæðisbundnu frávikin frá raforkuskattinum og CO₂-skattinum á kol og kox sem orkugjafi í þágu framleiðslu á sementi og þöndum leir voru ekki tilkynnt til eftirlitsstofnunarinnar og fólu í sér aðstoð sem veitt var í bága við kröfurnar, sem mælt er fyrir um í c-lið 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins, og nýju leiðbeiningarnar um umhverfismál. Þessar undanþágur fólu því í sér ólögsmæta og ósamrýmanlega aðstoð eftir 1. janúar 2002. Þessa aðstoð ber að endurheimta að því marki sem það brýtur ekki í bága við almennar meginreglur EES-réttar, einkum réttmætar væntingar af hálfu þiggjanda aðstoðarinnar ⁽⁷³⁾.

Samkvæmt dómaframkvæmd dómstóls Evrópubandalaganna ætti meðvitaður rekstraraðili sjálfur að geta gengið úr skugga um að nýrri aðstoð hafi verið komið í framkvæmd samkvæmt gildandi málsmeðferðarreglum, einkum 88. gr. EB-sáttmálans, sem samsvarar 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól. Af þessum sökum getur þiggjandi nýrrar aðstoðar, sem veitt var í andstöðu við það ákvæði, aðeins í undantekningartilvikum byggt á því að hann hafi haft réttmætar væntingar sem kæmu í veg fyrir endurheimt aðstoðarinnar ⁽⁷⁴⁾.

Í því máli sem hér um ræðir átti upphaflega að flokka hina viðkomandi ólöglegu aðstoð sem yfirstandandi aðstoð. Hún varð eingöngu ný aðstoð frá 1. janúar 2002, í kjölfar þess að norsk stjórnvöld samþykktu hinar viðeigandi ráðstafanir sem lagðar voru til. Því vaknar spurning um hvenær fullnægjandi upplýsingar, tiltækar þiggjanda aðstoðarinnar, hefðu átt að gera varkáran þiggjanda hennar meðvitaðan um að viðkomandi aðstoð kynni að taka á sig mynd ólöglegrar aðstoðar eða hefði þegar gert það.

⁽⁷²⁾ Mál C-36/00: *Spánn gegn framkvæmdastjórninni* [2002] dómasafn EB I-3243, 24., 25. og 32. mgr.

⁽⁷³⁾ Sjá 14. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól og, fyrir gildistöku breytingar á bókun 3 hinn 28. ágúst 2003, lið 6.2.3 í 6. kafla leiðbeininga eftirlitsstofnunarinnar um ríkisaðstoð.

⁽⁷⁴⁾ Sbr. mál C-169/95: *Spánn gegn framkvæmdastjórninni* [1997] dómasafn EB I-135, 51. mgr., mál C-24/95: *Alcan Deutschland* [1997] dómasafn EB I-1591, 25. mgr. og mál T-55/99: *Confederación Española de Transporte de Mercancías (CETM)* [2000] dómasafn EB II-3207, 121. til 131. mgr.

Að áliti eftirlitsstofnunarinnar veitti birtingin á tillögu hennar um viðeigandi ráðstafanir viðkomandi fyrirtækjum ekki slíkar upplýsingar. Í fyrsta lagi leiddi tillagan í sjálfu sér ekki til þess að neitt fyrirbyggjandi aðstoðarkerfi breyttist í nýtt kerfi. Slíkt gat aðeins orðið eftir að viðkomandi EFTA-ríki hafði samþykkt hinar fyrirhuguðu viðeigandi ráðstafanir. Í öðru lagi segir í 70. mgr. hinna nýju leiðbeininga um umhverfismál (sem tillagan um hinar viðeigandi ráðstafanir vísar í) að á meðan ekkert svar hefur borist frá EFTA-ríkjunum muni eftirlitsstofnunin líta svo á að viðkomandi ríki hafi ekki samþykkt fyrirhugaðar ráðstafanir.

Aftur á móti telur eftirlitsstofnunin að birting á samþykki EFTA-ríkis á hinum fyrirhuguðu viðeigandi ráðstöfunum, ásamt hinum fyrirhuguðu ráðstöfunum, kynni að veita varkárur þiggjanda aðstoðar nægilegar upplýsingar til þess að gera hann meðvitaðan um að móttækin aðstoð verði að vera í samræmi við nýju leiðbeiningarnar um umhverfismál. Þannig myndu þiggjendur aðstoðar vera í aðstöðu til að meta hvort viðkomandi aðstoðarkerfi samrýmdist nýju leiðbeiningunum um umhverfismál eftir dagsetninguna sem EFTA-ríkið samþykkti að fara að þeim. Þar sem breytingarnar á bókun 3 við samninginn við eftirlitsstofnun og dómstól, sem tekur upp reglugerð EB um málsmeðferðarreglur vegna ríkisaðstoðar ⁽⁷⁵⁾, höfðu hins vegar ekki enn öðlast gildi þegar Noregur samþykkti hinar viðeigandi ráðstafanir, birti eftirlitsstofnunin ekki samþykki norskra stjórnvalda á hinum viðeigandi ráðstöfunum, eins og nú er gert ráð fyrir í 1. mgr. 26. gr. II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól. Upplýsingar um samþykki á hinum viðeigandi ráðstöfunum var eingöngu að finna í ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar um að hefja formlega málsmeðferð í því máli sem hér um ræðir.

Sú ákvörðun að hefja málsmeðferð birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* og EES-viðbæti við þau 6. febrúar 2003 ⁽⁷⁶⁾. Þá tók tilkynningin ekki aðeins til upplýsinga um samþykki norskra stjórnvalda á hinum viðeigandi ráðstöfunum, heldur tilgreindi einnig innlend aðstoðarkerfi sem voru til rannsóknar og gátu haft einkenni ólöglegar og ósamrýmanlegrar aðstoðar. Að lokum var tekið skýrt fram það bráðabirgðaálit eftirlitsstofnunarinnar að hvers kyns aðstoð, sem myndi reynast ósamræmanleg nýju leiðbeiningunum um umhverfismál, hlyti að verða flokkuð sem ný endurheimtanleg aðstoð. Af þessum sökum lítur eftirlitsstofnunin svo á að meðvitaðir þiggjendur aðstoðar hefðu, í síðasta lagi eftir að ákvörðunin um að hefja málsmeðferð var birt, ekki lengur getað haft réttmætar væntingar um að aðstoðin hefði ennþá eiginleika löglegra og samrýmanlegra aðstoðarráðstafana ⁽⁷⁷⁾.

Af ofangreindu leiðir að endurheimta ber frá þiggjendum aðstoð, sem var veitt frá 6. febrúar 2003 til 31. desember 2003 í formi undanþágu frá raforkuskattinum fyrir framleiðslu og námuvinnslu sem og fyrir fyrirtæki í Finnörku og í sjö sveitarfélögum í Norður-Troms.

Hvað varðar undanþáguna frá CO₂-skatti á kol og kox, sem notuð eru sem orkugjafi, í þágu sementsiðnaðarins og framleiðslu á þöndum leir, sem gildi til 31. desember 2002, ákveður eftirlitsstofnunin, með hliðsjón af matinu hér að ofan á réttmætum væntingum, að ekki sé þörf á neinni endurheimt.

b) Upphæðin sem ber að endurheimta

Samkvæmt öðrum undirlið b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfisaðstoð verða styrkt fyrirtæki að greiða umtalsverðan hluta innlends skatts sem samsvarar ekki skatti sem háður er samræmingu í Evrópubandalaginu. Grundvallarástæðan fyrir þessari kröfu er að hvetja styrktu fyrirtækin til að bæta frammistöðu sína í umhverfismálum. Sömu meginregluna er að finna í fyrsta undirlið b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál þar sem kveðið er á um að heimila megi lækkar á skatti sem samsvarar samræmdum skatti í Evrópubandalaginu ef upphæðin sem styrkþegar raunverulega greiða er samt sem áður hærri en lágmarksskattur Evrópubandalagsins „í því skyni að hvetja fyrirtæki til þess að auka umhverfisvernd“.

⁽⁷⁵⁾ Reglugerð ráðsins (EB) nr. 659/1999 frá 22. mars 1999 um itarlegar reglur um beitingu [þáverandi] 93. gr. EB-sáttmálans.

⁽⁷⁶⁾ Sjá 6. nmgr.

⁽⁷⁷⁾ Í raun virðist líklegt að flestir þiggjendur aðstoðar hafi fengið vitneskju um samþykki Noregs á hinum viðeigandi ráðstöfunum, og um að vafi lék á að aðstoðarkerfin samrýmdust nýju leiðbeiningunum um umhverfismál, annað hvort í maí 2002, þegar almenningi voru birtar upplýsingar þar að lútandi í endurskoðuðum fjárlögum norskra stjórnvalda fyrir árið 2002, eða í október 2002, þegar stjórnvöld birtu athugasemdir sínar um ákvörðun eftirlitsstofnunarinnar um að hefja málsmeðferð á Netinu og upplýstu almenning enn fremur um meginefni ákvörðunarinnar um að hefja málsmeðferð í ríkisfjárlögum fyrir árið 2003, eða í síðasta lagi í desember 2002 þegar stjórnvöld birtu skýrslu um afleiðingar nýju leiðbeininganna um umhverfismál á raforkuskattinn.

Samræmdir skattar hafa verið teknir upp með tilskipuninni um orkuskatta, sem öðlaðist gildi 1. janúar 2004, en engir slíkir samræmdir skattar Evrópubandalagsins voru til á tímabilinu frá 1. janúar 2002 til 31. desember 2003 þegar undanþágurnar frá orkuskattinum voru í gildi. Í tilskipuninni um orkuskatta er berum orðum tekið tillit til umhverfisverndarmarkmiða (sbr. 3., 6., 7. og 12. inngangslíð). Á þessum grundvelli telur eftirlitsstofnunin að upphæð sem fyrirtækin greiða og samsvarar lágmarki Evrópubandalagsins, eins og kveðið er á um í orkuskatttilskipuninni, hvetji þau til þess að auka umhverfisvernd. Því er hægt að fallast á að skattur, sem jafngildir lágmarkstaxtanum fyrir raforku í tilskipuninni um orkuskatta, þ.e. 0,5 € á hverja MWh, myndi einnig vera umtalsvert hlutfall innlenda skattsins samkvæmt öðrum undirlið b-liðar í lið 46.1 í leiðbeiningunum um umhverfismál ⁽⁷⁸⁾. Þar af leiðandi er sú fjárhæð, sem þarf að endurheimta, umtalsvert hlutfall af innlenda skattinum, þ.e. að minnsta kosti lágmarkstaxtinn fyrir raforku samkvæmt tilskipuninni um orkuskatta.

F. LOKANIÐURSTÖÐUR

Atvinnugreinabundna undanþágan og svæðisbundnu frávikin frá raforkuskattinum fólu í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Það er niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að þessar skattaráðstafanir hafi verið ósamrýmanlegar framkvæmd EES-samningsins. Endurheimta skal aðstoð, sem veitt var frá 6. febrúar 2003 og áfram, með vöxtum ⁽⁷⁹⁾.

Enn fremur er það niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að undanþágan frá skatti á kol og kox, sem notuð voru sem hráefni eða afoxunarefni, hafi ekki verið ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Á sama hátt er það niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að hvorki afnám SO₂-skattsins á kol og kox, né niðurfelling á SO₂-skattinum á losun frá olíuhreinsunarstöðvum frá 1. janúar 2002, hafi verið ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.

Hins vegar fól undanþágan frá CO₂-skattinum á kol og kox, sem notuð voru sem orkugjafi í þágu sementsiðnaðarins og framleiðslu á þöndum leir, í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Eftirlitsstofnunin getur ekki dregið þá ályktun að þessar ráðstafanir til aðstoðar hafi samrýmist framkvæmd EES-samningsins. Þó er ekki farið fram á endurheimt vegna þessara aðstoðarráðstafana.

Það er einnig niðurstaða eftirlitsstofnunarinnar að hið lækkaða hlutfall CO₂-skatts á jarðefnaolíu í þágu pappírs- og pappírsdeigsiðnaðarins feli í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Eftirlitsstofnunin lítur svo á að hið lækkaða hlutfall fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn samrýmist framkvæmd EES-samningsins, einkum c-lið 3. mgr. 61. gr., ásamt með leiðbeiningunum um umhverfismál, til 31. desember 2004.

⁽⁷⁸⁾ Þetta er í samræmi við stjórnsýsluframkvæmd framkvæmdastjórnar Evrópubandalaganna (sbr. ríkisaðstoð nr. C 33/2003 – Austurríki) enda þótt framkvæmdastjórnin hafi fyrir samþykkt tilskipunarinnar um orkuskatta eingöngu talið hlutfallið niður að 20-25% af almenna skatthlutfallinu sem umtalsvert hlutfall af innlenda skattinum (ríkisaðstoð nr. N 449/2001 – Þýskaland. Ríkisaðstoð nr. No NN 3A/2001 og NN 4A/2001 – Svíþjóð).

⁽⁷⁹⁾ Sjá 2. mgr. 14. gr. í II. hluta bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól og 34. kafla leiðbeininganna um ríkisaðstoð.

SAMÞYKKT ÁKVÖRÐUN ÞESSA:

1. Eftirfarandi norskar ráðstafanir fela í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins:
 - a) undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir framleiðsluiðnaðinn og námuvinnslu,
 - b) undanþága frá skatti á raforkunotkun fyrir fyrirtæki í Finnörku og sjö sveitarfélögum í Norður-Troms (Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord),
 - c) undanþága frá CO₂-skatti á kol og kox sem notuð eru sem orkugjafi við framleiðslu á sementi og þöndum leir,
 - d) lækkað hlutfall CO₂-skatts á jarðefnaolíu fyrir pappírs- og pappírsdeigsiðnaðinn.
2. Undanþága frá CO₂-skatti fyrir kol og kox, sem notuð eru sem hráefni eða afoxunarefni, er ekki aðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
3. Niðurfelling á SO₂-skatti á notkun kola og kox og niðurfelling á SO₂-skatti á losun frá olíuhreinsunarstöðvum frá 1. janúar 2004 er ekki ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
4. Ráðstafanirnar, sem um getur í 1. lið þessarar ákvörðunar, teljast ný aðstoð frá 1. janúar 2002.
5. Ráðstafanirnar, sem um getur í d-lið 1. liðar þessarar ákvörðunar, samrýmast framkvæmd EES-samningsins þar til 31. desember 2004.
6. Ráðstafanirnar, sem um getur í a-, b-, og c-lið þessarar ákvörðunar, eru ósamrýmanlegar framkvæmd EES-samningsins.
7. Hvað varðar hina ósamrýmanlegu aðstoð, sem um getur í c-lið 1. liðar þessarar ákvörðunar, skal ekki krefjast endurheimtar aðstoðar.
8. Hin ósamrýmanlega aðstoð, sem um getur í a- og b-lið 1. liðar þessarar ákvörðunar, skal endurheimt frá þiggjendum aðstoðarinnar frá 6. febrúar 2003 og áfram. Endurheimt skal fara tafarlaust fram og vera í samræmi við reglur landsréttar, að því tilskildu að þær heimili tafarlausa og skilvirka framkvæmd ákvörðunarinnar. Fjárhæðin sem endurheimt er skal jafngilda umtalsverðu hlutfalli innlenda skattsins og samsvara að minnsta kosti lágmarkstaxtanum sem er 0,5 € á hverja, MWh, sbr. tilskipunina um orkuskatta (tilskipun ráðsins 2003/96/EB). Aðstoðin sem ber að endurheimta skal innifela vexti frá þeim degi sem þiggjandinn fékk hana til umráða og fram til þess dags að hún er endurheimt. Vextir skulu reiknaðir á grundvelli viðmiðunarvaxta sem notaðir eru til að reikna út styrksígildi byggðastyrks og skulu höfuðstólsfærðir árlega.
9. Farið er fram á við norsk stjórnvöld að þau tilkynni eftirlitsstofnuninni innan tveggja mánaða frá móttöku þessarar ákvörðunar um þær ráðstafanir sem hafi verið gerðar til að fara að þessari ákvörðun.
10. Ákvörðun Tilskipun þessari er beint til Konungsríkisins Noregs.
11. Ensk útgáfa þessarar ákvörðunar er fullgild.

Gjört í Brussel, 30. júní 2004.

Fyrir hönd Eftirlitsstofnunar EFTA

Hannes Hafstein
Forseti

Einar M. Bull
Stjórnarmaður

**AUGLÝST EFTIR ATHUGASEMDUM Í SAMRÆMI VIÐ 2. MGR.
1. GR. I. HLUTA BÓKUNAR 3 VIÐ SAMNINGINN UM EFTIRLITSSTOFNUN
OG DÓMSTÓL Í TENGLUM VIÐ RÍKISAÐSTOÐ Í MYND UNÐANÞÁGU
FRÁ STIMPILGJÖLDUM OG SKRÁNINGARGJÖLDUM SEM KVEÐIÐ ER
Á UM Í TENGLUM VIÐ STOFNUN NORSKA FYRIRTÆKISINS ENTRA
EIENDOM AS (HÉR Á EFTIR „ENTRA“)**

2004/EES/64/06

Með ákvörðun 132/04/COL frá 16. júní 2004, sem er birt í fullgilttri útgáfu á upprunalegu tungumáli á eftir þessari samantekt, hóf Eftirlitsstofnun EFTA málsmeðferð samkvæmt 2. mgr. 1. gr. I. hluta bókunar 3 við samning milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls (samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól). Norskum stjórnvöldum hefur verið sent afrit af ákvörðuninni.

Eftirlitsstofnun EFTA veitir EFTA-ríkjunum, aðildarríkjum Evrópusambandsins og öðrum, sem hagsmuna eiga að gæta, eins mánaðar frest, frá birtingu þessarar auglýsingar að telja, til að leggja fram athugasemdir við áformaða ráðstöfun og skal senda þær á eftirfarandi pósthöfn:

EFTA Surveillance Authority
Rue Belliard/Belliardstraat 35
B-1040 Bruxelles/Brussel

Athugasemdir verður komið á framfæri við norsk stjórnvöld. Hagsmunaaðilum, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska nafnleyndar og skulu slíkar óskir vera skriflegar og rökstuddar.

SAMANTEKT

MÁLSMEDFERÐ

Hinn 22. maí 2002 óskaði Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) eftir því að norsk stjórnvöld legðu fram upplýsingar um meinta ríkisaðstoð sem veitt hefði verið fasteignafélaginu Entra Eiendom A/S. Í kjölfar þess fóru fleiri bréf milli eftirlitsstofnunarinnar og norskra stjórnvalda.

LÝSING Á AÐSTOÐINNI

Hinn 4. júní 1999 lagði norska ríkisstjórnin fyrir þjóðþingið frumvarp um endurskipulagningu opinberu stofnunarinnar Statsbygg, sem hefur með höndum byggingu og rekstur fasteigna í eigu ríkisins, og stofnun hlutafélagsins Entra.

Eignir, eiginfél og starfslið (eignir og skuldir) var allt flutt frá ríkissjóði til Entra gegn útgáfu hluta og óðlaðist breytingin gildi 1. júlí 2000. Eignarhald og yfirráð yfir eignunum var flutt frá norska ríkinu til Entra og skráð á nafn þess fyrirtækis. Félagið er að fullu í eigu norska ríkisins. Fasteignir í umsjá félagsins eru um 120 að tölu og samtals 880 000 m² að stærð.

Allar fasteignir í Noregi eru skráðar í fasteignaskrá sem var sett á fót með lögum nr. 2 um fasteignaskráningu frá 7. júní 1935. Samkvæmt 1. mgr. 7. gr. laga nr. 59 um stimpilgjöld frá 1975 er tekið gjald vegna þinglýsingar skjala sem kveða á um eigendaskipti á fasteign. Við skráningu á eigendaskiptum í fasteignaskrá er tekið skráningargjald samkvæmt lögum nr. 86 um þóknarir opinberra stofnana frá 1982.

Samkvæmt frumvarpinu sem lagt var fram á þingi 4. júní 1999 skal endurskráning félagsins í fasteignaskrá og aðrar opinberar skrár framkvæmd með nafnbreytingu. Entra var af þeim sökum undanþegið stimpilgjöldum og skráningargjöldum. Að áliti ríkisstjórnarinnar er þessi málsmeðferð í samræmi við það sem tíðkast hefur við endurskipulagningu ríkisstofnana.

Samkvæmt framlögðum gögnum væru gjöld sem greiða þyrfti við eigendaskipti á fasteignunum, sem runnu til Entra, um 80,6 milljónir norskra króna (um 10,4 milljónir evra).

MAT

Entra hefur verið undanþegið greiðslu stimpilgjalds og skráningargjalda með innleiðingu sértækra lagaákvæða. Að álit eftirlitsstofnunarinnar færir þetta félaginu fjárhagslegan ávinning. Hvergi annars staðar í norskum lögum er kveðið á um að viðskipti af þessu tagi skuli njóta undanþágu frá þeirri almennu reglu að stimpilgjald og skráningargjöld skuli greidd við eigendaskipti.

Röksemdir norskra stjórnvalda eru að ráðstöfunin sé Entra ekki til hagsbóta umfram einkafyrirtæki sem búa við áþekkar aðstæður. Í tengslum við lögfestar áætlanir er ríkisaðstoð skilgreind á þá leið að hún hygli tilteknum fyrirtækjum umfram önnur sem búa við sambærileg skilyrði, lagalega og á annan hátt, að teknu tilliti til settra markmiða. Að álit eftirlitsstofnunarinnar hefur ekki verið sýnt fram á að ákvæði 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins varði ekki undanþáguna frá stimpilgjaldi og skráningargjöldum þegar litið er til samanburðar við einkafyrirtæki.

Norsk stjórnvöld telja jafnframt að félagið hafi ekki haft ávinning af undanþágu frá stimpilgjaldi og skráningargjöldum, eða því að greiða ekki þessi gjöld, þar sem það hefði engu breytt um samsetningu eiginfjár, greiðslugetu og heildarvirði félagsins samkvæmt upphafsefnahagsreikningi. Álit eftirlitsstofnunarinnar á þessu stigi málsins er engu að síður að skylda til greiðslu stimpilgjalds og skráningargjalda teljist til skulda fyrirtækis, og að undanþága frá slíkum álögum sé því fyrirtækinu til hagsbóta í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Ekki verður litið svo á að fyrirtækið njóti ekki hagsbótanna þótt framsetning upphafsefnahagsreiknings sé með tilteknum hætti.

Það er einnig álit eftirlitsstofnunarinnar að lækkan skatttekna jafngildi því að ríkisfjármunir séu greiddir út í gegnum skattkerfið.

Að sögn norskra stjórnvalda er umrædd ráðstöfun almenn ráðstöfun sem fellur ekki undir 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Í því samhengi telur eftirlitsstofnunin rétt að benda á að skattaráðstafanir, sem ná til allra fyrirtækja í tilteknu EFTA-riki, eru í grundvallaratriðum almennar ráðstafanir. Þótt gert sé upp á milli fyrirtækja með tilteknum ráðstöfunum merkir það ekki að þær teljist sjálfkrafa ríkisaðstoð. Þetta á við þegar ráðstafanirnar hafa efnahagslegan tilgang sem gerir þær nauðsynlegar til að viðhalda eðlilegri starfsemi og skilvirkni í skattkerfinu. Það er álit eftirlitsstofnunarinnar að heildarhugsun gildandi löggjafar og framkvæmd innheimtu á stimpilgjaldi og skráningargjöldum gefi ekki til kynna að með tilliti til slíkra gjalda beri að líta á Entra sem framhald af starfsemi Statsbygg (eða deilda þeirrar stofnunar). Þess vegna verður að líta svo á að ráðstöfunin takmarkist við ákveðin fyrirtæki í skilningi 1. mgr. 61. gr.

Eftirlitsstofnunin bendir jafnframt á að fyrirtækið rekur starfsemi víðs vegar um Noreg á markaði sem er opin atvinnurekendum allra EES-rikja. Ráðstöfunin hefur því, eða getur haft, áhrif á samkeppni og viðskipti milli samningsaðila.

NIÐURSTAÐA

Með hliðsjón af ofangreindum atriðum telur eftirlitsstofnunin vafa leika á að undanþága sú frá stimpilgjaldi og skráningargjöldum, sem kveðið var á um í tengslum við stofnun Entra Eiendom AS, samrýmist framkvæmd EES-samningsins. Eftirlitsstofnuninni ber því að hefja formlega rannsókn í samræmi við 2. mgr. 1. gr. bókunar 3 við samninginn um eftirlitsstofnun og dómstól.

EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY DECISION**No 132/04/COL****of 16 June 2004**

to initiate the procedure provided for in Article 1(2) in Part I of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement with regard to the exemptions from document duties and registration fees provided for in the establishment of Entra Eiendom AS

(NORWAY)

THE EFTA SURVEILLANCE AUTHORITY,

HAVING REGARD TO the Agreement on the European Economic Area ⁽¹⁾, in particular to Articles 61 to 63 and Protocol 26 thereof,

HAVING REGARD TO the Agreement between the EFTA States on the establishment of a Surveillance Authority and a Court of Justice ⁽²⁾, in particular to Article 24 and Article 1 in Part I of Protocol 3 thereof,

HAVING REGARD TO the Authority's Guidelines ⁽³⁾ on the application and interpretation of Articles 61 and 62 of the EEA Agreement,

WHEREAS:

I. FACTS**1. PROCEDURES AND CORRESPONDENCE**

According to allegations in Norwegian newspapers ⁽⁴⁾, the real estate enterprise Entra Eiendom AS (hereinafter "Entra") received state aid when the enterprise was founded in 2000. Based on these reports, the Authority requested the Norwegian Government, by letter dated 22 May 2002 (Doc. No: 02-3856 D), to submit relevant information regarding the establishment of Entra to enable the Authority to assess whether the founding of the enterprise was in accordance with the state aid rules. The Norwegian authorities responded by letter from the Mission of Norway to the European Union dated 25 June 2002, forwarding a letter dated 20 June 2002 from the Ministry of Labour and Government Administration, both received and registered by the Authority on 26 June 2002 (Doc. No: 02-4850 A).

By letter dated 10 October 2002 (Doc. No: 02-7036 D) the Authority requested additional information. The letter addressed, as point 1, the exemption from document duties and registration fees connected with the change of ownership of real estate, and as point 2, the deduction in the assessed value on the basis of special termination conditions. The Norwegian authorities submitted the additional information by letter from the Mission of Norway to the European Union dated 14 November 2002, forwarding a letter from the Ministry of Trade and Industry dated 7 November 2002, both received and registered by the Authority on 14 November 2002 (Doc. No: 02-8219 A).

By telefax from the Ministry of Trade and Industry dated 9 December 2002, received and registered by the Authority the same day (Doc. No: 02-8912 A), the Norwegian Government requested that the Authority provide its conclusion in the case regarding the establishment of Entra. By letter to the Mission of Norway to the European Union dated 17 December 2002, (Doc. No: 02-9062 D) the Authority informed the Norwegian authorities that the Authority might be in a position to close

⁽¹⁾ Hereinafter referred to as the EEA Agreement.

⁽²⁾ Hereinafter referred to as the Surveillance and Court Agreement.

⁽³⁾ Procedural and Substantive Rules in the Field of State Aid (State Aid Guidelines), adopted and issued by the EFTA Surveillance Authority on 19 January 1994, published in Official Journal L 231, 03.09.1994, as amended by Decision No: 90/04/COL, 23 April 2004 (not yet published). The State aid guidelines are available on the Authority's website: www.eftasurv.int.

⁽⁴⁾ In particular in "Dagens Næringsliv" on 9 April 2002.

the part of the case as regards deduction in the assessed value on the basis of special termination conditions depending upon the submission of additional specified and detailed documentation concerning this issue.

Such detailed documentation was submitted by a telefax from the Ministry of Trade and Industry dated 23 January 2003, received and registered by the Authority on 23 January 2003 (Doc. No: 03-424 A). By a letter to the Mission of Norway to the European Union dated 31 January 2003 (Doc. No: 03-588 D), the Authority informed the Norwegian authorities that – since no aid seemed to be involved - it “*will not raise objections to the value assessment made in the opening balance of the properties transferred from the Norwegian State to Entra Eiendom AS*”. However, the Authority stressed that this statement was without prejudice to the issue on document duties and registration fees.

By letter dated 2 April 2003 (Doc. No: 03-1827 D), the Authority once more addressed the issue of exemption from registration fees and excise duties and requested the Norwegian authorities to provide additional and clarifying information. By letter from the Mission of Norway to the European Union dated 5 June 2003, forwarding a letter from the Ministry of Trade and Industry dated 4 June 2003, both received and registered by the Authority on 10 June 2003 (Doc. No: 03-3631 A), additional information was submitted.

2. THE ESTABLISHMENT OF ENTRA

The Norwegian Government presented the reorganisation of the public body, the Directorate of Public Construction and Property (“Statsbygg”), and the establishment of Entra, on 4 June 1999 ⁽⁵⁾. On the same date, the Government presented a special Act on the conversion of parts of the real estate activity of Statsbygg to a limited liability company ⁽⁶⁾ to resolve some transitional questions concerning the transformation and establishment of Entra ⁽⁷⁾. Paragraph 3 of this Act states that re-registration in the real estate registry and other public registries are to be done as a change of name. As a consequence of this, Entra was not obliged to pay document duties and registration fees.

Statsbygg is an administrative body (“forvaltningsbedrift”), responsible to the Ministry of Labour and Government Administration. Statsbygg acts on behalf of the Norwegian Government as manager and advisor in construction and property affairs and offers premises to governmental organisations. Statsbygg continued operations and management of the property stock that was not transferred to Entra.

On 5 November 1999, the Government presented the opening balance of Entra and a list of properties to be transferred to the new company ⁽⁸⁾. In cases where there were genuine providers of comparable and competing buildings on the private market, responsibility for the properties was transferred from Statsbygg to Entra.

Entra was originally founded as a “minimum” company based on cash contributions. Subsequently, property, capital and personnel (assets and liabilities) were transferred from the State to Entra in exchange for the issue of shares, with effect from 1 July 2000. Ownership and title of the properties in question were transferred from the Norwegian State to Entra and registered in Entra’s name. The company is 100 per cent owned by the Norwegian State.

Entra has the following object clause in its bylaws: “*The main purpose of the company is to provide state agencies with premises. The company may own, purchase, sell, operate and administer real estate and conduct other businesses in connection with this. The company may also own shares or interests in and participate in other companies that conduct activities such as those mentioned in the previous sentence*” (our translation).

⁽⁵⁾ “St.prp. nr 84 (1998-99) om ny strategi for Statsbygg og etablering av Statens utleiebygg AS”.

⁽⁶⁾ The original name of the company was “Statens utleiebygg AS”. Hereinafter Entra is used for Entra and Statens utleiebygg AS.

⁽⁷⁾ “Ot.prp. nr 83 (1998-99) om lov om omdanning av deler av Statsbyggs eiendomsvirksomhet til aksjeselskap”. Law of 18 February 2000, No.11.

⁽⁸⁾ “St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 10 (1999-2000) om etablering av Statens utleiebygg AS”.

The company (group ⁽⁹⁾) had an operating income of NOK 856 million (some EUR 103 million) in 2003, and a profit before tax of NOK 26 million (some EUR 3.1 million) ⁽¹⁰⁾. The group's consolidated equity (book value) as of 31.12.2003 was NOK 1,207 million (some EUR 145 million). At year-end, the group's property portfolio (book value) was NOK 8,127 million (some EUR 979 million). As of 31.12.2003, Entra had 135 employees. The total property portfolio consists of some 120 properties, amounting to 880.000 m².

More detailed descriptions of the Norwegian legislation and practice concerning document duties and registration fees on the registration of transfer of real estate property in connection with reorganisation of undertakings, and the Norwegian Government's assessment of whether the exemption of document duties and registration fees is in compliance with the state aid provisions of the EEA Agreement, are given in points I 3 and I 4, respectively.

3. THE NORWEGIAN LEGISLATION AND PRACTICE CONCERNING DOCUMENT DUTIES AND REGISTRATION FEES ON THE REGISTRATION OF TRANSFER OF REAL ESTATE PROPERTY IN CONNECTION WITH REORGANISATION OF UNDERTAKINGS

3.1. Introduction

All real estate in Norway is identified in the real estate registry ("Grunnboken"), established pursuant to the Registration Act 1935 No 2 ("Lov om tinglysing"). Every property is identified by a registry identification under which information about the ownership, title and encumbrances etc. may be entered. In short, the register contains information on various rights and obligations to the property in question. Interested parties acting in good faith are entitled to rely on the information contained in the real estate registry.

There is no legal obligation to register rights related to real estate (ownership etc.) in the registry. It is not necessary to register transfer of title in order to affect the transfer of ownership. The holder of the rights may however choose to register his rights in order to protect his rights against third parties.

Pursuant to Section 7(1) of the Excise Tax Act 1975 No 59 ("Lov om dokumentavgift"), the registration of transfer of ownership title ("skjøte") to real property releases an obligation to pay document duties ("dokumentavgift"). The tax rate is 2.5 % based on the sales value of the property.

In addition, the registration of transfer of title in the real estate registry is subject to a registration fee ("tinglysingsgebyr") pursuant to the Court fee Act 1982 No 86 ("Rettsgebyrloven"). This fee is currently (as of 1 January 2004) fixed at NOK 1.480 (some EUR 180) ⁽¹¹⁾ per document registered. The provisions concerning the conditions for levying the document duty and registration fee are identical.

Hereinafter, "*excise duty*" will be used as the common term for document duty and registration fee.

As mentioned above, the excise duty is released by the registration of the transfer of title to another legal entity. Consequently, if there is no transfer of title to another legal entity, but only a change of name of the same legal entity in the registry, no excise duty will be payable.

In cases where real estate is transferred in connection with restructuring or reorganisation of companies or other legal persons, the general point of departure is that a transfer of title occurs and that registration triggers the levy of excise duty since the property is transferred to another legal entity.

⁽⁹⁾ The group consists, in addition to Entra Eiendom AS, of Entra Eiendom Drift AS, Universitetsgaten 2 AS, Biskop Gunnerus gate 14 AS, Instituttveien 24 AS and Tollpakket AS. Source: Annual report 2002. See http://www.entraeiendom.no/files/pdf/aarsrapport_2002.pdf

⁽¹⁰⁾ Preliminary accounts for 2003 presented on 19 February 2004. See http://www.entraeiendom.no/files/Entra_Eiendom_AS_Preliminary_results_2003.pdf

⁽¹¹⁾ The registration fee ("tinglysingsgebyret") is 2 times the basic court fee ("rettsgebyret"), see § 21 of the Court fee Act 1982 No 86 ("Rettsgebyrloven").

However, exemptions may follow either from the Registration Act construed in the light of the company legislation or from special legislation.

3.2. Exemptions based on the Registration Act construed in the light of the company legislation

According to the information received from the Norwegian Government, the Registration Act should be read in light of the general company legislation, which states that some kinds of reorganisations are to be carried out according to rules based on the so-called continuity principle. Continuity is an umbrella term for a number of rules that presuppose that the acquiring undertaking takes over the legal position of the transferring company. Continuity with regard to tax and duty positions is an important aspect of the principle. The purpose of the continuity principle is to facilitate mergers and de-mergers. When the continuity principle applies, the transferring undertaking's legal situation is deemed to continue in the acquiring company. That entails with respect to the rules on excise duty that the registration of a transfer of real estate is treated not as a transfer of title but as a change of name.

The actual scope of the general statutory rules on reorganisations carried out according to the continuity principle and the effect of these provisions regarding the levy of excise duties are described below. The description is given in relation to three different kinds of reorganisations.

Generally, it may be noted that the scope of the exemptions from excise duties based on the application of the continuity principle, as stated in the general corporate legislation, is restricted to the specific kinds of corporations/legal entities and the specific kinds of reorganisations covered by these general company rules. A general feature of the corporate legislation at issue is that the rules apply irrespective of *i.a.* public or private ownership.

Mergers

By merger in this context is meant that one or more undertakings are amalgamated into one by means of an undertaking taking over the assets, rights and obligations of another or several other undertakings as a whole, against the owners of the transferring undertaking receiving shares of ownership in the acquiring company.

Statutory rules on mergers based on the continuity principle can for instance be found in Chapters 13 and 14 of the Act on Limited Companies 1997 No. 44, in Chapters 13 and 14 of the Act on Public Limited Companies No. 45, Chapter 8 of the Act on Savings Banks 1961 No. 1, Section 10-5 of the Act on Insurance Activities 1988 No. 39, Section 54 of the Act on State-Owned Enterprises 1991 No. 54, Section 53 of the Act on Foundations 2001 No. 59 (not yet entered into force).

The Norwegian authorities state that to the extent a merger is covered by such statutory rules, it will be treated according to the continuity principle also for excise duty purposes. The Authority notes that the current statutory provisions on mergers only cover mergers between a specific legal entity merging with another legal entity of the same kind.

De-mergers

By de-merger is understood that an undertaking's assets, rights and obligations are to be apportioned between the undertaking itself and one or more acquiring undertakings, against the owners of the transferring undertaking receiving shares of ownership in one or more of the acquiring companies. It is also a de-merger where the undertaking ceases to exist in connection with the distribution.

According to the circular G-37/90 issued by the Ministry of Justice, a change of name is considered to be present if it is the continued company, and not the unbundled one, and the unbundled company has the same name as the original company, that is to be the title holder. A pure change of name is not deemed to be a transfer of title. It is the reality of the ownership that is the decisive aspect.

If the real estate is transferred to the unbundled company, then it is considered a transfer of title which releases excise duty.

The Norwegian authorities have further informed the Authority that during the last decade, new statutory corporative rules have been adopted that treat de-mergers based on the continuity principle. Examples are the rules in Chapter 14 of the Act on Limited Companies 1997 No. 44 and the Act on the Public Limited Companies 1997 No. 45, the rules in Section 10-5 second paragraph of the Act on Insurance Activities 1988 No. 39 and Section 54 of the Act on Foundations 2001 No. 59.

However, although it is under consideration with the Ministry of Justice, the new legislation has not yet made any changes to the treatment of transfers of property to the acquiring/unbundled company of the de-merger for excise duty purposes.

Conversion/transformation of the legal status/organisation

As regards the conversion of an undertaking from one form of corporation to another, the main rule is that there must be a transfer of title. However, exemptions may be considered pursuant to the interpretation of the Registration Act as construed on the basis of company law. The provisions of Chapter 15 of the Limited Companies Act and of the Public Limited Companies Act, on the conversion from a limited company to a public limited company, or vice versa, are mentioned by the Norwegian authorities as provisions based on the continuity principle. The Norwegian authorities assume that these provisions will also have effect on the interpretation of the Registration Act in the sense that the conversion of this type will be considered as a name change and not as a transfer of title.

3.3. Exemptions based on special legislation

To the extent that exemption from excise duty does not follow from the Registration Act construed in the light of general company legislation, exemptions from excise duty must be laid down in special legislation.

Such special acts and provisions providing exemptions from excise duty on specific and individual reorganisations have been adopted with special regard to several reorganisations of public bodies and publicly owned enterprises in Norway during the recent years. The Norwegian Government has not submitted information on the adoption of such specific legal measures to exempt any reorganisations of privately owned enterprises from excise duty.

3.4. Methods used to avoid excise duties

As the registration of the transfer of title is not mandatory, enterprises can, regardless of whether they are privately or publicly owned, lawfully avoid document duties and registration fees by simply not registering any transfer of ownership. To let the title remain with the original owner constitutes a risk for the new owner for "holder of good faith" towards third party. However, it is possible to eliminate that risk by the registration of a "restriction of the right of ownership". The registration of declaration on the restriction of the right to ownership does not exclude the risk of execution proceedings/creditor's or bankruptcy estate's extinction of the rights of a legal successor to the debtor's property. According to the Norwegian authorities, that method is widely used by privately owned enterprises, especially between related parties.

According to the submitted information, the registration of a restriction of ownership to real property may constitute a legal obstruction to use the real property as contribution in kind in exchange for the issue of shares in limited liability companies. Contribution in kind in accordance with the Limited Companies Act must be without political or legal reservations. The contribution in kind also has to be irrevocable.

4. THE NORWEGIAN GOVERNMENT'S ASSESSMENT OF WHETHER THE EXEMPTION OF DOCUMENT DUTIES AND REGISTRATION FEES IS IN COMPLIANCE WITH THE STATE AID PROVISIONS OF THE EEA AGREEMENT

4.1. Assessment in connection with the establishment of Entra

The Norwegian Government's assessment of whether the exemption from excise duties and registration fees is in compliance with the State aid provisions of the EEA Agreement is given in Proposition no 84 (1998–99) ⁽¹²⁾. The Government argues that it is highly uncertain whether the transfer of properties from the State to Entra is a transfer that releases document duties and registration fees. It is argued that it is more natural to consider the transfer a change of the organisation of the State's real estate activities whereby the State will keep the title to the properties and, consequently, there is no transfer of title in the real estate registry, only a change of name. Change of name does not release document duties and registration fees.

The Government proposes in the special Act referred to above that the transfer is to be considered as a change of name, and not a transfer of title. The Government considers this procedure to be in accordance with previous reorganisations of state entities.

As to whether this puts Entra in a more favourable position than other private companies reorganising their activities, the Government refers to the fact that private undertakings can reorganise their activities by keeping the title in a holding company (change of name) and thus escape the obligation to pay document duties and registration fees. As the Government finds that the State does not have the same possibilities, and because it is more convenient for the State to organise the activities in a separate undertaking, the Government concludes that the exemption from document duties and registration fees is not in conflict with the State aid rules. The Government refers in this context to Chapters 19 and 20 of the Authority's State Aid Guidelines ⁽¹³⁾.

4.2. Arguments in the correspondence with the Authority

By letter dated 7 November 2002, the Ministry of Trade and Industry explains how private investors can choose solutions that avoid a formal transfer of the deed and thus avoid having to pay document duties and registration fees. It further argues why the non-payment by Entra does not constitute State aid.

The Ministry argues that the methods that some private investors use to avoid document duties and registration fees described above was not an option in the case of the establishment of Entra. That is *i.a.* due to obstacles arising from the fact that Statsbygg is subject to public and political control. Methods like keeping the title to the properties with Statsbygg would imply that Entra would be dependent on the approval from a public body for transactions concerning the properties. If the title to the properties remained in Statsbygg, that would imply that the State was both the renter and the formal titleholder of the properties. The Ministry supposes that a private owner of Statsbygg would have de-merged Entra without releasing the obligation to pay document duties and registration fees. The Ministry argues that if such methods were used for Statsbygg/Entra, it would blur the distinction between the two entities' different roles. Statsbygg is entrusted with the task of owning and operating non-commercial public buildings, while Entra operates on a commercial basis.

⁽¹²⁾ Chapter 7.6.1.

⁽¹³⁾ Chapter 19: Public authorities' holdings. Chapter 20: Application of State aid provisions to public enterprises in the manufacturing sector.

In the letter dated 7 November 2002, the Ministry also argues that the non-payment of document duties and registration fees has not conferred on Entra any benefits that would constitute aid pursuant to Article 61 of the EEA Agreement. The Ministry states that if document duties and registration fees were payable, the costs would be activated as an asset, while the value of the properties would be reduced correspondingly. The Ministry states that this would not reduce Entra's total balance sheet or the total asset valuation.

By letter dated 4 June 2003, the Ministry of Trade and Industry submitted additional information and arguments concerning *i.a.* the so called continuity principle, clarification concerning the measures used by private undertakings, why the non-payment does not constitute an advantage, information on the current law with regard to mergers and de-mergers and on exemption from the duty to pay registration fees. The Ministry reiterates the arguments in the letter dated 7 November 2002 as to why the non-payment does not constitute an advantage for Entra. In addition, the Ministry argues that the exemption is a general measure, which does not constitute state aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. Point 9, Conclusion, of the letter dated 4 June 2003, reads:

"The common system regarding registration fee and document duty is that the continuity principle determines if conversion processes, both public and private, may be done as a name change in relation to inter alia the rules on registration fee and document duty. The purpose of the continuity principle is to facilitate the implementation of mergers, de-mergers and restructurings, which is regarded as socio-economically desirable. The special legislation and the reimbursement of accrued document duty resulting from the reorganisation of hydropower/ electricity companies are a result of the same considerations. Thus, the practice is a general measure, which according to well-established case law does not constitute State aid within the meaning of Article 61 of the EEA Agreement."

Pursuant to the submitted information, payable excise duty for the transfer of title to the real estate received by Entra would amount to approximately NOK 80.6 million ⁽¹⁴⁾ (some EUR 10.4 million).

II. APPRECIATION

1. THE EXISTENCE OF STATE AID

Article 61(1) of the EEA Agreement reads as follows:

"Save as otherwise provided in this Agreement, any aid granted by EC Member States, EFTA States or through State resources in any form whatsoever which distorts or threatens to distort competition by favouring certain undertakings or the production of certain goods shall, in so far as it affects trade between Contracting Parties, be incompatible with the functioning of this Agreement."

To be considered as state aid under Article 61(1) of the EEA Agreement, a tax measure must fulfil the following four criteria:

1. The measure must confer the beneficiaries an advantage that reduces the costs they normally bear in the course of the business.
2. The advantage must be granted by the State or through State resources.
3. The measure must be specific or selective in that it favours "certain undertakings or the production of certain goods".
4. The measure must affect competition and trade between the Contracting Parties.

⁽¹⁴⁾ Value per 2000.

Condition 1: The measure must confer on the beneficiaries an advantage that reduces the costs they normally bear in the course of the business.

According to the case law of the European Court of Justice ⁽¹⁵⁾ and Chapter 17B.3.1(2) of the Authority's State Aid Guidelines "*the measure must confer on recipients an advantage, which relieves them of charges that are normally borne from their budgets. The advantage may be provided through a reduction in the firm's tax burden in various ways, including:*" (...) "*a total or partial reduction in the amount of tax (such as exemption or a tax credit)*".

By the adoption of special statutory provisions, Entra is relieved of the cost of excise duties. Prima facie, this constitutes a financial advantage for the company. The question is therefore whether the arguments presented by Norway can lead to another result.

In this respect the Authority notes, firstly, that it finds it difficult to see how the registration of the transfer of properties from the State to Entra could have been exempted from excise duty in the absence of the particular provision in paragraph 3 of the Act of 18 February 2000.

No other provision in Norwegian law prescribes that such a transaction is exempted from the general rule that registration of change of ownership triggers excise duty. Moreover, based on the information available to it, the Authority cannot see how the reorganisation of Statsbygg – in the absence of Paragraph 3 in the Act of 18 February 2000 – could have been covered by the continuity principle pursuant to the prevailing interpretation of the Registration Act. The reorganisation of Statsbygg implies the transfer of assets (as contribution in kind) to a new limited liability company in exchange for the issuing of shares. At the same time, the transaction implies a conversion of a part of the public body, Statsbygg, to a limited liability company. That reorganization is neither covered by the exemptions related to mergers/de-mergers nor to those pertaining to conversion of legal status. Finally, the Authority notes that registration of a transfer of property from one kind of legal entity to a fully owned subsidiary of that entity having a different legal status would entail excise duty under the Registration Act. Entra became the new title holder to the real estate transferred from the Norwegian State.

As for the Norwegian Government's argument that the measure does not confer on Entra an advantage as compared to private undertakings in a similar situation – and that the adoption of paragraph 3 was necessary to provide Entra with conditions equal or comparable to those available for private undertakings in a similar situation – the Authority accepts that Article 61(1) does not necessarily apply to situations where, in the context of a state privatization, a measure is introduced in order to free a public company from a structural disadvantage that it has in relation to its private sector competitors ⁽¹⁶⁾. Article 61(1) is aimed merely at prohibiting advantages for certain undertakings and the concept of aid covers only direct benefits on release of burdens normally assumed in an undertaking's budget and which are to be regarded as an economic advantage which the recipient undertaking would not have obtained under normal market conditions. Moreover, Article 61(1) requires it to be determined whether, under a particular statutory scheme, a state measure is such as to favour certain undertakings in comparison with others which, in light of the objective pursued, are in a comparable legal and factual situation ⁽¹⁷⁾.

However, in the present case, the methods described by the Norwegian authorities to avoid excise duty are legally open to all kinds of undertakings, including undertakings established in connection with state privatizations. The reason for not using these methods in relation to Statsbygg and Entra was merely that the Norwegian authorities found that the political, managerial and practical inconveniences connected to the two methods were of such magnitude that a genuine transfer and registration thereof should take place.

⁽¹⁵⁾ Cf. Case 173/73 *Italy v. Commission* [1974] ECR 709.

⁽¹⁶⁾ Cf. Case T-157/01 *Danske Busvognmænd v Commission*, judgment of 16 March 2004, para. 57.

⁽¹⁷⁾ Cf. Case C-308/01 *GIL Insurance Ltd*, judgment of 29 April 2004.

Moreover, while it might be correct that a non-transfer of title in practice might, in some respects, pose greater inconveniences to a publicly owned entity than to a privately owned firm, the problems are for most purposes basically the same for a publicly and a privately owned firm ⁽¹⁸⁾. In any event, the fact that public bodies, such as Statsbygg, for various reasons might not be able to apply the methods described by the Norwegian Authorities with the same flexibility and similar practical consequences as privately owned undertakings, constitutes a part of the general conditions and framework for publicly owned companies or public bodies compared to private companies or activities organised otherwise.

Finally, the methods to avoid excise duties are, in any event, both based on the non-registration of transfer of ownership. Both methods thus fall outside the scope of the legislation of levying excise duties on registration of transfer of ownership. They can therefore not be held to an equivalent to the registration that took place in the present case.

In conclusion, the Authority remains unconvinced that the exemption from excise duty should escape Article 61(1) by reason of comparison with private undertakings.

The Authority hereafter turns to the Norwegian authorities' argument that the exemption or the non-payment of excise duty does not confer on Entra an advantage as the capital structure, the solidity and the total value of the company, according to the opening balance sheet, would remain unchanged.

The valuation of the assets in the opening balance sheet was based on the method of "net capitalisation" which implies that the property's future cash flow was discounted to present value by a factor observing a relevant rate of return requirement. Accordingly, the "value" or acceptable acquisition cost of the properties was a function of expected future cash flow and the rate of return requirement.

According to the Norwegian authorities, excise duties are considered an acquisition cost that is activated in the company's balance sheet pursuant to the accounting rules. As the total acceptable acquisition cost is defined by the cash flow and rate of return requirement, the activation on the balance sheet of excise duty – if paid – would necessitate a corresponding reduction in the value of the properties. Hence, neither the liabilities nor the equity, *i.e.* the share capital issued, according to the opening balance sheet, would be affected by the payment or non-payment of excise duty.

The application of the Norwegian accounting rules for setting up the opening balance sheet of Entra neutralizes, according to the Norwegian authorities, the financial effects of the payment compared to the non-payment of excise duties. For the assessment of whether the duties exemption constitutes an advantage for Entra in the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement, however, the Authority takes the view that the rules for treating the issue of excise duties in the opening balance sheet of Entra must be considered as another measure being distinct and separate from the measure at issue, *i.e.* the exemption from excise duties. Consequently, a comparison of the valuation of assets and liabilities of the submitted real opening balance on the one hand and of the hypothetical opening balance sheet adjusted for incurred excise duties on the other, cannot be considered as a relevant description of the reality of the exemption from excise duties as a financial advantage conferred on the reorganisation of Statsbygg compared to other reorganisations of companies.

The obligation to pay excise duties is a liability for the undertaking. A relief of such a liability is an advantage granted to the undertaking in the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. This advantage cannot be considered to be non-existing due to the way the opening balance is established. Any relief from such a tax liability would in that case not be an advantage.

In conclusion, the Authority takes the preliminary view that the act in question did confer an advantage on Entra as compared to the general rules on excise duties.

⁽¹⁸⁾ Indeed, in some aspects, the methods described may in fact be less favourable for private undertakings compared to public ones since the registration of declaration on the restriction of the right to ownership does not exclude the risk of execution proceedings/ creditor's or bankruptcy estate's extinction of the rights of a legal successor to the debtor's property.

Condition 2: The advantage must be granted by the State or through State resources.

This criterion is fulfilled if the grant of an excise duties exemption is implying that the State renounces or waives the levy of duties that it normally would be legally entitled to claim which involves a loss of revenue ⁽¹⁹⁾. According to Chapter 17B.3(3) of the Authority's State Aid Guidelines, a loss of tax revenue is equivalent to consumption of State resources in the form of fiscal expenditure. As shown above, the provision in Paragraph 3 in the contested Act entails that an excise duty otherwise payable was not paid. Therefore, the second condition must be deemed to be fulfilled.

Condition 3: The measure must be specific or selective in that it favours "certain undertakings or the production of certain goods".

According to the Norwegian authorities, the measure at issue is a general measure that falls outside the scope of Article 61(1). This is so because the measure does not constitute an exemption to the ordinary rules in the sense that it results from, and is being justified by, the same principles as those underlying the ordinary rules. Thus, the Norwegian authorities appear to maintain that the continuity principle and the considerations for applying this principle with effect *i.a.* for excise duties purposes in the case at issue are to be deemed in line with the nature and logic of the current excise duty system.

Firstly, the Authority makes reference to Chapter 17B.3.1 of the Authority's State Aid Guidelines on direct business taxation concerning the specificity or selectivity of tax measures, which reads:

"Tax measures, which are open to all economic agents operating within the EFTA State, are in principle general measures. They must be effectively open to all firms on an equal access basis, and they may not de facto be reduced in scope through, for example, the discretionary power of the State to grant them or through other factors that restrict their practical effect."

The special provision (paragraph 3 of Ot.prp. nr 83 (1998–99)) concerning the treatment of the present transaction for excise duty purposes applies only to a particular transaction between two explicitly identified entities. Moreover, as shown above, it constitutes an exemption from the normal application of the general rules in the Registration Act. The fact that similar rules have been introduced in relation to other state privatisations does not entail that this *lex specialis* becomes non-selective. The question is therefore whether the provisions concerning Entra should nevertheless, as argued by the Norwegian authorities, be held to be within the general logic of the Norwegian legislation concerning excise duties and exceptions thereto.

According to the case law of the Court of Justice, it is possible to draw a distinction between:

- differentiated treatment that results from the application, to specific situations, of the same principles as those underlying the ordinary rules (no aid)
- differentiated treatment, which, favouring certain undertakings, departs from the internal logic of the ordinary rules (aid) ⁽²⁰⁾.

This distinction is also described in Chapter 17B.3.4(1) of the Authority's State Aid Guidelines on direct business taxation concerning the justification of a derogation by 'the nature or general scheme of the system': *"The differential nature of some measures does not necessarily mean that they must be considered to be State aid. This is the case with measures whose economic rationale makes them necessary to the smooth functioning and effectiveness of the tax system. However, it is up to the EFTA State to provide such justification."*

Pursuant to the description in point I 3 above, the Authority notes that, to a certain extent, the

⁽¹⁹⁾ Cf., *inter alia*, Case C-157/01 *Kingdom of the Netherlands v. Commission*, judgment of 29 April 2004.

⁽²⁰⁾ Cf., *inter alia*, Case 173/73 *Italy v. Commission*, cited above, Case C-75/97 *Kingdom of Belgium v. Commission* [1999] ECR I-3671, Case C-157/01 *Kingdom of the Netherlands v. Commission*, cited above, and Case C-308/01 *GIL Insurance Ltd*, cited above.

continuity principle constitutes a part of the rules on excise duties as it is open to all firms fulfilling the statutory characteristics of some kinds of reorganisations. However, for the purpose of deciding whether a given transaction triggers excise duties, the scope of the continuity principle is quite restricted. The current interpretation and practice according to the Registration Act implies that the continuity principle is only applicable to a limited number of different and specific reorganisations defined and regulated in statutory rules of the general corporate legislation. On that basis, the Authority takes the preliminary view that the continuity principle is not inherent or a general part of the underlying logic of the current rules and practice on excise duties in connection with other types of reorganisations.

In any event, the pursuance of the underlying objectives of the continuity principle cannot justify that the principle should be applicable to specific reorganisations without the same characteristics as those where the principle applies according to the current practice. A tax legislation that treats reorganisations of state undertakings more favourably than the most similar situations concerning restructurings of private undertakings would be selective within the meaning of Article 61(1).

In the present case, the real estate was transferred from a public body to a fully owned public limited liability company. With the exception of prior specific state privatisations, the Norwegian legislation does not seem to exempt from excise duty a registration of a transfer of real estate from the original owner of the property to a fully owned subsidiary when the owner and the subsidiary do not have the same legal status.

In view of the foregoing, it should be concluded that the treatment of the reorganisation of Statsbygg according to the continuity principle implying that Entra, for excise duties purposes, should be considered as continuing (parts of) Statsbygg, cannot be derived from the general logic of the current legislation and practice on excise duties. Therefore, the measure must be considered to be selective in the sense of Article 61(1).

Condition 4: The measure must affect or threaten to affect competition and trade between the Contracting Parties.

According to Chapter 17B.3(2) of the Authority's State Aid Guidelines, "[u]nder settled case-law, for the purposes of this provision, the criterion of trade being affected is met if the recipient firm carries on an economic activity involving trade between Contracting Parties". Moreover, according to case law of the Court of Justice, the condition will also be fulfilled when aid granted by the State strengthens the position of an undertaking vis-à-vis other undertakings competing in intra-community trade ⁽²¹⁾.

It follows from the description in point I above that the assets and activities transferred to Entra were assumed to be exposed to competition. Accordingly, Entra competes with other providers of buildings/properties. This applies to Entra as owner, purchaser, seller, operator and administrator of real estate. It is not clear whether Entra may operate outside the Norwegian borders. However, it is definite that the company operates all over Norway in a market open to economic agents from any other EEA State. Consequently, the measure affects or threatens to affect competition and trade between the Contracting Parties.

2. COMPATIBILITY OF THE AID

Based on the foregoing considerations, the tax exemptions at issue appear to constitute aid within the meaning of Article 61(1) of the EEA Agreement. It is therefore necessary to determine if such an aid is compatible with the functioning of the EEA Agreement under the exceptions laid down in Article 61(2) and (3).

⁽²¹⁾ Cf. *inter alia*, Case C-126/01 *Gemo*, judgement of 20 November 2003.

The Norwegian authorities have argued that the measure at issue does not contain aid, and have not put forward any arguments concerning compatibility. However, after assessing the likely involvement of state aid, it has to be considered whether such aid could be compatible with the EEA Agreement by virtue of Article 61(2) and (3) of the Agreement.

The application of the exceptions under Article 61(2) does not appear appropriate. The establishment of Entra does not entail aid having a social character granted to individual consumers or aid to make good the damage caused by natural disasters or exceptional occurrences.

Under Article 61(3)(a) aid may be considered compatible with the EEA Agreement when it is designed to promote the economic development of areas where the standard of living is abnormally low or where there is serious underemployment. Since the measure in question is not limited to such areas, this provision seems not to apply. Also the exemption laid down in Article 61(3)(b) seems not to be applicable. Lastly, as regards the exemption laid down in Article 61(3)(c), it also seems that the aid cannot be considered to facilitate the development of certain economic activities or of certain economic areas in the meaning of this Article. Consequently, the aid seems not to qualify for any of the exemptions provided for in Article 61(3) of the EEA Agreement.

3. THE CHARACTER OF THE AID

The Authority draws the attention of the Norwegian Government to Article 1 in part II of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement. The exemption from excise duties was introduced after the entry into force of the EEA Agreement. Any aid in this case should therefore be qualified as new aid. No notification of such aid has been received. Aid would in this case be considered unlawful as defined in Article 1(f) of Part II to Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement. According to Article 14 in Part II of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement, in cases of unlawful aid, should they be found incompatible, the Authority orders, as a rule, the EFTA State concerned to reclaim aid from the recipient. The amounts thus recovered will include interest calculated on the basis of the reference rates of interest, running from the date on which it was payable to the recipient until the date of recovery.

4. CONCLUSION

In light of the foregoing considerations, the Authority has doubts as to the compatibility with the functioning of the EEA Agreement of the exemption from document duties and registration fees adopted in connection with the establishment of Entra Eiendom AS. Consequently, the Authority is obliged to initiate the procedure provided for in Article 1(2) in Part I of Protocol 3 of the Surveillance and Court Agreement. The decision to open the formal investigation procedure is without prejudice to the final decision of the Authority.

HAS ADOPTED THIS DECISION:

1. The Authority has decided to open the formal investigation procedure provided for in Article 1(2) in Part I of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement with regard to the exemptions from document duties and registration fees provided for in the establishment of Entra Eiendom AS.
2. The Norwegian Government is invited, pursuant to Article 6 in Part II of Protocol 3 to the Surveillance and Court Agreement, to submit its comments on the opening of the formal investigation procedure within two months from notification of this decision.
3. The Norwegian Government shall be informed by means of a letter containing a copy of this decision.
4. The EC Commission shall be informed, in accordance with Protocol 27(d) of the EEA Agreement, by means of a copy of this decision.
5. Other EFTA States, EC Member States, and interested parties shall be informed by the publishing of this decision in its authentic language version, accompanied by a meaningful summary in languages other than the authentic language version, in the EEA Section of the Official Journal of the European Communities and the EEA Supplement thereto, inviting them to submit comments within one month from the date of the publication.
6. This decision is authentic in the English language.

Done at Brussels, 16 June 2004

For the EFTA Surveillance Authority

Hannes Hafstein
President

Einar M. Bull
College Member

EFTA-DÓMSTÓLLINN

**Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 31. ágúst 2004
af hálfu Fesil ASA og Finnfjord Smelteverk AS**

2004/EES/64/07

(Mál E-5/04)

Hinn 31. ágúst 2004 var lögð fram fyrir EFTA-dómstólnum kæra gegn Eftirlitsstofnun EFTA af hálfu Fesil ASA og Finnfjord Smelteverk AS; í fyrirsvari er Jan Magne Langseth, Advokat, Advokatfirmaet Schjødt AS, Dronning Mauds gt. 11, P.b. 2444 Solli, N-0201 Oslo.

Kröfur sóknaraðila eru að dómstóllinn:

1. lýsi ógilda ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL frá 30. júní 2004, og
2. dæmi Eftirlitsstofnun EFTA til greiðslu málskostnaðar.

Lagagrundvöllur, málsvik og lagarök til stuðnings kærinni:

- Í ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL („ákvörðuninni“) er dregin sú niðurstaða að undanþága frá raforkugjaldi, sem norsk stjórnvöld hafa veitt fyrirtækjum í framleiðslugreinum og námavinnslu, sé ríkisaðstoð og teljist hún jafnframt ný aðstoð frá 1. janúar 2002 að telja.
- Samkvæmt ákvörðuninni eru ráðstafanirnar, sem um ræðir, ósamrýmanlegar ákvæðum EES-samningsins og ber að krefja viðtakendur slíkrar aðstoðar um endurgreiðslu á henni.
- Mat Eftirlitsstofnunar EFTA á 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins er ekki rétt.
- Eftirlitsstofnun EFTA misnotar valdheimildir sínar samkvæmt EES-samningnum með rangri beitingu 3. mgr. 61. gr. EES-samningsins og Leiðbeininga um ríkisaðstoð á sviði umhverfisverndar.
- Enginn lagagrundvöllur er fyrir því að krefja viðtakendur hinnar meintu ríkisaðstoðar um endurgreiðslu.

**Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 31. ágúst 2004
af hálfu Prosessindustriens Landsforening, Borregaard, Elkem ASA,
Norsk Hydro ASA, Eramet Norway AS, Norske Skogindustrier ASA,
Södra Cell Folla AS, Tinfos Titan & Iron KS og Yara International ASA**

2004/EES/64/08**(Mál E-6/04)**

Hinn 31. ágúst 2004 var lögð fram fyrir EFTA-dómstólnum kæra gegn Eftirlitsstofnun EFTA af hálfu Prosessindustriens Landsforening, Borregaard, Elkem ASA, Norsk Hydro ASA, Eramet Norway AS, Norske Skogindustrier ASA, Södra Cell Folla AS, Tinfos Titan & Iron KS og Yara International ASA; í fyrirsvari eru Onno W. Brouwer, advocaat, og Michael Schuette, Rechtsanwalt, Freshfields Bruckhaus Derringer, Bastion Tower, Place du Champ de Mars 5, 1050 Brussel.

Kröfur sóknaraðila eru að dómstóllinn:

1. lýsi ógilda ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL frá 30. júní 2004, og
2. dæmi Eftirlitsstofnun EFTA til greiðslu málskostnaðar.

Lagagrundvöllur, málsvik og lagarök til stuðnings kærinni:

- Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL frá 30. júní 2004 („ákvörðunin“) varðar raforkugjald og samkvæmt henni telst það ríkisaðstoð ef gjaldið er ekki lagt á fyrirtæki í framleiðslugreinum.
- Eftirlitsstofnun EFTA hefur brotið gegn 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
- Eftirlitsstofnun EFTA hefur brotið gegn 61. gr. EES-samningsins og II. hluta bókunar 3 um ríkisaðstoð með því að flokka aðstoð, sem þegar er fyrir hendi, sem nýja aðstoð.
- Með ákvörðuninni er brotið gegn meginreglunni um réttaröryggi.
- Eftirlitsstofnun EFTA hefur ekki fylgt tilhlýðilegri málsmeðferð með brotum á 17., 18. og 19. gr. II. hluta bókunar 3 við samninginn um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls.
- Með ákvörðuninni er brotið gegn 61. og 62. gr. EES-samningsins að því er varðar endurgreiðslur á aðstoð.

**Kæra sem lögð var fram gegn Eftirlitsstofnun EFTA 1. september 2004
af hálfu Konungsríkisins Noregs**

2004/EES/64/09

(Mál E-7/04)

Hinn 1. september 2004 var lögð fram fyrir EFTA-dómstólnum kæra gegn Eftirlitsstofnun EFTA af hálfu Konungsríkisins Noregs; í fyrirsvari eru Ketil Bøe Moen, aðstoðarlögmaður við skrifstofu ríkissaksóknara (deild einkamála), og Ingeborg Djupvik, ráðgjafi í utanríkisráðuneytinu, umboðsmenn ríkissaksóknara (deild einkamála) í Ósló.

Kröfur sóknaraðila eru að dómstóllinn:

1. lýsi ógilda ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL frá 30. júní 2004, og
2. dæmi Eftirlitsstofnun EFTA til greiðslu málskostnaðar.

Lagagrundvöllur, málsatvik og lagarök til stuðnings kærinni:

- Ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA 148/04/COL frá 30. júní 2004 („ákvörðunin“) varðar ákvæði um álagningu skatta í umhverfisverndarskyni í Noregi.
- Í ákvörðuninni komst Eftirlitsstofnun EFTA meðal annars að þeirri niðurstöðu að fern skattaákvæði norskra stjórnvalda fælu í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
- Í ákvörðuninni mælti Eftirlitsstofnun EFTA fyrir um að krefja skyldi viðtakendur aðstoðar samkvæmt tvennum þessara skattaákvæða um endurgreiðslu, á þeirri forsendu að hinar meintu aðstoðaráætlanir teldust ný aðstoð frá 1. janúar 2002 að telja.
- Eftirlitsstofnun EFTA hefur brotið gegn 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins.
- Skattaákvæðin, sem um ræðir, fela ekki í sér nýja aðstoð.
- Enginn lagagrundvöllur er fyrir því að krefja viðtakendur hinnar meintu ríkisaðstoðar um endurgreiðslu.

EB-STOFNANIR

FRAMKVÆMDASTJÓRNIN

Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.3519 – Electra/ThyssenKrupp Fahrzeugguss)

2004/EES/64/10

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 16. desember 2004 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem fyrirtækið Electra European Fund LP, sem er skráð á Guernsey, öðlast með hlutafjárkaupum yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir þýsku fyrirtækjunum ThyssenKrupp Rautenbach Castings GmbH og ThyssenKrupp Aluminium-Technik að undanskildu spænska dótturfyrirtækinu ThyssenKrupp Guss SA, einu nafni ThyssenKrupp Fahrzeugguss Group (TKFG), sem eru nú í eigu samsteypunnar ThyssenKrupp Automotive AG.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Electra: fjárfestir í óskráðum félögum
 - TKFG: þróun, framleiðsla og sala ihluta úr léttmálssteypu til nota í ökutækjum
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó settur um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 320, 24. desember 2004). Þær má senda með símbréfi (faxnr. (32) 22 96 43 01 / 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls COMP/M.3519 – Electra/ThyssenKrupp Fahrzeugguss, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

⁽²⁾ Tilkynninguna er að finna á vefsetri aðalskrifstofu samkeppnismála (DG COMP): http://europa.eu.int/comm/competition/mergers/legislation/consultation/simplified_tru.pdf.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.3641 – BT/Infonet)**

2004/EES/64/11

1. Framkvæmdastjórninni barst 13. desember 2004 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem breska fyrirtækið British Telecommunications plc (BT) öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir bandaríska fyrirtækinu Infonet Services Corporation (Infonet).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - BT: fjarskiptaþjónusta
 - Infonet: fjarskiptaþjónusta
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó settur um endanlega ákvörðun.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 313, 18. desember 2004). Þær má senda með símbréfi (faxnr. (32) 22 96 43 01 / 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls COMP/M.3641 – BT/Infonet, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.3662 – Xstrata/WMC)**

2004/EES/64/12

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 10. desember 2004 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem svissneska fyrirtækið Xstrata plc öðlast með hlutafjárkaupum að fullu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrirnefndrar reglugerðar yfir ástralska fyrirtækinu WMC Resource Limited (WMC).
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - Xstrata: framleiðir kol, kopar, sink, gull, silfur og málmblendi
 - WMC: framleiðir nikkel, kopar, úranoxíð, gull, silfur og fosfatáburð
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó settur um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 315, 21. desember 2004). Þær má senda með símbréfi (faxnr. (32) 22 96 43 01 / 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls COMP/M.3662 – Xstrata/WMC, á eftirfarandi pósthfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

⁽²⁾ Tilkynninguna er að finna á vefsetri aðalskrifstofu samkeppnismála (DG COMP): http://europa.eu.int/comm/competition/mergers/legislation/consultation/simplified_tru.pdf

**Tilkynning um fyrirhugaða samfylkingu fyrirtækja
(mál COMP/M.3671 – De Raekt/ING/VGG)**

2004/EES/64/13

Mál sem kann að verða tekið fyrir samkvæmt einfaldaðri málsmeðferð

1. Framkvæmdastjórninni barst 16. desember 2004 tilkynning samkvæmt 4. gr. reglugerðar ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽¹⁾ um fyrirhugaða samfylkingu þar sem hollensku fyrirtækin De Raekt BV og ING Corporate Investments Participaties BV (ING CIP), sem tilheyrir hollensku samsteypunni ING Groep NV, öðlast í sameiningu yfirráð í skilningi b-liðar 1. mgr. 3. gr. fyrrnefndrar reglugerðar yfir hollenska fyrirtækinu Van Gansewinkel Groep BV (VGG) með hlutafjárkaupum.
2. Starfsemi hlutaðeigandi fyrirtækja er sem hér segir:
 - De Raekt: eignarhaldsfélag í einstaklingseigu
 - ING CIP: framtaksfjárfestingar
 - VGG: þjónusta á sviði sorpvinnslu
3. Að lokinni frumathugun telur framkvæmdastjórnin að samfylkingin, sem tilkynnt hefur verið, geti fallið undir gildissvið reglugerðar (EB) nr. 139/2004. Fyrirvari er þó settur um endanlega ákvörðun. Hafa ber í huga að þetta mál kann að verða tekið fyrir samkvæmt málsmeðferðinni sem kveðið er á um í tilkynningu framkvæmdastjórnarinnar um einfaldaða málsmeðferð við meðhöndlun tiltekinna samfylkinga samkvæmt reglugerð ráðsins (EB) nr. 139/2004 ⁽²⁾.
4. Hagsmunaaðilar eru hvattir til að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir sem þeir kunna að hafa fram að færa um hina fyrirhuguðu samfylkingu.

Athugasemdir verða að berast framkvæmdastjórninni innan tíu daga frá því að tilkynning þessi birtist í Stjtið. ESB (C 319, 23. desember 2004). Þær má senda með símbréfi (faxnr. (32) 22 96 43 01 / 22 96 72 44) eða í pósti, með tilvísun til máls COMP/M.3671 – De Raekt/ING/VGG, á eftirfarandi póstfang:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Bruxelles/Brussel

⁽¹⁾ Stjtið. ESB L 24, 29.1.2004, bls. 1.

⁽²⁾ Tilkynninguna er að finna á vefsetri aðalskrifstofu samkeppnismála (DG COMP): http://europa.eu.int/comm/competition/mergers/legislation/consultation/simplified_tru.pdf.

Lokaskýrsla skýrslufulltrúa í máli COMP/38.284/D2 (Air France/Alitalia)**2004/EES/64/14**

(í samræmi við 15. gr. ákvörðunar framkvæmdastjórnarinnar 2001/462/EB, KSE frá 23. maí 2001 um verksvið skýrslufulltrúa í tilteknum samkeppnismálum – Stjtið. EB L 162, 19.6.2001, bls. 21)

Drög að ákvörðun í ofangreindu máli gefa tilefni til eftirtalinna athugasemda:

Air France og Alitalia tilkynntu framkvæmdastjórninni 13. nóvember 2001 ýmsa samninga og sóttu um neikvætt vottorð samkvæmt 2. mgr. 3. gr. reglugerðar (EBE) nr. 3975/87 eða undanþágu samkvæmt 5. gr. sömu reglugerðar.

Útdráttur úr umsókninni var birtur í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* 8. maí 2002 í samræmi við 2. mgr. 5. gr. reglugerðar (EBE) nr. 3975/87 og var hagsmunaaðilum og aðildarríkjum bent á að senda framkvæmdastjórninni athugasemdir innan 30 daga.

Framkvæmdastjórnin tilkynnti málsaðilum hinn 1. júlí 2002 í samræmi við 3. mgr. 5. gr. reglugerðar (EBE) nr. 3975/87 að verulegur vafi léki á að ákvæði 3. mgr. 81. gr. EB-sáttmálans giltu um hina tilkynntu samninga.

Eftir viðræður við skrifstofur framkvæmdastjórnarinnar lögðu málsaðilar fram tillögur um skuldbindingar sem voru birtar 9. desember 2003 í samræmi við 3. mgr. 16 gr. reglugerðar (EBE) nr. 3975/87 með ábendingu til hagsmunaaðila um að leggja fram athugasemdir.

Athugasemdir um hinar fyrirhuguðu úrbætur bárust frá ýmsum flugrekendum og frá samkeppnisyfirvöldum í Bretlandi (*Office of Fair Trading*) og féllust málsaðilar á að auka við skuldbindingar sínar. Þar með hefur verið bætt úr þeim samkeppnisatriðum sem skrifstofur framkvæmdastjórnarinnar töldu ábótavant.

Niðurstaða mín er því sú að réttur málsaðila og hagsmunaaðila til að flytja mál sitt hafi verið virtur.

Brussel, 18. mars 2004.

Serge DURANDE

**Orðsending framkvæmdastjórnarinnar um framlengingu á gildistíma
orðsendingar framkvæmdastjórnarinnar til aðildarríkjanna samkvæmt
1. mgr. 93. gr. EB-sáttmálans varðandi beitingu 92. og 93. gr. EB-sáttmálans
í tengslum við skammtímatryggingar vegna útflutningslána**

2004/EES/64/15

Orðsending framkvæmdastjórnarinnar til aðildarríkjanna samkvæmt 1. mgr. 93. gr. EB-sáttmálans varðandi beitingu 92. og 93. gr. EB-sáttmálans í tengslum við skammtímatryggingar vegna útflutningslána var fyrst samþykkt 1997 ⁽¹⁾ og átti að gilda í fimm ár frá 1. janúar 1998 að telja.

Árið 2001 samþykkti framkvæmdastjórnin breytingu ⁽²⁾ á orðsendingunni frá 1997 að því er varðar skilgreiningu á „markaðshæfri“ áhættu með hliðsjón af breyttum aðstæðum á markaði einkarekinna endurtryggingafélaga. Framkvæmdastjórnin ákvað jafnframt að lengja gildistíma orðsendingarinnar frá 1997 til 31. desember 2004. Ennfremur breyttist liður 2.6 í orðsendingunni frá 1997 sem hér segir: „Tryggingargeta einkarekinna endurtryggingafélaga er breytileg. Þetta hefur í för með sér að skilgreiningin á markaðshæfri áhættu er ekki greytt í stein og getur breyst með tímanum. Hún kann því að verða endurskoðuð, einkum þegar gildistími þessarar orðsendingar rennur út 31. desember 2004. Framkvæmdastjórnin mun hafa samráð við aðildarríkin og aðra hagsmunaaðila um endurskoðun af því tagi.“

Til þess að ráðrúm sé til að meta tryggingargetu einkarekinna endurtryggingafélaga og ljúka ofangreindri endurskoðun hefur framkvæmdastjórnin ákveðið að núgildandi orðsending skuli gilda áfram, með áorðnum breytingum frá 2001, þar til nýjar reglur um ríkisaðstoð á sviði skammtímatrygginga vegna útflutningslána hafa verið birtar, þó eigi lengur en til 31. desember 2005.

⁽¹⁾ Stjtið. EB C 281, 17.9.1997, bls. 4.

⁽²⁾ Stjtið. EB C 217, 2.8.2001, bls. 2.

Frakkland-Cherbourg: Áætlunarflug**2004/EES/64/16****Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Cherbourg (Maupertus) og Parísar (Orly)**

Frönsk stjórnvöld hafa ákveðið að leggja á almannajónustuskýldur vegna áætlunarflugs milli Cherbourg (Maupertus) og Parísar (Orly) á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannajónustuskýldurnar voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 143/3 hinn 21. maí 1999.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að hefja áætlunarflug milli Cherbourg (Maupertus) og Parísar (Orly) hinn 28. febrúar 2005, í samræmi við áhvílandi almannajónustuskýldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu frönsk stjórnvöld takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrirnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útboði.

Útboðsgögnin í heild, m.a. sérreglur sem gilda um útboðið og samningur um yfirtöku almannajónustu, ásamt tæknilegum viðauka (endurríti af almannajónustuskýldum sem birtar voru í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*) fást endurgjaldslaust hjá:

Chambre de Commerce et d'Industrie de Cherbourg – Cotentin
Hôtel Atlantique
boulevard Félix Amiot
BP 839
F-50108 Cherbourg Cedex
Sími: +33 (0)2 33 23 32 25
Bréfasími: +33 (0)2 33 23 32 36

Tilboð skulu send í ábyrgðarpósti með móttökukvittun á ofangreint heimilisfang, og staðfestir póststimpill rétta dagsetningu, eða afhent á sama stað (og þá gegn kvittun), eigi síðar en sex vikum eftir að útboðsauglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* (C 307, 11.12.2004), kl. 17:00 að staðartíma.

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 307 frá 11. desember 2004.

Frakkland-Périgueux: Áætlunarflug**2004/EES/64/17****Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Bergerac (Roumanières), Périgueux (Val de Loire) og Parísar (Orly)**

Frönsk stjórnvöld hafa ákveðið að leggja á almannaþjónustuskuldur vegna áætlunarflugs milli Bergerac (Roumanières) og Parísar (Orly) og milli Périgueux (Bassillac) og Parísar (Orly) á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannaðjónustuskuldurnar voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 306 hinn 10. desember 2004.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að að hefja áætlunarflug milli Bergerac (Roumanières) og Parísar (Orly) og milli Périgueux (Bassillac) og Parísar (Orly) hinn 28. febrúar 2005, í samræmi við áhvílandi almannaðjónustuskuldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu frönsk stjórnvöld takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrirnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útboði.

Útboðsgögnin í heild, m.a. sérreglur sem gilda um útboðið og samningur um yfirtöku almannaðjónustu, ásamt tæknilegum viðauka (endurríti af almannaðjónustuskuldum sem birtar voru í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*) fást endurgjaldslaust hjá:

Syndicat Mixte Air Dordogne
Hôtel du Département
2, rue Paul Louis Courier
F-24019 Périgueux Cedex
Sími: +33 (0)5 53 02 20 51 og (0)5 53 02 20 70
Bréfasími: +33 (0)5 53 03 46 54 og (0)5 53 09 28 38

Tilboð skulu send í ábyrgðarpósti með móttökukvittun á ofangreint heimilisfang (og staðfestir dagsetning kvittunarinnar móttökudagsetningu), eða afhent á sama stað (og þá gegn kvittun), eigi síðar en sex vikum eftir að útboðsauglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* (C 307, 11.12.2004), kl. 17:00 að staðartíma.

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 307 frá 11. desember 2004.

Frakkland-Marcé: Áætlunarflug**2004/EES/64/18****Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Angers (Marcé), Tours (Val de Loire) og Lyon (Saint-Exupéry)**

Frönsk stjórnvöld hafa ákveðið að leggja á almannaþjónustuskuldur vegna áætlunarflugs milli Angers (Marcé) og Lyon (Saint-Exupéry) og milli Tours (Val de Loire) og Lyon (Saint-Exupéry) á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannaðjónustuskuldurnar voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 306 hinn 10. desember 2004.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að að hefja áætlunarflug milli Angers (Marcé) og Lyon (Saint-Exupéry) og milli Tours (Val de Loire) og Lyon (Saint-Exupéry) hinn 28. febrúar 2005, þannig að flogin sé leiðin Angers (Marcé) – Tours (Val de Loire) – Lyon (Saint-Exupéry) í báðar áttir, í samræmi við áhvílandi almannaðjónustuskuldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu frönsk stjórnvöld takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrrnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útboði.

Útboðsgögnin í heild, m.a. sérreglur sem gilda um útboðið og samningur um yfirtöku almannaðjónustu, ásamt tæknilegum viðauka (endurriti af almannaðjónustuskuldum sem birtar voru í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*) fást endurgjaldslaust hjá:

Monsieur le Directeur de l'Aéroport d'Angers-Marcé
Société de Gestion de l'Aéroport d'Angers-Marcé
F-49140 Marcé
Sími: +33 (0)2 41 33 50 12
Bréfasími: +33 (0)2 41 33 50 39

Tilboð skulu send í ábyrgðarpósti með móttökukvittun á ofangreint heimilisfang (og staðfestir dagsetning kvittunarinnar móttökudagsetningu), eða afhent á sama stað (og þá gegn kvittun), eigi síðar en sex vikum eftir að útboðsauglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* (C 307, 11.12.2004), kl. 17:00 að staðartíma.

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 307 frá 11. desember 2004.

Frakkland-Castres: Áætlunarflug**2004/EES/64/19****Auglýsing franskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli Castres (Mazamet) og Parísar (Orly)**

Frönsk stjórnvöld hafa ákveðið að leggja á almannajónustuskuldur vegna áætlunarflugs milli Castres (Mazamet) og Parísar (Orly) á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannajónustuskuldurnar voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 18 hinn 22. janúar 2002.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að hefja áætlunarflug milli milli Castres (Mazamet) og Parísar (Orly) hinn 28. febrúar 2005, í samræmi við áhvílandi almannajónustuskuldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu frönsk stjórnvöld takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrirnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útboði.

Útboðsgögnin í heild, m.a. sérreglur sem gilda um útboðið og samningur um yfirtöku almannajónustu, ásamt tæknilegum viðauka (endurriti af almannajónustuskuldum sem birtar voru í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna*) fást endurgjaldslaust hjá:

Chambre de Commerce et d'Industrie de Castres-Mazamet

Att: Florence Chambert

Allées Alphonse Juin

B.P. 217

F-81101 Castres Cedex

Sími: +33 (0)5 63 51 46 46

Bréfasími: +33 (0)5 63 51 46 99

Tilboð skulu send í ábyrgðarpósti með móttökukvittun á ofangreint heimilisfang, og staðfestir póststimpill rétta dagsetningu, eða afhent á sama stað (og þá gegn kvittun), eigi síðar en sex vikum eftir að útboðsauglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins*, kl. 17:00 að staðartíma.

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 308 frá 14. desember 2004.

Bretland-Kirkjuvogur: Áætlunarflug**2004/EES/64/20****Auglýsing breskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli meginlands Orkneyja (Kirkjuvogs) og eyjanna Papeyjar, Rínaldseyjar, Vestureyjar, Sandeyjar, Strjónseyjar og Eiðeyjar**

Bresk stjórnvöld hafa lagt á almannaþjónustuskyldur vegna áætlunarflugs milli meginlands Orkneyja (Kirkjuvogs) og eyjanna Papeyjar, Rínaldseyjar, Vestureyjar, Sandeyjar, Strjónseyjar og Eiðeyjar á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannaðjónustuskyldur fyrir Papey og Rínaldsey voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 394/04 hinn 30.12.1997, og breytingar á þeim í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna/Evrópusambandsins* C 369/2 hinn 22.12.2000, C 363/06 hinn 19.12.2001, C 295/09 hinn 5.12.2003 og C 306 hinn 10.12.2004. Upplýsingar um almannaðjónustuskyldur fyrir Vesturey, Sandey, Strjónsey og Eiðey voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 363/05 hinn 19.12.2001, og breytingar á þeim í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 295/08 hinn 5.12.2003 og C 306 hinn 10.12.2004.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að hefja áætlunarflug milli meginlands Orkneyja (Kirkjuvogs) og eyjanna Papeyjar, Rínaldseyjar, Vestureyjar, Sandeyjar, Strjónseyjar og Eiðeyjar hinn 1. mars 2005, í samræmi við áhvílandi almannaðjónustuskyldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu bresk stjórnvöld takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrrnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útboði.

Útboðsgögnin í heild, þ.e. tilboðseyðublað, útboðslýsing, samningsskilmálar ásamt viðaukum og endurrit af almannaðjónustuskyldum fyrir Papey og Rínaldsey sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 394/04 hinn 30.12.1997, ásamt breytingum sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna/Evrópusambandsins* C 369/2 hinn 22.12.2000, C 363/06 hinn 19.12.2001, C 295/09 hinn 5.12.2003 og C 306 hinn 10.12.2004, og almannaðjónustuskyldum fyrir Vesturey, Sandey, Strjónsey og Eiðey sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 363/05 hinn 19.12.2001, ásamt breytingum sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 295/08 hinn 5.12.2003 og C 306 hinn 10.12.2004, fást endurgjaldslaust hjá umsýgnaraðila útboðsins:

Orkney Islands Council
Council Offices
School Place
GB Kirkwall
KW15 1NY
Orkney
Sími: +44 1856 873535
Bréfasími: +44 1856 875846

(Tengiliður er Jeremy Baster, deildarstjóri „Development Services“)

Frestur til að leggja fram tilboð er 1 mánuður frá því að auglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 307, 11.12.2004. Tilboð skulu send á neðangreint pósthfang í lokuðu umslagi ásamt útboðsgögnunum í til þess gerðu útboðsumslagi:

Chief Executive
Orkney Islands Council
Council Offices
School Place
Kirkwall KW15 1NY
Orkney

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 307 frá 11. desember 2004.

Bretland-Leirvík: Áætlunarflug**2004/EES/64/21**

Auglýsing breskra stjórnvalda um útböð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli meginlands Hjaltlands (Þingvallar/Svínborgar) og eyjanna Fugleyjar, Friðareyjar, Austurskerja og Papeyjar hinnar stóru

Bresk stjórnvöld hafa lagt á almannaþjónustuskýldur vegna áætlunarflugs milli meginlands Hjaltlands (Þingvallar/Svínborgar) og eyjanna Fugleyjar (frá Þingvelli), Friðareyjar (frá Þingvelli/Svínborg), Austurskerja (frá Þingvelli) og Papeyjar hinnar stóru (frá Þingvelli) á grundvelli a-liðar 1. mgr. 4. gr. reglugerðar (EBE) nr. 2408/92 frá 23. júlí 1992 um aðgang bandalagsflugfélaga að flugleiðum innan bandalagsins. Upplýsingar um almannaðjónustuskýldurnar voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 394/05 hinn 30.12.1997 og breytingar á þeim í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 356/3 hinn 12.12.2000, C 358/07 hinn 15.12.2001 og C 306 hinn 10.12.2004.

Hafi enginn flugrekandi hafið eða sé um það bil að hefja áætlunarflug milli meginlands Hjaltlands (Þingvallar/Svínborgar) og eyjanna Fugleyjar, Friðareyjar, Austurskerja og Papeyjar hinnar stóru hinn 1. mars 2005, í samræmi við áhvílandi almannaðjónustuskýldur og án þess að fara fram á fjárstyrk, munu bresk stjórnvöld áfram takmarka flugrekstur á þessari leið við einn flugrekanda í samræmi við d-lið 1. mgr. 4. gr. fyrrnefndrar reglugerðar og bjóða út heimild til flugrekstrar á leiðinni frá 1. apríl 2005 í almennu útböð.

Útböðsgögnin í heild, þ.e. tilboðseyðublað, útböðslýsing, samningsskilmálar ásamt viðaukum og endurrit af almannaðjónustuskýldum sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna* C 394/05 hinn 30.12.1997, ásamt breytingum sem voru birtar í *Stjórnartíðindum Evrópubandalaganna/Evrópusambandsins* C 356/3 hinn 12.12.2000, C 358/07 hinn 15.12.2001 og C 306 hinn 10.12.2004, fást endurgjaldslaust hjá umsýslunaraðila útböðsins:

Shetland Islands Council
Infrastructure Services Department
Transport Services
Grantfield
GB-Lerwick ZE1 0NT
Shetland
Sími: +44 15 95 74 48 00
Bréfasími: +44 15 95 74 48 69

(Tengiliður er Ian Bruce, Service Manager – Transport Operations)

Frestur til að leggja fram tilboð er 1 mánuður frá því að auglýsingin birtist í *Stjórnartíðindum Evrópusambandsins* C 307, 11.12.2004. Tilboð skulu send á neðangreint pósthfang:

Head of Legal and Administration
Shetland Islands Council
4 Market Street
Lerwick ZE1 0JN
Shetland

Um nánari upplýsingar sjá Stjtið. ESB C 307 frá 11. desember 2004.

Ríkisaðstoð
Mál C 33/2004
Portúgal

2004/EES/64/22

Framkvæmdastjórnin hefur ákveðið að hefja málsmeðferð í samræmi við 2. mgr. 88. gr. EB-sáttmálans vegna framlengingar á þriggja ára afgreiðslufresti á tveimur efnaflutningaskipum sem smíðuð eru í Estaleiros Navais de Viana do Castelo, sjá Stjtið. ESB C 308 frá 14. desember 2004.

Framkvæmdastjórnin veitir aðildarríkjum EES og öðrum hagsmunaaðilum eins mánaðar frest frá birtingu þessarar tilkynningar í Stjtið. ESB til að koma athugasemdum sínum varðandi þessar ráðstafanir á framfæri við:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Greffe
B-1049 Bruxelles/Brussel

Bréfasími: (32) 22 96 12 42

Athugasemdunum verður komið á framfæri við stjórnvöld í Portúgal. Hagsmunaaðilum, sem leggja fram athugasemdir, er heimilt að óska þess skriflega að farið verði með nafn þeirra eða heiti sem trúnaðarmál, enda sé óskin rökstudd.

**Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við málsmeðferð
sem mælt er fyrir um í 4. mgr. 1. gr. tilskipunar ráðsins 96/67/EB**

2004/EES/64/23

Samkvæmt ákvæðum 4. mgr. 1. gr. tilskipunar ráðsins 96/67/EB frá 15. október 1996 um aðgang að flugafgreiðslumarkaðinum á flugvöllum bandalagsins ⁽¹⁾ ber framkvæmdastjórninni að birta í upplýsingaskyni skrá um flugvelli sem um er fjallað í tilskipuninni.

	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 2 milljónum farþega eða 50 000 tonnum af frakt	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 1 milljón farþega eða 25 000 tonnum af frakt	Aðrir flugvellir sem eru nýttir til atvinnuflugs
Austurríki	Vín	Salzburg	Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Linz
Belgía	Brussel, Oostende, Liège-Bierset	Charleroi	Antwerpen
Kýpur	Larnaca	Paphos	
Tékkland	Prag		Brno, Karlovy-Vary, Ostrava, Pardubice
Danmörk	Kaupmannahöfn-Kastrup	Billund	Aars, Anholt, Árósar, Álaborg, Karup, Óðinsvæ, Esbjerg, Bornholm, Sønderborg, Vojens, Thisted, Stauning, Skive, Hróarskelda, Hadsund, Herning, Kalundborg, Koster Vig, Læsø, Lemvig, Lolland-Falster, Viborg, Tønder, Sydfyn, Sindal, Padborg, Ærø, Randers, Ringsted, Kolding, Spjald, Morsø, Samsø
Eistland			Tallinn, Kärkla, Kuressaare, Pärnu, Tartu
Finnland	Helsinki-Vantaa		Enontekiö, Helsinki-Malmi, Ivalo, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kemi-Tornio, Kittilä, Kruunupyö, Kuopio, Kuusamo, Lappeenranta, Maarianhamina, Mikkeli, Oulu, Pori, Rovaniemi, Savonlinna, Seinäjoki, Tampere-Pirkkala, Turku, Vaasa, Varkaus
Frakkland	Paris-CDG, Paris-Orly, Nice-Côte d'Azur, Marseille-Provence, Lyon-Saint Exupéry, Toulouse-Blagnac, Bäle- Mulhouse, Bordeaux- Mérignac, Strassborg- Entzheim	Pointe-à-Pitre-Le Raizet, Nantes- Atlantique, Montpellier- Méditerranée, Fort de France-Le Lamentin, St Denis-Gillot, Ajaccio- Campo dell'Oro	Lille-Lesquin, Bastia-Poretta, Toulon-Hyères-Le-Palyvestre, Brest-Guipavas, Biarritz-Bayonne-Anglet, Pau-Pyrénées, Tarbes-Oussun-Lourdes, Clermont-Ferrand-Aulnat, Perpignan-Rivesaltes, Rennes-St Jacques, Grenoble-St Geoires, Nîmes-Garons, Metz-Nancy-Lorraine, Figari-Sud Corse, Beauvais-Tille, Cayenne-Rochambeau, Calvi-Ste Catherine, Lorient Lann-Bihoué, Quimper-Pluguffan, Avignon-Caumont, Limoges-Bellegarde, Le Havre-Octeville, St Etienne-Bouthéon, Rodez-Marcillac, Chambéry-Aix les Bains, Béziers-Vias, Lannion-Servel, Annécý-Meythet, Caen-Carpique, Poitiers-Biard, Cherbourg-Maupertus, La Rochelle-Laleu, Périgueux-Bassillac, Rouen-Vallée de la Seine, Brive-La Roche, Dinnard-Pleurtuit-St Malo, Agen-La-Garenne, Deauville-St Gatien, Dijon-Longvic, Castres-Mazamet, Bergerac-Roumanière, Reims-Champagne, St Brieux-Armor, Angoulême-Brie-Champniers, Aurillac, Carcassonne-Salvaza, Tours-St. Symphorien, Epinal-Mirecourt, Ouessant, Ile d'Yeu-le-Grand Phare, Le Mans-Arnage, Roanne-Renaiss, Le Puy-Loudes, Dole-Tavaux, La Mole, Le Touquet-Paris-Plage, Chateauroux-Deols, Auxerre-Branches, Valence-Chabeuil, Montluçon-Gueret, Courchevel, Niort-Souché, Colmar-Houssen, Cognac-Chateaubernard, Laval-Entrammes, Troyes-Barbère, Valenciennes-Denain, Gap-Tallard, Calais-Dunkerque, Morlaix-Ploujean, Vichy-Charmeil, Charleville-Mezières, Bourges, Rochefort-St Agnant, La-Roche-sur-Yon-Les-Ajoncs, Cahors-Lalbenque, Granville, Albi-Le-Sequestre, Moulins-Montbeugny, Aubenas-Vals-Lanas
Þýskaland	Berlín-Tegel, Hamborg, Düsseldorf, Frankfurt/ Main, Hahn, Hannover- Langenhagen, Stuttgart, München, Nürnberg, Köln-Bonn	Berlín-Schönefeld, Leipzig-Halle, Bremen, Dortmund, Dresden, Münster/Osnabrück, Paderborn-Lippstadt	Altenburg-Nobitz, Augsburg, Barth, Bayreuth, Berlín-Tempelhof, Bielefeld, Braunschweig, Chemnitz-Jahnsdorf, Cottbus-Drewitz, Cottbus-Neuhausen, Egelsbach, Eisenach-Kindel, Erfurt, Essen/Mühlheim, Friedrichshafen, Gera, Heringsdorf, Hof-Plauen, Jena-Schöngleina, Karlsruhe/Baden-Baden, Kassel, Kiel, Lahr, Lübeck-Blankensee, Magdeburg, Marl-Loemühle, Meschede, Mönchengladbach, Niederrhein, Neubrandenburg, Passau-Vilshofen, Porta-Westfällica, Rothenburg/Görlitz, Rostock-Laage, Saarbrücken-Ensheim, Schönhofen, Schwerin-Parchim, Siegerland, Speyer-Ludwigshafen, Stendal-Borstel, Strausberg, Welzow, Zweibrücken

⁽¹⁾ Stjtið. EB, L 272, 25.10.1996, bls. 36.

	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 2 milljónum farþega eða 50 000 tonnum af frakt	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 1 milljón farþega eða 25 000 tonnum af frakt	Aðrir flugvellir sem eru nýttir til atvinnuflugs
Grikkland	Athinai, Iraklion, Thessaloniki, Rodos, Kerkira	Chania, Kos, Zakynthos	Alexandroupolis, Araxos, Ioannina, Kalamata, Kastoria, Kavala, Kozani, Nea Anchialos, Preveza, Astypalaia, Chios, Ikaria, Karpathos, Kasos, Kastelorizo, Kefallonia, Kithira, Leros, Limnos, Mikonos, Milos, Mitilini, Naxos, Paros, Samos, Santorini, Siros, Sitia, Skiathos, Skiros
Ungverjaland	Budapest Ferihegy		Balaton-West, Debrecen, Győr-Pér, Szeged
Írland	Dublin, Shannon, Cork		Knock, Kerry, Galway, Donegal, Sligo, Waterford
Ítalía	Róm-Fiumicino, Milano-Malpensa, Milano-Linate, Napoli, Bologna, Catania, Palermo, Bergamo, Venezia, Torino, Verona, Cagliari	Roma Ciampino, Olbia, Firenze, Bari, Pisa, Lamezia, Genova	Albenga, Alghero-Fertilia, Ancona-Falconara, Aosta, Biella-Cerrione, Bolzano, Brescia, Brindisi-Papola Casale, Crotone, Cuneo-Levaldigi, Foggia-Gino Lisa, Forli, Grosseto, Lampedusa, Marina di Campo, Pantelleria, Parma, Perugia-Sant'Egidio, Pescara, Reggio Calabria, Rimini-Miramare, Siena-Ampugnano, Taranto-Grottaglie, Tortoli, Trapani-Birgi, Treviso-Sant'Angelo, Trieste-Ronchi dei Legionari, Vicenza
Lettland			Riga, Liepaja, Ventspils
Litháen			Vilnius, Kaunas, Palanga, Siauliai
Lúxemborg	Lúxemborg		
Malta	Luqa-Malta		
Holland	Amsterdam-Schiphol	Maastricht-Aken	Rotterdam, Eindhoven, Groningen-Eelde, Twente-Enschede
Pólland	Varsjá-Okcie		Bydgoszcz, Gdansk, Katowice-Pyrzowice, Krakow, Łódź-Lublinek, Poznan-Lawice, Rzeszów-Jasionka, Szcztyno-Szymany, Szczecin-Goleniów, Wrocław-Strachowice, Zielona-Góra-Babimost
Portúgal	Lissabon, Faro	Funchal, Porto	Braga, Chaves, Coimbra, Corvo, Evora, Flores, Horta, Lages, Porto Santo, Santa Maria, Pico, São Jorge, Cascais/Tires, Graciosa, Vila Real, Covilhã, Viseu, Bragança, Ponta Delgada, Portimao, Sines, Vilar de Luz (Maia)
Slóvakía			Bratislava, Kosice, Nitra, Piestany, Poprad-Tatry, Prievidza, Sliac, Zilina
Slóvenía			Ljubljana, Maribor, Portoroz
Spánn	Alicante, Barcelona, Bilbao, Fuerteventura, Gran Canaria, Ibiza, Lanzarote, Madrid, Malaga, Menorca, Palma de Mallorca, Sevilla, Tenerife Norte, Tenerife Sur, Valencia	Santiago, Vitoria, Girona	Almeria, Asturias, Badajoz, Cordoba, El Hierro, Gomera, Granada, Jerez, La Coruna, La Palma, Leon, Madrid-C. Vientos, Melilla, Murcia, Pamplona, Reus, Salamanca, San Sebastian, Santander, Valladolid, Vigo, Zaragoza
Svíþjóð	Gautaborg-Landvetter, Stokkhólmur-Arlanda	Malmö-Sturup, Stokkhólmur/Bromma	Ängelholm, Arvika, Arvidsjaur, Borlänge, Eskilstuna, Falköping, Gällivare, Gällivare/Vassare, Ljungby/Feringe, Ljungbyhed, Ludvika, Gävle-Sandviken, Gautaborg-Säve, Hagfors, Halmstad, Hemavan, Helsingborg/Hammen, Hultsfred, Jokkmokk, Jönköping, Kalmar, Karlskoga, Karlstad, Kiruna, Kiruna/Loussajärvi, Kramfors, Kristianstad, Lidköping, Linköping/Malmen, Linköping/SAAB, Luleå/Kallax, Lycksele, Mora/Siljan, Norrköping/Kungsängen, Oskarshamn, Pajala, Ronneby, Sätenäs, Skellefteå, Skövde, Stokkhólmur/Skavsta, Stokkhólmur/Västerås, Sturuman, Strömstad/Näsinga, Sundsvall/Härnösand, Sveg, Söderhamn, Torsby/Fryklunda, Trollhättan-Vänersborg, Umeå, Uppsala, Uppsala/Viktoria, Vilhelmina, Visby, Växjö-Kronoberg, Örebro, Örnköldsvik, Östersund/Frösön

	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 2 milljónum farþega eða 50 000 tonnum af frakt	Flugvellir með meiri umferð árlega en sem nemur 1 milljón farþega eða 25 000 tonnum af frakt	Aðrir flugvellir sem eru nýttir til atvinnuflugs
Bretland	Aberdeen, Belfast- International, Birmingham, Bristol, Edinborg, East-Midlands, Glasgow, Liverpool, London-Heathrow, London-Gatwick, London-Stansted, Luton, Manchester, Newcastle, Leeds-Bradford	Belfast-City, Cardiff Wales, Kent International, London City, Prestwick, Southampton	Teesside, Inverness, Sumburgh, Humberside, Bournemouth, Norwich, Exeter, St Mary's (Scilly), Penzance, Plymouth, Scatsta, Stornway, Kirkwall, Blackpool, City of Derry, Sheffield, Benbecula, Treco (Scilly), Wick, Cambridge, Islay, Isle of Man, Dundee, Campbeltown, Barra, Biggin Hill, Battersea, Tiree, Lerwick, Southend, Lydd, Hawarden, Coventry, Gloucester, Shoreham, Unst, Carlisle, Barrow, Newquay, Fermanagh

2004/EES/64/21	Bretland-Leirvík: Áætlunarflug — Auglýsing breskra stjórnvalda um útboð samkvæmt d-lið 1. mgr. 4. gr. reglugerðar ráðsins (EBE) nr. 2408/92 vegna áætlunarflugs milli meginlands Hjaltlands (Þingvallar/Svinborgar) og eyjanna Fugleyjar, Friðareyjar, Austurskerja og Papeyjar hinnar stóru.	75
2004/EES/64/22	Ríkisaðstoð — Mál C 33/2004 — Portúgal	76
2004/EES/64/23	Orðsending framkvæmdastjórnarinnar í samræmi við málsmeðferð sem mælt er fyrir um í 4. mgr. 1. gr. tilskipunar ráðsins 96/67/EB	77

3. Dómstóllinn